

broj
45

DOK HOLIDEJ

POTERA ZA ZLATOM

CENA 6 DINARA

Frenk Larami

Potera za zlatom

Oba čoveka sa metalnim značkama na prsima, zakoračila su u prostoriju odakle se još vukao barutni dim.

Držali su otkočene koltove.

Sve su drugo mogli da očekuju osim tišine.

Bilo je to u Teriju, na obali Jelouston Rivera. Iz saluna „Biser“, javili su šerifu Svenu Kelogu, praskalo je i pucalo čitavih pet minuta.

Kroz prozor su letele stolice, delovi nameštaja, karte, a izletela su i dva čoveka. Glavačke!

Posle su odjeknuli i revolverski hici.

Kelog se uverio da priče nisu prazne.

Odmah se podigao i praćen Troulom krenuo ulicom prema „Biseru“.

Bili su sami.

Ulica se ispraznila, s obzirom na lomljivu i pucjavu na koju nisu

navikli. Osim toga, pojava Svena Keloga obećavala je novi rusvaj.

Čuvar zakona u Teriju zastao je kraj provaljenih vrata kockarske sobe saluna. Nije bio siguran da ga tamo možda ne čeka cev neke protuve?

Niko nije umeo da objasni šta se desilo.

Vlasnik „Bisera“, Ken Alvaro, samo je šakama držao slepoočnice i glasno jadikovao.

Ostali su na vreme uzmakli na sigurnija mesta.

Serif je udahnuo vazduh i naglo stupio u prostoriju.

— Do đavola! — otelo mu se.

Nije imao protiv koga da upotrebi oružje.

Na podu se ležala i ječala tri čoveka. Sve ih je poznavao: Bili Benks, lokalni kockar skromnih kvaliteta, ali širokog repertoara trikova; Lonson Dilan, besposličar, svađalica, razbijač, smutljivac i podvaldžija; Arni Led, trgovac koji se bavio svim i svačim, osim svojim poslom u pekari i semenari.

— Kao da je tornado prošao — primeti Kadak Troul iza Kelogovih leđa.

Lice mu se cerio zlobno.

Sva trojica na podu hvatala su se za ozleđena mesta.

Benksovo lice dobijalo je plave otoke, Dilanovo rame je krvarilo, ali ne strašno, dok se tegovac Led hvatao za rebra i pri svakom dodiru zakrkljao.

Kelog vrati kolt za opasač i nezadovoljno zaokruži pogledom po salumu.

Nije ličio više ni na šta.

Nije bilo zdrave stolice u njemu; oboreni sto sa zelenom čojom izrešetalu su meci, zavese sa prozora strgnute, visile su i njihale poput drobnjaka, uz zidove su bili naslagani komadi stakla.

Nešto je nedostajalo, pomisli šerif.

Nešto ili neko.

Jer, očigledno da se Benks, Led i Dilan nisu tukli međusobno.

Jedan prozor bio je otvoren.

On stiže do njega laganim koracima, ne hajući za ljude na podu.

Troul ostade na vratima, podrugljivo podbočen.

Kelog se nije ni nadao da će ugledati bilo koga. Prozor je bio otvoren prema polju. Kvako je mogao da se dočepa konja u blizinu i da odmagli. Svako!

Međutim, Kelog tada nije ni slutio da se radilo o jednom čoveku!

Verovao je da ih je bilo najmanje dvojica, s obzirom da je Benks premlaćen, a da je siledžija Dilan, osim batina, dobio i nešto olova u meso.

Bio je sumrak i jedan miran dan je prolazio u Teriju.

Onda je došao Troul, šerif iz Poplera. Bilo je to meštance koje se graničilo s Indijanskim rezervatom, gore na severu, i gornjem toku Misurija.

Nije se dopadao Kelogu, ali, on nije pravio od toga pitanje.

Svoja osećanja zadržao je za sebe i na Troulova pitanja odgovarao je kratko i vrlo jasno.

Šerif iz Poplera se raspitivao za nekog Indijanca, koji je pobegao iz rezervata pre mesec dana. Vešto je izbegao Kelogovu radoznalost i neodređeno rekao da je Indijanac nešto skrivio i da ga mora uhvatiti.

No, šerif mu nije znao reći ništa određeno. Ako je taj i prošao kroz Teri, on ga nije video.

Kadak Troul, iz Poplera, imao je hladno, odbojno lice.

Kapci na očima izgledali su mu olovnoteški i otečeni, pa je zbog

toga ličio na pospanog čoveka. Ali, ispod kapaka nalazile su se zelene, blistave oči pred kojima bi i zvečarka uzmakla!

Nos mu je bio prćav, obrazi upali, usta tanka, donja vilica izdužena, bilo je to lice slično mrtvačkoj glavi. Nije imao kose, ni brade; sve beše glatko, presijavajuće.

Nosio je kožnu jaknu i kožne pantalone. Umesto košulje i vratne marame, uz telo mu se lepio iznošeni, tamni džemper.

Levo rame, videlo se, štrčalo je više nego desno. Možda zbog toga što je desno češće spuštao prema koltu.

S njim je bio još jedan momak, ali, bez šerifske značke.

On je sve vreme čekao na ulici dok se Troul nalazio kod Keloga.

Kasnije, kad su pošli prema salunu „Biser“, on ih je pratio na rastojanju od desetak jardi, naizgled nezainteresovan.

Sven Kelog nije imao vremena da se i za njega raspituje.

Taj momak ličio mu je na utvaru.

Imao je blede lice, povijena leđa, uzana ramena i duge udove.

Oko vrata nosio je dugi, svileni šal srebrnaste boje.

Imao je spicastu glavu, sa velikim, klempavim ušima. Iznad kosih, sitnih očiju, nalazio se samo tračak obrva, na početku; ostatak se uopšte nije video.

Ispod nosa nalazila su se usta, gde se gornja upadljivo nadvijala nad donjom.

Nosio je čudno šivene pantalone, sa dva velika džepa iznad kolena.

Bila su mu uvučene u čizme. Na ramenima je imao kaput dugih peševa, prilično pohaban i izbledeo na suncu.

Zvao se Pajk Most.

To je kazao Troul, onako uzgred, ali je Kelog zapamtio. Ime mu nije govorilo mnogo. Uprkos tome što se Popler nalazio dovoljno blizu da o njemu i njegovim čuvaru zakona zna bar koliko-toliko, Sven Kelog je bio čovek koji se brinuo samo za sebe.

Bio je najzadovoljniji kad protekne mirno.

Ali danas, u predvečerje, taj mir je naušen. Kao da je sve usledilo dolaskom šerifa neprijatnog lica iz Poplera.

Kelog je pomislio da metalna zvezda nikako ne pristaje čoveku takvog lica i takvih manira.

Troul se ponašao nadmeno, zagonetno i prilično nestrpljivo za jednog policajca.

U jednom trenutku hteo je da ga proveri da li je zaista on šerif ili varalica, ali je odustao. Na kraju krajeva, on se samo raspitivao za Indijanca.

Kako mu šerif iz Terija nije mogao pomoći, Troul se spremao da ode.

Onda je dotrčao kolarski pomoćnik Vodž Spid i najavio da se u „Biseru“ dešavaju čudne stvari iza zatvorenih vrata sale za poker.

I sada, bio je tu.

On nije mario nijednog od ovih na podu.

Bill Benks, ispijenog lica i podmuklog pogleda, obično je provodio sate u „zasedi“ čekajući žrtvu koju

bi očerupao na kartama. Sad je sigurno naleteo na nekog ovejanijeg i tvrde pesnice.

Loson Dilan se refko mirio sa gubicima, pa je loš redosled aduta nadoknađivao pretnjama i udarcima. Ovog puta, dobio je što je činio drugima.

Što se tiče trgovca Arnija Leda, taj se uvek pravio nedužan i snishodljiv. Špekulisao je brašnom, se menjem žitarica, svim i svačim gde je mogao da „nabije“ cenu i zgrne pare. A da se bavio i drugim poslovima, to se nasigurno znalo. Preprodavanje malih poseda, čiji su se vlasnici zaduživali kod njega i prekoračivali rokove otplate, bili su javno, ali isto tako i zakonom ogrnute malverzacije.

Arni Led je za sve imao napismeno.

Tog dana, na potajnu Kelogovu radost, trgovac je ležao polomljenih rebara i cvileo kao pas.

Čuvar zakona u Teriju se odvojio od prozora i zastao kraj prevrnutog stola.

Lice mu je bilo smrknuto.

Sven Kelog bio je visok, srednjovečan muškarac prosedih vlasi i preplanule kože.

Sve je na njemu izgledalo savršeno: stas, crte lica, hod, mišići... Sve, osim leve ruke.

Na njoj je imao umetak od drveta sve do lakta. I to sve uvučenu u dugu rukavicu od crne kože.

Bio je to mali kompleks od koga se Kelog sporo, ali uspešno, oporavljao.

Verovao je da zbog ruke neće moći da bude dobar šerif.

Međutim, onom zdravom, desnom rukovao je revolverom bez zastoja.

Verovao je da ga neće poštovati. Ali, i tu se varao.

Kao što se varao da ga nijedna žena neće zavoleti.

To se ne bi moglo reći za Fajon Tinit, udovicu iz Žutog Kanjona. Živela je na malom ranču, sa trogodišnjom kćerkicom. To je bio razlog što je Kelog uporno ostajao u ovom malom gradiću na Jelouston Riveru, iako su ga zvali u Spokejn, u državi Vašington gde je Kelog i započeo karijeru čuvara zakona.

On podiže sto, odgurnu jednu slomljenu stolicu i nabirajući nos, nadnese se nad Bilijem Benksom.

— Dakle, ko te tako udesio, Bili? — upitao ga je, ne mareći za kockarevu ruku koja je ostala u vazduhu, tražeći pomoć da se pridigne.

II

Benks se pridigao na kolena. Prstima je opipivao lice i pri svakom dodiru se trzao i jauknuo.

— Treba mi doktor — zavapio je.

— Poslaću ti ga u zatvor — obeća mu šerif. To je pomoglo: kartaška varalica je prestao da se prenemaže.

I Dilan se podigao.

Jedino je Arni Led zadovoljio da sedi naslonjen na zid i stisnutih zuba odmarao svoja rebra. Bio je bleđ, oznojenog čela i unezverenog pogleda. Činilo se da ne veruje da mu više ne pretila opasnost.

— Dakle? — povisi ton Kelog.

Dilan se sruči na prvu stolicu,

koja se zaklati pod njegovom telesinom.

— Prijavi, bedni kojot — procedio je. — Ako ga ikada sretnem...

— O kome govoriš? — okrenu se čuvar zakona.

— O onom prokletniku — pokazao je Dilan prema prozoru. — To je... demon! Đavo! Nije tako izgledao kad je seo da igra!

— A kako bi trebalo da izgleda? — podsmehnu se Kelog. — Kao ovčica?

— Ipak je lud — javi se Benks. — Skočio je i počeo da bije okolo. Kao pomahnitao!

— Zašto?

— Zašto? Pa... mislio je da može da nam uzme pare, eto zašto!

— Zar je varao? — tobož se začudi Kelog. — Nisam nikada mogao ni sanjati da neko može da prevari Bilija Benksa!

— I ne može — izlete ovom — nije varao, ali...

— Nije varao? — prekide ga šerif.

Benks ispod oka pogleda u Dilana; činilo se da jedan od drugog traže dobar odgovor, ili dobar izgovor.

— Nemojte da mutite — prasnu Kelog, koga je najviše nerviralo bezglasno cerekanje Kadaka Troula.

— Strpaću vas sve iza rešetaka, pa se tamo dogovarajte do mile volje!

— Čekajte, šerife — pobuni se sada trgovac.

U tom se pojavio i Ken Alvaro, vlasnik saluna. Proturio je glavu ispod Troulove ruke i ponovo zaječao, videvši sav taj krš u sobi.

— Platiće oni to već — umiri ga šerif.

— Zašto mi? — koprenu se Benks na podu. — Onaj divljak je to napravio... i uzeo nam sav novac!

— Koliko je bilo?

— Možda pet hiljada dolara — namršti se ovaj. Bila je to laž, koja se i na tako prevejanom licu mogla pročitati.

— Šta si ti imao? — upita mirno Kelog.

— Ne razumem...

— Kakve si karte imao? — zareža šerif.

— Ja? Kako da kažem, ja sam...

— Blefirao, a?

— To je moje pravo.

— A šta je on imao?

— Ful! — dobaci trgovac i s bolnim grimasama pomeri telo. — Možda smo preterali, šerife, ali... taj momak se nije dao uloviti. Nije mario što nas je trojica!

— Mogu da mislim — namrači se Kelog. — Čime ste mu pretili?

— Ničim — pravio se nedužan Dilan. — Samo sam mu kazao da jedan prijavi Indijanac neće uzeti toliko novaca od nas!

Kelog okrznu pogledom Troula.

Šerif iz Poplera se za trenutak ukočio; lice mu je postalo napregnuto, oči su zacaklile.

On prekorači prag, čizmom odgurnu stolice i naže se prema Dilanu.

— Rekao si... Indijanac? — upitao je tiho.

— Da! A ko ste vi?

— Ispričaj šta se desilo? — tihim, ali zapovedničkim glasom ga podstrknu Troul.

Dilan je video značku na njegovoj kožnoj jakni. Pogledao je u Keloga, ali šerifovo lice nije pokazivalo ništa posebno.

— Igrali smo — odmahnuo je glavom Dilan. Izgledalo je da pomalo zaboravlja na okrvavljeno rame. — Pitao nas je može li da sedne... Nismo želeli njega u društvo, ali... pokazao je novac. Zašto da mu ne uzmemo?

— Naravno, ali dalje? — požurivao ga je Troul. Njegov se pogled upijao u Dilana kao otrov.

— Seo je i počeo da dobija. Nije nam se sviđalo — okrenuo se potom prema Benksu — on je pokupao sve da ga zaustavi, ali, dobre karte odlazile su samo na Indijančevu stranu. Onda je hteo da krene. Nismo mu dali, i tako...

— Ko je počeo? — umeša se Kelog.

— Ja — isprsi se Benks. — On je bedni kojot... a mene jedan crvenokoži pas ne može pokrasti.

— I šta si uradio?

— Mene interesuje Indijanac — prekide Troul Keloga.

— Briga me — planu ovaj. — Ovde sam ja šerif!

Troul se povuče, uplamljenih očiju; pogled mu je ubijao. Onda se brzo osmehnuo i savladao.

— Ja umem da čekam — samo je rekao.

Sven Kelog stade između Benksa i Dilana.

— Možda ti umeš bolje da pričaš? — upitao je. — Mislim da si potegao svoju igračku ispod kaputa, a?

— Jesam, ali...

— Ali šta? Nisi pucao?

— Trebalo je, ali... On me je udario!

— Rukom?

— Kao maljem! Odleteo sam na pod. Kad sam se malo pribrao, taj davno je stolicom onesposobio Arnija i nogom mlatnuo Dilana po stomaku. Jurnuo sam da pomognem prijateljima, ali, ja sam pokeraš a ne kavgadžija. Prokletstvo — pipnuo je Benks svoje lice — kako me je odalamio posle dva puta... smrklo mi se. Dalje ne znam ništa...

— A ovo? — okrenu se Kelog i pokaza na Dilanovu ranu.

— Nisam mogao da mu priđem — promrmljao je ovaj — jer je stolicama vitlao kao tomahavkom! Arni je dobio još jedan udarac po reb-rima, puklo je kao staklo!... Tada sam potegao kolt.

— I?

— I ništa... Ranio me je.

Kelog se ispravi.

— Bio je, dakle, brži? Pobegao je kroz prozor?

— Dal

Čuvar zakona u Teriju se okrete prema Troulu. Pretpostavljao je da šerif iz Poplera ima siguran trag.

— To je vaš Indijanac? — upita.

— Još nisam siguran — odgovorio je ovaj. — Kako je izgledao?

— Indijanac kao Indijanac — zarežao je Dilan. — Crna duga kosa pod šeširom, bluza od jelenske kože... Tako nekako.

— Imao je pero na šeširu, zade-

nuto u šarenu pantljiku? — upitao je Troul.

— Da! Otkud znate?

— Ja o njemu znam dosta — iskezi se Troul. — Možda ste još dobro prošli — dodade. — To je Mandan pleme, koje se nalazi u rezervatu, severno od Fort Pek Jezera. Prokletu pleme, ako hoćete da znate. Krvoločno!

— Drukčije sam zamišljao Indijance — oglasí se Arni Led. Nekako je seo na stolicu sa tri noge i s mukom održavao ravnotežu. — Ovaj je ličio... ličio je na nas. Samo mu je boja bila tamnija, kosa crnija i pogled... demonski. Kad me je gledao, osećao sam se bedno.

— Sad nije daleko — osmehnú se Troul. Prišao je prozoru i pogledao prema brdima na kojima se gomilao suton. — Da li je nosio revolver?

— Zar bi mogao da me rani šakom? — obreoñu se Dilan.

— Visok je — nadoveza se Led. — Sve na njemu izgleda prekratko: rukavi, nogavice... Ima neke čizme, kao da su ih žvakale indijanske skvo! A pantalone, pri dnu, iskrzane i pokidane...

— To je on! — s nekom zhradošću konstatova Troul. — Sad ga imam!

— Zna li da ga jurite? — upita Kelog.

— Zna!

— Zna li zbog čega?

— Zna! — odgovorio je Troul i sumnjičavo pogledao u šerifa. Ovaj, međutim, nije pokazivao šta je mislio svojom opaskom.

Vlasnik „Bisera“, Alvaro, podizao je stolice, jadikovao i lupao šakama po glavi.

On se nije obazirao na pretučene i ranjene goste, već je svaki deo nameštaja zagledao pažljivo, ne bi li našao bar jedan u celom komadu!

Onda je podigao oči prema tavanici, sklopio ruke i nešto promumlao. Molitvu ili kletvu.

Šerif nije imao nameru da se više raspituje.

Toga se, izgleda, držao i Troul. Njemu je bilo dovoljno ono što je čuo.

Indijanac za kojim je tragao, bio je već sasvim blizu.

— Zar nećete za njim, šerife? — upitao je Loson Dilan, zakrvavljenih beonjača. — On je odneo naše pare!

— Pa? Imao je dobre karte...

— Do đavola — opsova Dilan — ali, on je samo Indijanac!

Kelog sleže ramenima.

— Možda je Indijanac — reče — ali, nemam nameru da se lomatom za njim, s obzirom da se brani! Novac pripada njemu, zar ne?

— Prokletstvo — podiže se trgovac — to je nečuveno, Svenel! Braniš crvenokošce? Zar si zato šerif u Teriju?

— Jesam! — klamnu glavom ovaj, ne uzbuđujući se. — Ako imaš nešto protiv toga, da prikačim zvezdu na tvoj kaput?

— Uostalom — prodera se Dilan — mi ćemo ga uloviti!

— Mi?

— Da, mi! Led, Benks i ja! Smes-

ta ću uzjahati konja i zavrnuti šiju tom prokletom prerijskom psu!

Sven Kelog se smeškao podrugljivo. Koliko je mogao da zaključiti, ni kockar ni trgovac nisu izgledali oduševljeni Dilanovim predlogom.

Njima se nije ponovo išlo pod Indijančeve pesnice!

To je osetio i Dilan.

— Zar ću morati sam? — pitao je, s prezrivom grimasom na licu.

Bili Benks je pogledao u zemlju. Što se tiče Arnija Leda, nje ga kao da su još jače zabolala leđa.

— Ja ne mogu da maknem — stegnuto je.

— Vidim — iskezio se Dilan. — Samo... kad uzmem svoj novac, neću vam doneti vaš!

Kelog dotače prstom Dilanova prsa.

— Ne dajem ni pet para za tvoju kožu, Losone! Ne odobravam tvoju odluku, ali, hoćeš da ideš u pakao, ja te neću zadržavati... Uostalom, tog Indijanca već goni šerif iz Poplera!

On se okreće prema Troulu, ali njega nije bilo tu.

Iza njegovih leđa nalazio se sam Ken Alvaro, vlasnik „Bisera”.

— A ko ovo plaća? — upitao je on, raširivši ruke.

— Oni — pokaza šerif na Leda.

— A gde je Troul?

— Troul?

— Da, šerif... Kuda je otišao?

Alvaro sleže ramenima

— Otišao je malopre — rekao je. Odmahujući rukom. — Skoro me

je oborio, ali... gde je novac? Hoću da znam kada će mi se platiti, šerife?

Kelog ga nije slušao.

Čudno, pomisli, da je otišao bez pozdrava? I to nečujno... Verovatno mu se nije sviđala Dilanova pomisao da krene u poteru za Indijancem koga je pratio on lično.

Čuvar zakona u Teriju se okreće prema Dilanu.

— Ne vredi da juriš Indijanca, šerif će ga stići pre tebe.

— Zar imamo dva šerifa? — mrmljao je Alvaro. — Ko je bio ovaj malopre?

— Šerif iz Poplera — odgovori Kelog odsutno.

— Iz Poplera? — razrogači Alvaro oči — Šalite se?

— Zašto? — namršti se Kelog.

— Šerif u Popleru ne izgleda tako. I ne zove se Troul... već Tamblin.

— Tamblin? Jesi li siguran?

— Naravno! Bio sam tamo pre dva meseca.

Kelog ljutito udari pesnicom desne o dlan leve ruke.

— Pakao! — opsovao je. — Šta to treba da znači? Ko je onda taj Kadak Troul?

Nisu znali da mu pomognu u odgovoru.

III

Bilo je veče kada su se dva jahača zaustavili u podnožju šumovitog brežuljka.

— Bilo bi ludo ići dalje — oglašao se Pajk Most.

Mršavi, povijeni pratilac lažnog šerifa iz Poplera sumnjičavo je posmatrao zatamnjeno nebo nad šumom. Činilo se da krošnje drveća liče na hiljade indijanskih pera.

Kadak Troul nije kazao ni da, ni ne.

Njemu se, izgleda, nije mnogo ni žurilo. Jednostavno, želeo je da „oseća“ blizinu svog plena.

Most obavi još jednom šal oko vrata i uvuče glavu u kragu kaputa. On je mrzeo hladnoću, mrzio zimu, mrzio Montanu...

A sve što je mrzio, čekalo ga je izgleda na dugom putu prema zapadu.

— Misliš da je tu negde? — upita Troul.

Obojica su pružila pogledom iznad sebe.

— Možda — odazva se Most. — Prokleti Mandani! Taj je u stanju da se vrati i da sačeka da zaspimo negde...

— Nećemo spavati — odgovori Troul — bar ne obojica.

— Zašto nismo ostali u Teriju?

— Šerifu nisam bio simpatičan. Možda bi nešto nanjušio i počeo da ispituje.

— Ne znam šta bih nao za toplu sobu i krevet...

Troul lagano potera svog sivca napred.

Pred njima se pružala padina posuta kamenjem i zakržljanim žbunjem. Gore, prema nebu odakle su se spuštale vedrina i prohladna večernja izmaglica, oštri vrhovi borova ili su nanizani kao u katran umočena koplja.

U tami, Mostovo lice izgledalo je kao krpa.

Kožna jakna i pantalone Kadaka Troula presijavale su se na udaljenom, prigušenom bljesku okrnjenog meseca.

Potražili su malo više trave i prostora za logor.

— Spava li ti se? — upitao je Troul svog partnera.

— Ni pomena — cvokotao je Most, osvrćući se oko sebe. — Šta to radiš? Pališ vatru?

— Naravno!

Mirno, kao da se nalazi pred kaminom svoje dnevne sobe, Troul je zapalio šibicu i prineo gomili suvog granja.

Kada se vatra malo razbuktala, on rasedla sivca i stavi sedlo kraj vatre. Zatim side čebe, pušku, proveriti koliko ima vode u čuturici i iz bisage izvuče lončić za kafu.

Pajk Most ga je posmatrao s nevericom. Jedva je dolazio do reči.

— Hej... pa on će nas odmah opaziti? — prigušeno je povikao, pokazujući na vatru.

— Pa šta?

— Do đavola — mrmljao je Most, još uvek ne napuštajući konja. — Šta to treba da znači, Kade?

— Znači, da ćemo popiti kafu, a onda ću se lepo umotati u čebe i spavati do ponoći. Posle toga ja preuzimam stražu.

— A Šejlon?

— On je Indijanac. On ne napada noću. Osim toga... čak i da pokuša, dovoljno je pametan da zna posledice. Indijanac koji ubije belca, veša se bez suđenja.

Most pogleda oko sebe.

— A ako nije sam?

— Dosada je bio. On je takav.

— Misliš da je sve tačno u vezi njegovog puta.

— Jeste! Pred njim i pred nama su tri noći i dva dana.

Miris kafe najzad je skinuo Mosta sa sedla.

— Ja bih ga najradije pritisnuo i naterao da govori! — reče, pruživši dlanove prema vatri.

— Badava — reče Troul — on ne bi rekao ništa. Čak i da ga staviš na ovaj plamen!

Dost prostre čebe, a iz bisaga izvuče smotuljak; nosio je sa sobom uvek par potkošulja, koje je navlačio u prilikama kada se nalazio napolju i kad je od same pomisli na noć zadržtao od zime.

— Jednom ću otići u Teksas — rekao je, navlačeći preko svojih velikih, nakrivljenih ušiju potkošulju. — Da se do kraja života pržim na suncu.

— Ja predlažem Meksiko — do baci Troul.

— Zašto?

— Tamo prestaju sve potere, Pajkl! Svel

On skide šešir i dlanom provuče po svom temenu, koje je blistalo poput bilijarske kugle.

Glava bez kose izazvala je mučan utisak kod Mosta. Nije umeo da objasni zbog čega, ali, verovatno je tome doprinosio oblik Troulovog lica, pa je sve skupa bila nešto pitomija i manje zastrašujuća loba-nja!

Popili su kafu čutke.

Most pokupi još nekoliko naramaka granja i stavi uz vatru.

— Na tvom mestu ja bih stražario tamo — pokazao Troul na uzvišenje. S jedne strane bilo je otvoreno prema šumi, a s druge ga je zatvarao stena i paprati.

Most baci čežnjiv pogled na vatru.

Ipak, pokupio je pušku i čebe i zauzeo mesto. Troul navuče šešir na lice i ostade tako nepomičan. Činilo se da je zaspao istog trenu.

Posle petnaestak minuta vratio se da malo podstakne plamen.

Ogromna senka pala je preko Troula i nije ga uznemirila. Most pomisli da njegov kompanjon zaista ima nerve od čelika i pozavide mu.

— Spavaš li? — oslovi ga.

Nije dobio odgovor.

On sleže ramenima i maši se rukom pod svoj dugi, široki kaput. Izvukao je pljosnatu bocu sa dopola ispražnjenim sadržajem.

Lice mu malo omekša.

Ako je kafa nešto značila za Troula, njemu je viski bio najbolja vatra iznutra. Srećom, za tu bočicu Troul nije znao.

Inače bi mu je oteo i razbio o kamen.

Pajk Most polako sasu u grlo nekoliko gutljaja, obližnu se i vrati bočicu pod kaput.

Bešumno se vratio na svoje mesto.

Skupio se pod čebetom, dodirnuvši bradom mršava kolena. Puška mu se nalazila pod rukom, otkočena i spremna da plane na najmanji šum.

Istina, nije bilo ugodno, ali, svemu je mogao da se nada osim povratku. Svesno je krenuo sa Troulom u avanturu koja je mogla da ga učini bogatim ili mrtvim.

Njegov partner tvrdio je da će biti ono prvo. U stvari, bio je toliko siguran i to, da je svoju samouverenost polako usadio i u njega.

Most nije bio mekušac; prošao je kroz sito i rešet, nije se plašio ničega. Međutim, mrzeo je hladnoću i nije podnosio Indijance.

U brdima Montane rana jesen više je podsećala i nagoveštavala zimu nego u bilo kom kraju južno od kanadske granice.

Čovek koga su pratili nije bio običan Indijanac. Pripadao je onim najgorim: lukav, snažan, brz, neustrašiv i neuhvatljiv.

I još nešto: proglasili su ga za izaslanika Mandan vraća i ništa ga na svetu neće sprečiti da ispuni zavet Velikog Starca, čuvara grobnice poglavica Mandan ratnika od preko četrdeset godina.

Budalaštine!

Ako je verovati priči koju je Kađak Troul čuo, onda će njihov povratak iz brda biti posut čistim zlatom.

Ali, trebalo je izdržati dotle!

Pajk Most se zakle u sebi da će u prvom naselju kupiti za sebe deo, krzneni kaput do kolena.

Šal mu se peo skoro da očiju, pa je možda i to pomoglo da se oseća bolje. Ipak, viski je učinio svoje: Mostu je krv zastrujala brže i toplije.

Nije mnogo video ispred sebe, ali se uzdao u sluh.

Naglo ispijanje viskija učinilo je da Mostovi kapci počese da bivaju sve teži.

A samo pola časa ranije mislio je da neće sklopiti oka!

On baci pogled prema Troulu. Montanac je ležao onako kako se i spustio pored vatre, s navučenim šeširom i čebetom do brade.

Taj je stvarno imao živce.

Poznavali su se skoro dve godine. Troul je bio poverenik za indijanska pitanja u rezervatu kraj Fort Pek Jezera, a Pajk Most je rezervat snabdevao svežim mesom sa svojom grupom lovaca. No, pošto su u pitanju bili Indijanci, dve trećine mesa pretvarano je raznim kanalima u dolare koji su odlazili njima dvojici u džepove.

Pajk Most je bio izvrstan strelac, ali posao na severu Sjedinjenih Država sve mu je manje prijao.

U rezervatu, Indijanci su sve više gladovali, ali su stojički podnosili svoju nevolju.

Sve dok momak, po imenu Begum Šejlon nije zapretio da će o ovo me saznati vlada.

Troul je i sam predosetio da mu gori pod nogama. I nekako u to vreme, saznao je da će Šejlon poći. To mu je ispričao Rihnep Paha, najprljaviji i najluđi iz plemena Mandan, koga su se odricali njegovi saplemenici, jer je pio viski belaca i za novac je bio u stanju sve da učini.

Taj Paha, uhvaćen u trenutku slabosti kada nedelju dana nije omi-

risao viski, predložio je Troulu da mu proda jednu novost za deset boca „vatrene vode“.

Troul je kasnije pričao Mostu da je odmah osetio da se radi o nečem krupnom.

A ono što je Rihnep Paha poverio, zvučalo je kao legenda!

Četrdeset godina pleme Mandan sahranjuje svoje poglavice i poglavičino najbližu rodbinu u jednoj pećini, u brdima Montane.

Nešto slično radila su i mnoga plemena južno od Jeloustona, ali Kadak Troul se našao na izvoru prave priče, koja je kasnije bila „muzika“ za njegove uši.

Oterani sa svojih lovišta, pleme Mandan, najbrojnije među ostalima u gornjem toku Misurija, potražilo je lovišta zapadno od Fort Pek Jezera. Međutim, tu ih je sustigla konjica s ukazom da im je određen rezervat. To je značilo: nema više prostranstva, kretanja, jahanja, slobode...

Sa plemenom, u rezervat, pošao je i Veliki Starac, čuvar grobnice Mandani poglavica. Zatečen je upravo kada je došao da Veliki Starac, gde se određivao naslednik čuvara. Njegov naslednik! Veliki Starac imao je skoro osamdeset godina i Veliki Manitu zvao ga je sebi.

Indijanci nisu želeli da odaju prisustvo Velikog Starca. Čak ni u rezervatu. Šanse da se on vrati u brda bile su sićušne. Vojnici su čuvali privremeni logor, s obzirom da su se najbliži rezervati nekoliko puta bunili i izazivali nemire.

Rihnep Paha je prisustvovao dogovoru Velikog Saveta, kada je pala odluka da čuvar grobnice bude Begum Šejlon.

On je bio mlad, snažan, prava krv ponosnih Mandana. I bio je poglavčin sin.

Kad je odluka saopštena, Veliki Starac je sutradan umro. Njegovo pleme nije moglo da ga odnese u Vačaki brda, u grobnicu. Šejlon je zatražio od Troula da pusti njega i još četiri čoveka da sahrane starca. Dao je reč da će se vratiti.

Troul je odbio! On još nije znao za priču Rihnepa Paha.

Jedne noći probudili su ga halaukanje i bubnjevi. Ustao je i pogledao kroz prozor: oko velike vatre Mandan ratnici su igrali kao u tran-su.

Telo Velikog Starca nalazilo se na nosilima, podignuto uvis sa četiri motke.

Veliki plamen lizao je u nebo, sablasno obasjavajući bakarna lica ratnika.

Zaslepljen ovim prizorom, Kadak Troul više nije ni pomišljao na san.

A kada je vatra malo uminula i plameni stub savio „krilo“ prema zemlji, kao nožem posečena, zamukla je pesma. Prestali su bubnjevi...

A Velikog Starca više nije bilo na nosiljci!

Prosto je nestao!

Izgoreo?

Nije mogao da nađe odgovor od mrkih, kamenih lica na koje je naleteo.

Šejlon je samo podigao ruku prema nebu i kazao.

„Manitu ga je odneo!”

I to je bilo svel

Kasnije, već polupijan, Rihnep Paha je brbljao da će Begum Šejlon pobeći. On mora da stigne do grobnice određene noći, kada se mesec zaokruži. Tada će Veliki Duh, Otac svih Mandani ratnika, dati Šejlonu u ruke novu buktinju koju će staviti na ulaz grobnice.

I ostaviti ga da tu bude čuvar, sve dok ga ne pozove k sebi. Kao Velikog Starca.

Ta priča je bila za Troula bezvredna; naslušao se sličnih bajki i ranije, ali kada je Paha pomenio zlato, on je načuljio uši!

To je vredelo deset boca!

Paha je kazao: u grobnici, za umrlim poglavicama, narod Mandanplemena ostavljao je drgocenosti i žuti metal zbog koga su samo imali neprilike u dodiru sa belim doseljenicima.

Još je, kažu, našao da je sama pećina zlatni rudnik!

Kada je, potom, otkrio Troulu da je samo Veliki Starac umro s iskovanom narukvicom od čistog zlata, povereniku za indijanska pitanja bilo je jasno da je pred vratima čudovišnog bogatstva.

Znao je, takođe, da će se Rihnep Paha pokajati za sve što je izbrbljao, čim se otrezni. On je bio pokvarenjak, idiot, pijanac, ali u srži ipak Mandan.

I Troul je mirno zapuštao usta Pahi. Metkom u čelo.

Kasnije je izjavio da je Indijanac bio pijan i da ga je napao, tražeći viski.

Priču su svi progutali osim Šejlona.

Njegov dan se bližio.

Troul je smesta dao ostavku, našao Mosta i sve mu ispričao.

Onda su čekali da Šejlon pobegne.

Još nisu znali kako će to izvesti, ali, bili su sigurni da će napustiti rezervat. Njihovo je bilo da ga prate...

Lukavi lupež sa licem kao u mrtvaca, prozreo je način Šejlonovog bekstva.

Pošto je glavna kapija bila dobro čuvana, a straža svuda oko žice, Indijanac je poslao svoje ratnike da na jednom delu logora izazovu gužvu.

Kadak Troul nije otišao tamo, već je čekao na suprotnoj strani.

I dok su se vojnici sjatili oko razgalamljenih Mandan ratnika, ne znajući šta hoće, Begum Šejlon je provalio ogradu na severu, onesposobio stražara i krenuo u noć.

Nije stigao daleko; isprečila mu se revolveraska cev Kadaka Troula i ciničan odsjaj pod natečenim kapcima.

Kada je pomislio da je sve svrga zatvoriti, Troul mu je predložio da ga zatvoriti, troul mu je preložio da njega i Mosta povede u brda. Ništa neće dirati od grobova, samo zlato. Ono i onako nema za njega vrednost, a što se tiče Šejlona, neka ostane da čuva mrtve koliko hoće.

Indijanac se setio Rihnepa Paha i dokučio odakle je potekla tajna Velikog Saveta.

Klimmua je glavom.

Bilo je čudno da pristaje tako brzo. Troul još nije slutio čime sve raspolaže mladi ratnik. Da bi to saznao, morao je da primi đavolski brz i bolan udarac nogom u stomak.

Pao je, ispustivši kolt.

Goloruki Šejlon se, ne oklevajući, strmoglavio u noć.

Pajk Most je podigao pušku, ali ga je Troul sprečio divljim povikom.

„Ne, budalo! Treba nam živ!”

Otada je prošlo dva dana.

Kadak Troul je fanatično verovao u basnoslovno bogatstvo indijanske grobnice u brdima zvanim Vačaki.

Da nije bilo tog njegovog verovanja, Pak Most bi možda i odustao. On je ipak voleo opipljivije stvari, a ne indijanske legende.

Međutim, ako je Kadak Troul jahao s uverenjem da mu je zlato na dohvatu, Most nije imao razloga da ne čini to isto.

Ako je i mislio na odustajanje, to je morao da pokuša mnogo ranije. Sada više ne! Sa Troulom nije bilo šale, on ga više ne bi puštao od sebe, da se ne bi izlanuo. Jer, Rihnep Paha je stradao zbog toga.

Odneo je tajnu pod zemlju.

Možda bi i njega, Mosta, čekalo isto da je pokazao kolebanje?

S Troulom nikad nije bio načisto.

Malo je govorio, izgledao je spolja dostojanstven i čvrst, ali, ispod kože, tekla je vrela krv ubice.

Most nije bio naivčina i prividna mirnoća KadaKa Troula mogla je nagovestiti samo pritajenu buru.

Jednostavnije rečeno, Pajk Most

se na neki način plašio prijatelja. Neosetno, on je počeo da vlada njegovim mislima, navikama, pokretima. Jedino što nije mogao da podčini, bila je Mostova džangrizavost kad se ticalo hladnoće i nedaća.

Uljuljkan u misli, Most je skoro zaspao...

Odjednom se trgao.

Da li je to nešto sušnulo?

Pogledao je oko sebe. Gore, mesec se zaustavljao na vrhu jednog bora. Ili, to nije bio bor?

Stisnuo je snažno kapke, ne bi li odagnao izmaglicu ispred sebe. Kada je ponovo otvorio, video je vrh nečijeg šešira!

Pakao!

Da li mu se priviđa?

Pomešan sa stablima, Begum Šejlon nepomično stoji i gleda prema njemu!

On nesvesno ispruži kolena i steže kundak puške.

Zatim je opalio...

Pucanj se razlegao i preneo u brda, otkidajući usput poneki list.

Kadak Troul zbaci pokrivač sa sebe i skoči.

Kolt mu je već bio u šaci.

Pajk Most je zurio prema Indijančevom šeširu. Ali, vraga! To zaista nije bio šešir, već vrh drveta...

— Šta se desilo, Pajk? — upita Troul, sklonivši se za svaki slučaj dalje od kruga svetlosti vatre.

— Mislio sam... gore...

Kadak Troul je nekoliko časaka zurio u svog partnera, a onda uzdahnuo, vratio kolt za opasač i pljunuo.

— Zaspao si, a? — samo je kazao.

— Nisam, ali...

Troul pogleda prema zvezdama.

— Ako zaspiš još jednom, nećeš se probuditi — dobacio je kratko.

Most ga nije sasvim dobro razumeo, ali je naslutio značaj ovih reči.

Sad mu je bilo još hladnije...

IV

Zora je zabelela na istoku; iznad udaljenih bregova, poput u belo ode vene sablasti, podigla je glavu i osvetlila predeo koji se pružao pred Mandan Indijancem.

Rosa je svetlucala po jahaču i konju.

Jelouston River ostajao je s leve strane, vukući svoje vode u pravcu Billingsa i dalje, prema podnožjima Stenovitih Planina.

Nije vredelo zametati tragove. Troul ih je ponovo pronalazio.

On je imao iskustva, dugo je bio među Indijancima unapred je pretpostavljao kakvim se lukavstvom mogu poslužiti.

Zato je Begum Šejlon odlučio da nastavi svoj put, znajući da mu je život bezbedan sve do Vačaki brda.

A tajnu grobnice znao je samo on!

Poverio mu je Veliki Starac, oči u oči. On je sada bio čuvar, sve do smrti. Čast koja se ukazuje odabranima: najboljim, najhrabrijim i najplemenitijim.

Imao je dvadeset pet godina.

Mnogo štošta se izmenilo od doba njegovog detinjstva i rane mladosti.

Sad više nije nosio ni pera. Samo jedno, zadenuto za pantljiku na šeširu. Sa strane, duguljasto lice uokvirivala mu je crna, sjajna kosa, čija su oba „krila“ padala po ramenima.

Koža mu je bila zategnuta i tamna. Oči duboko usađene, stalno u sen ci, nedokučive i neobljašnjive. Nos povijen, usne stisnute, ali lepe i pravilne. Ispupčene jagodice činile su ga starijim nego što je bio.

Ispod bluze od jelenske kože, sa resama, nosio je tamnu košulju sa belim vezom, bez kragne, bez suvišnih ukrasa.

Pantalone od platna bile su mu pri dnu, na ivicama, iskrzane. Kao da ih je seckao nožem.

Na nogama su se nalazile čizme kratkih sara, sa šavom od tanke kože. Bile su mekane i bešumne, poput mokasina.

I rukavi i nogavice izgledale su prekratki za njegove udove.

Begum Šejlon bio je snažan momak, ali, to se moglo videti tek ispod odeće. Telo mu je bilo pokriveno slojevima mišića tvrdih kao čelik, ali odeven, činio se običan, zatutali Indijanac koji traži bilo kakav posao.

Šejlon je poznavao bele ljude, s razlogom se kretao među njima, učio, pamtio, kako bi to kasnije iskoristio. Predosećao je da Mandan pleme ne može opstati slobodno u lovištima u gornjem toku Misurija, pa je upoznao ne samo moral, nego i misli belog čoveka.

Polako, ali sigurno, gasili su se običaji plemena. Kao što su nestali.

jala bufala u lovištima oko Fort Pek Jezera, tako su umirale svečanosti kojima je on, Begum Šejlon, prisustvovao kao dečak i zapamtio ih za ceo život.

Međutim, ponos nisu mogli da unište kundaci pušaka belog čoveka.

Ako su se Mandani mirili sa svojom sudbinom, bar su mogli da umiru uspravno, otvorenog pogleda.

Bili su religiozni, gordi, trpeljivi, možda ne ratoborni koliko Apači ili Čejeni, ali u svakom slučaju, ostavili su trag u istoriji Amerike.

Istok je prestao da bude svetao; goreo je. Sunce je pakilo vrhove šuma i isterivao maglu iz dolina.

Sećao se jednog ovakvog sjaja, ali popodnevnog.

Bio je tada dečak, stasao da postane muškarac, ratnik.

Mandani su, kao i ostala indijanska plemena, imali duge obrede obožavanja Velikog Duha. U tim obredima najviše je bilo samoodricanja i ponižavanja, pa se dešavalo da mnogi u njima budu osakaćeni i obeleženi čitavog života.

Svake godine, pred kraj proleća, počinjao bi niz takvih svečanosti.

Mandani bi prvo slavili povlačenje voda iz oblasti koje su plavile vode Misurija, a zatim bi se nastavila takozvana „igra bufala“. Njom se nagoveštavala sezona lova i povra tak krda bizona sa njihovih prebivališta na jugu.

Treći deo godišnjih svečanosti uključivao je ritual muškosti: dotadašnji dečaci, da bi postali pravi

ratnici, podvrgavani su mnogim mučenjima.

Pomoću zašiljenih drvenih šta-pića njima bi probadali mišice nogu i grudi; ponekad bi ih izdizali iznad zemlje pomoću užadi koju su, opet, provlačili kroz probodene mišice... Sva ta mučenja, tumačili su Mandani, bila su neophodna da se mladići sprema za patnje i muke koje ih čekaju kao ratnike.

Bolovi su bili pakleni!

Većina dečaka dobijala je prividenja, gubila svest, bumcala...

Kao drugi čin tih rituala bila je „Poslednja trka“, Eh—Ke—Nah—Ka—Wak—Pick...

One koji izdrže sva prethodna iskušenja, izvodili bi iz kolibe gde su se nalazile poglavice i stari plemenski ratnici, i pred posmatračima vukli u krug, sve dok se ne osveste od bolova... Tek na kraju bi ih tu ostavili, da sačekaju smrt ili da stanu na svoje noge.

Preživeli bi, tako, odveli rođaci i prijatelji u kolibu i tamo negovali, do potpunog ozdravljenja.

Takav put morao je da prođe i Begum Šejlon.

Mandani su se, takođe, delili i u grupe. One su se međusobno razlikovali po nošnji i imali posebne zakone. Svoje ljude delili su i prema godinama starosti: one između deset i petnaeset godine nazivali su „budalasti psi“ ili „psi bez imena“. Iznad ove grupe bilo je još pet, a na vrhu su se nalazili najstariji Mandani.

Najvažnija grupa bila je četvrta

po redu, sačinjena od iskusnih i zrelih ratnika.

Oni su se nazivali „grupa pasa”; svaki član nosio je na glavi ogromnu kapu od šarenog materijala, na koju bi se, pričvrstilo perje gavrana svrake ili sovuljage. Tako su počinjali da se odevaju za „igru pasa”, kojom se proslavljalo njihovo bratimljenje. Stavljali su, takođe, ukrase od konjske grive i trake od krzna lasice.

Igrači su nosili oko vrata duge ratne lule, napravljene od krilne kosti labuda. Izabrani su imali, za razliku od drugih, trake od crvene tkanine koje su se graciozno vijorile za vreme plesa.

...Begum Šejlon je zategao uzde.

Od sećanja nije imao vajde. Sve se promenilo; nema ratničkog perja, boja, plemena su se prepolovila, sve ređe odjekuju bubnjevi.

Beli čovek potčinio je i njih i njihove običaje.

Šejlon se uspravi u sedlu.

Nozdrve mu se raširiše, kao da iz vazduha crpi miris opasnosti.

Nekoliko trenutaka činilo se da su i konj i jahač okamenjeni.

Ništa se nije micalo.

Ali, Šejlonova čula bila su dovoljno oštra da naslute nečije prisustvo.

S leve strane pružalo se valovito zemljište, obraslo žbunjem i spašućenom travom.

S desne su počinjala stabla šumarka; bila su kriva, izukršтана, s niskim grančicama i sprženom korom.

Visoka trava mogla je, na onoj strani, da pokrije čoveka koji leži, Indijančeve zenice se suziše.

Onda je uhvatio slab, udaljen tutanj... Bila su to kopita nekolicke konja.

On cimnu uzde konju ulevo, prema ravnijem terenu.

Tada je prasnuo poščani hitac!

U magnovenju e hteo da sklizne sa sedla, ali je zakasnio.

Zrno mu je oprljio čelo i on je pao, u tamu...

V

Kada se osvestio, pustio je sebe da miruje. Osećao je oko sebe dah više ljudi.

Nije otvarao oči. Nešto toplo slivalo mu se preko obraza, do vrata. Krv... To je značilo da je samo okrznut.

Veliki Manitu ga je poštedeo.

Osetio je miris konja, znoja, prljavih košulja i zadah viskija. Osetio je da ga svi posmatraju, ali, nije znao zbog čega.

Neko je zapeo orozom, kraj same njegove glave.

— Da ga dokusurimo? — čuo je prigušen glas.

— Ne! — usprotivi se drugi — obesicećemo ga na trgu! Prokleti, smrdljivi pas!

— Polako — umeša se treći, dubok glas. — Svako ima pravo na suđenje...

— Tačno! — javljao se ponovo

onaj prethodni — ali, po kratkom postupku: o drvo, i gotovo!

— Ubili su Bardža...

— Izgleda da je ovaj čekao onog prvog, sa konjima, ali je nastradao!

— Pogledaj šta mu je ostavio, samo torbe i nekoliko dolara. Šerif je otišao za drugim..., taman imamo vremena da ovog prljavog Indijanca obesimo za primer ostalima!

— Šerifu se to neće dopasti, Kameron!

— Slušaj, Džek! Ti jesi šerifov zamenik, ali, nećeš nas učiti kako treba sa ubicama!

— Neka to odluči šerif...

— Odlučićemo mi — povikao je onaj, koga su nazvali Kameron — i to smesta. Glasaćemo! Ko je za vešanje, a ko je za to da zakon pušti Indijanca na slobodu?

Begum Šejlon je nazirao odgovor.

Otvorio je oči.

Šta su to hteli od njega? Za šta ga optužuju? O kakvom novcu govore, šta su naumili?

Palac mu skliznu prema opasaču, ali ne napipa kundak revolvera.

Već su mu ga bili oduzeli.

Desetak pari nogu stajalo je oko njega.

— Osvestio se — reče neko.

Zatim je nastupio tajac.

Sva ta lica, razmišljao je Šejlon, bila su neprijateljska. Bila su okrenuta prema njemu i sa zloradošću čekala da nešto pokuša, kako bi ga skleptali.

Ali, Mandani je ostao miran. Čutao je!

Visok, plavokos momak sa zvezdom na prsluku jedini ga je osmatrao s nedoumicom. Kao da nije bio siguran da čovek liči na ubicu.

Zapravo, jedini je on gledao Šejlona sa radoznalošću a ne sa mržnjom ili prezirom.

To je sigurno taj Džek, razmišljao je Indijanac. A Kameron?

On prođe pogledom po svima i zaustavi se na mršavom, pegavom čovečuljku, kome je jabučica na grlu skakutala poput klatna na zidnom satu.

Imao je zle oči. Kao i jezik.

Šejlon podavi noge pod sebe i našlo se uspravi.

Gomila ustuknu; nekoliko cevi se upravi na njega.

— Ako se makneš, ubićemo te — zareža pegavi, mlatarajući velikim koltom.

— Onda će Šejlon umreti stojeći — reče Indijanac.

— Pa, on ume i da govori — podrugnu se čovečuljak. — Kažem vam, pravio se da je onesvešćen. Sve je čuo! Zna šta ga čeka, ha? Drvo!

— Zašto onda oklevamo? — upita neko sa strane.

Njihovi konji nalazili su se pozadi. Držala su ih dva golobrada momčića, spremne da ih vlasnici uzlašu čim krenu na znak.

Šejlon prekrsti ruke.

Tako visok, prav, hladan i nem,

ulivao je strahopoštovanje. Niko ne posegnu za njim. Svako je pomislio: zašto baš ja?

Pomoćnik šerifa, Džek Darlov, zabaci šešir na potiljak i podiže ruku.

— Zašto je partner hteo da te ubije? — upita.

Mandani prenese svoj ukočeni pogled na plavokosog.

— Šejlon ne razume — odgovori.

— Ha! — prasnu pegavi. — On ništa ne razume! Kažem vam, praviće se lud...

— Možda Kameron zna odgovor? — reče Šejlon.

Pegavko se zagrenu.

I ostali se zgledaše. Kako je znao njegovo ime? Prvi put su ga videli u životu, a možda ga gledaju poslednji...

— Poznajesh ga? — upita Darlov.

Šejlon lagano odmahnu glavom.

— Otkud mu onda znaš ime?

— Po jeziku.

— Kako?

— Ima pogan jezik...

Kameron preblede; on steže dršku svog kolta i zakorači napred. Ali, Darlov se ispreči.

— Ako nekog vešate — povikao je — hoću da znam da li je to onaj pravi!

— Šta? — zapenuša se pegavi. — Zar nije dovoljno što je Indijanac? Takvi su nam palili domove i ubijali žene i decu... Zar treba boljih dokaza?

Mumljanje okolo bilo je neka vrsta odobravanja.

— Šta ti kažeš na ovo? — okrenu se pomoćnik šerifa Indijancu.

— Ništa!

— Ništa?

— Ništa! Šejlon ne zna o čemu se radi.

— Da mu ja kažem? — predloži Kameron pakosno.

Krug ljudi se počeo sužavati. Ali, nijedan mišić na Indijančevom licu se ne trže.

— On nam se još ruga — podbadao je novi glas. Pripadao je starijem čoveku upalih obraza i vodnjikavih, sivkastih očiju.

— Na vešala! — dreknuo je jedan debeljko i zavitlao praznu bocu o ledinu.

— Osvetimo Bardžal!

— Čekajte — podiže Darlov obe ruke uvis. — Možda je najbolje sačekati šerifa... On je u Kripl Kriku zakon, a ne vi... Poslušajte me!

— Nećemo! — vikao je starac, gurajući se napred, u prvi red. — Zgrabimo tog psa i namaknimo mu omčul!

— Tako je!

— Na njega!

— Skloni se, Džek!

Pomoćnik šerifa sleže ramenima. Za trenutak, njegov i Šejlonov pogled se ukrstiše.

Indijanac spusti ruke.

— Ja ništa ne znam — rekao je muklo.

Bio je rešen da skupo proda kožu. Niko neće obesiti jednog Mandanija. Niko!

Pogledao je u brda. Grobovi otaca i poglavica moraće sačekati njegov dolazak.

Ako ga je Veliki Duh odredio za čuvara, onda će mu pomoći.

— Sve je protiv tebe — dobacio je Darlov. — Torbe, novac...

— Ništa ne znam — tvrdoglavo je odbijao optužbe Šejlon, a to je za njega bila čista istina.

— Ne poznaješ ni Kripl Krik? — cerio se Kameron. — Ni Bardžovu banku?

— Ne!

— Lažeš, pseto crvenokožo! Tvoj te partner nasamario, ali, bolje da te je ubio... Bar se ne bi pokrcio na konopcu.

— Beli, pegavi čovek bunca.

Kameron pogleda u Darlova. Po-bledeo je od besa.

Mladi pomoćnik šerifa pokaza prstom iza sebe.

— Bio si tamo? — upita.

— Nisam!

— Možda nisi, kako ti kažeš, ali, otkud ove torbe sa napisom „Bardžova severna banka” kraj tebe?

— Neko je pucao — polako je odgovorio Mandani — i više ne znam ništa. To je cela istina.

— Na drvo s njim — urlao je Kameron. — Bardž nam je bio kao brat — obraćao se ostalima. — Davao nam je zajmove, čekao nas i produžavao rokove, mogli smo uvek da se oslonimo na njega! A ubio ga je on! On!

— Čekaj, Kamerone — prekide ga Darlov — očevici nisu pomenuli Indijanca.

— Svejedno! On je u dosluhu sa drugima!

— Tako je! — prihvati starac vodnjikavih očiju. — Uostalom, trag nas je doveo tačno ovde. Nema ni konja, kako je mogao da dojaše, ako nije čekao svog prijatelja pljačkaša? Neka kaže gde mu je konj?

— Gde je? — upita Darlov.

Šejlon pogleda iznad njihovih glava.

Kao odgovor, kratko rzanje sa brežuljka prenulo je gomilu spremnu na obračun.

— Tamo! — pokaza Indijanac.

Bio je to zaista njegov mrkov.

Činilo se da je, preplašen od pucanja i Šejlonovog pada, klisnuo na suprotnu stranu. Sada se vratio, mirniji ali i oprezniji.

Mnoštvo ljudi nije mu ulivao poverenje, bez obzira što je oko njih bilo konja.

— Možda laže — doseti se Kameron.

— Ne laže! — reče Darlov. — Taj konj nema sedla, samo malo čebe. Tako jašu Indijanci.

— Pa, to ne menja stvar! — promumlao je Kameron. — Sve je prosto: on je svog kompanjona čekao sa dva konja. Jedan je bio tu, kao rezerva. Pošto smo ubili konja onom drugom, on se dovukao dovede, pucao na Indijanca, uzeo jednog konja i...

— Ni sam ne veruješ u to — opet ga prekide Darlov.

— Svejedno, ali znam da ga treba obesiti!

— Zašto ti, Džek, voliš Indijance? — upitao je starac s vodnjikavim očima. — Da ti nisu rod?

Mladi šerifov zamenik nabra obrve.

— Šta hoćeš time da kažeš, Dugale? — upita.

— Ništa! Samo želimo da osvetimo Bardža!

— Tako je! — dočeka Kameron. — Obesićemo ga ispred same banke! I stavićemo plakat: Bardže, mi smo te osvetili!

— Zašto mlatimo praznu slamu? — javi se jedan grmalj. — Ove torbe nisu mogle da padnu s neba, je li tako? Jeste! Onaj ko ih ima, on je umešan u Bardžovo ubistvo, je li tako? Jeste, naravno! Umorni smo, jurili smo celu noć za lupežima, je li tako, a sada pravimo komediju oko toga! Zar smo za jednu noć zaboravili na Bardža? Zar nam on ne znači više od ovog priljavog kopileta?

— Pravo govoriš, Dunkane — oduševi se Kameron, zasijavši očima. — To je ono što nam leži na srcu!

— Pa, je li tako? — okrete grdosija lice u stranu, iščekujući odgovor.

— Tako je!

— Onda ga svežimo!

— Na njega!

Za tili čas, Džek Darlov bi potisnut.

Kameron je, na svoju nesreću, pozeleo da se prvi dokopa Beguma Šejlona.

Mislio je da će se Indijanac prestraviti.

Onda nije mislio ništa, zviznula ga je pesnica posred brade, i bacila na najbliže članove potere.

Indijančeva ruka izbila je iz ramena kao oprugom zategnuta.

Kameron je sa sobom povukao dvojicu.

Grdosija, širokih ramena i bikovskog vrata, sa zluradim divljenjem je ispratila ovaj udarac. Njegov mesnato, priglupo lice ozarila je misao da će naići na pristojan otpor i pokazati svima čime sve raspolaže naslaga mišića na njegovom telu.

— Klepi ga, Merfi! — gurnu ga onaj starac.

Neki potegoše koltove, ali, samo kao opomenu.

— Smoždi ga!

Ali, to je bilo lako reći.

Kao od gume sačinjen, Šejlon je odskočio i izmakao zamahu protivnika. Zatim je krenula nosna kost: stopalo Manadani ratnika našlo je tačan pravac.

Urličući, grmalj se zatetura. Krv linu iz nozdrva.

Nekoliko časaka svi su buljili u taj prizor, kao omađijani.

A onda, rulja nasrnu.

Uzalud je Šejlon delio udarce. Na svaki njegov jedan, uzvraćala su mu tri... četiri...

Zatim su ga umirili udarcima kundaka.

Džek Darlov najzad stiže da spreči Kamersona da onosvešćenom In-

dijancu ne prosvira kuršum kroz slepoočnicu.

— Obesimo ga! — dahtao je grdo sija Duncan, kome je krv išarala lice.

Nabacili su dva lasa oko Šejlona.

Onda su ga bacili preko jednog sedla. Bilo je to Kameronovo. Pegavi čovečuljak je sa divljim trijumfom zaseo pozadi.

— Šta sam vam rekao? — pogledao je oko sebe. — To je ubica! Zar ste zaboravili ono naše staro: samo mrtav Indijanac je dobar Indijanac?

Džek Darlov očito neraspoložen, uzjaha.

Mislio je da će se šerif Tod Majler pojaviti na vreme i učiniti nešto, ali uzalud!

Indijanac je znao šta ga čeka. Borio se kao lav. Međutim, njegovih neprijatelja bilo je suviše, čak i za takvog borca kakav je bio Mandani ratnik...

VI

Uprkos suncu, jutro se sporo kralo i toplilo. I pogled na brda pod tankim slojem snega izazivao je drhtavicu i zebnju pred danima koji nastupaju.

Vetrovi, kiše i sneg u Montani znali su da počnu svoje orgije rano s jeseni i da sve do proleća dovede do očajanja farmere, stočare i trgovce.

Jedan čovek gasio je vatru pod parom ogolelih breza.

Imao je na sebi dug, crn ogrtač

sa belim krznom. Padao je do sara lakih, izglancanih čizama, preko kojih su se, opet, priklanjale nogavice tamnih pantalona.

Čovek je otkopčao dugme sa plašta; on je skliznuo na levo rame. Tu ga je prihvatio, savio i prebacio preko sedla divnog, šarenog indijanskog ždrepcu.

Ostao je u kaputu dugih peševa. Na bedrima s obe strane, štrčale su drške ukrašene slonovačom. Teški, smrtonosni „linkoln“ kojima se proslavio samo jedan čovek na Zapadu...

Ukleti kockar, Dok Holidej!

Njegova poslovično bela, čista košulja, poprimila je po ivicama nešto prašine. Činilo se da dugo jaše i da je umorniji nego što to hoće sebi da prizna.

Podočnjaci su mu bili modri, ali, pogled je ostao isti: hladan, ledenoplav i oštar.

Krenuo je u Majls Siti.

Iz Dikinsona, u Severnoj Dakoti, ispratili su ga hici Dipa Denvera, čiji je brat sa slavnim kockarom odigrao „ruski rulet“ i poginuo!

...Bilo je to u krčmi „Litl Misuri“.

Zatečen za jednim stolom gde je nehalno igrao u male svote i, naravno, dobijao, Džordžijancu se priključio momak uzanog, lepuškastog lica, u elegantnom prugastom odelu i sa briljantskom iglom za kravatu!

Za sve u „Litl Misuriju“ on je bio bljesak, osim za Holideja.

Zvao se Tajm Denver.

Važio je za najboljeg igrača, pravog hazardera u oblasti Čejen Rivera i reke Jelouston.

Nije radio ništa, osim što je bio mezinac bogatih Denverovih. Otac, Timoti Denver, imao je čitav niz trgovina u gradu, računajući i dva saluna. Brat, Dip, naročito je voleo mlađeg brata, ali, šušalo se, zbog njegove lepe žene. Zvala se Elizabet; udala se, jer je uvek volela da živi raskošnije od ostalih. Tajm i Elizabet su bili par, onako spolja. Inače, nisu se slagali, jer se Tajm bezglavo kockao gdegod je stigao, zanemarujući ženu. To, naravno, Dip nije propuštao.

Što se više zbližavao sa snahom, sve je više Tajmu davao džeparca, povlađujući svim njegovim prohtevima za putovanjima. Jer, Tajm je prosto tražio u drugim gradovima kockara koji će mu biti dostojan partner. I, još ga nije nalazio...

Tako je odsustvovao po nekoliko dana, a „brižni“ brat je pravio društvo neraspoloženoj Elizabet.

A tog dana...

Sve ovo, kockar je saznao pred polazak. Nije ni pretpostavljao ko seda za njegov sto. Ostali partneri su se žurno podigli i, klanjajući se, iscedili neka izvinjenja i opravdanja.

Prvo što je Džordžijanac pomislio bilo je: momak sa lepim licem i ironičnim smeškom toliko je samouveren da je mogao pući od toga!

Vešto je mešao karte. Imao je duge, nežne prste i negovane ruke.

Činilo se da mu je više stalo do dobre igre nego do novca.

I dobio je ono što je tražio.

Njegovo lice, u početku nadmeno i podrugljivo, postajalo je kasnije sve duže, bleđe i ružnije. Iščezle su sve vrste osmeha, usne su mu se ledile pod grčem neverice. Gubio je...

Tajm Denver je gubio!

On, koji je za takvim uzbuđenjem žudio i proputovao od Big Horna do Minesota Rivera, naleteo je na dinamit u svom gradu!

To više nije bila igra.

Za Tajma Denvera nastao je pakao. Morao je da povрати sve, ili da propadne u zemlju!

Ali, što se više upinjao, njegova nastojanja su se rasplinjavala poput magle.

Ne zna se kako bi se sve završilo da nije naišao njegov brat Dip.

Tada je u pitanju već bila ne samo njegova kockarska čast nego i ugled porodice. Trebalo je pred bratom da se pokaže, ali, bez moljakanja. Ne! On nije želeo da pokazmljuje novac. Činilo se da nikada ne bi dobio nijednu partiju osim...

Odlučio se za poslednji trzaj.

Predložio je „ruski rulet“!

Holidej ga je saslušao mirno, ali, Dip je to smatrao glupošću. Verovao je da će stranac glatko odbiti Tajmov predlog i bio je spreman da ga podrži.

Međutim, kockar je slegnuo ramenima. On nikada nije bežao sa terena.

„Ruski rulet” bio je vrlo jednostavan i vrlo opasan.

U burencetu kolta ostavi se samo jedan metak. Zatim se burence okrene nekoliko puta, i jedan od partnera prvi prisloni cev i povuče oroz. Tako sve dok se metak ne „namestili” na cev i opali...

Podivljali Tajm Denver razjurio je sve, osim brata i vlasnika „Litl Misurija”. Svi ostali bili su nemi svedoci načičkani na prljavim prozorima spolia.

Tajm Denver nije imao nerava da sedi. Ustao je i iz Dipove futrole izvukao kolt. Izbacio je sve metke osim jednog.

Lagano, sa nekim uništavajućim uživanjem okrenuo je burence i stavio kolt na sredinu stola.

Kockar je ostao sedeći.

— Ko izvuče asa, povlači prvi — predložio je on.

Tako je rekao. I izvukao asa.

Dip Denver je pokušao poslednji put da urazumi brata, ali nije vredelo. Staj njegovih očiju bio je nemilosrdan i nepokolebljiv.

Stavio je cev, povukao oroz i odahnuo.

Samo se čulo: klik!

Nešto boje vratilo se u Denverove obraze. Tada je Holidej uzeo kolt i bez mnogo cifranja prislonio na čelo.

I ponovo: klik!...

Tako se scena ponovila tri puta. U najvećoj tišini koja je ikada vladala u „Litl Misuriju”.

Kada je na Denvera bio red, njegova ruka je zadrhtala. Šanse su bile sve bednije. Krug se zatvarao. Ko će pasti na pod smrskane glave? Ko?

Onda se začuo prasak, i, sa uzvikom Dipa Denvera stopio se pad tela njegovog brata.

Bio je mrtav!

Nekoliko časaka, Dip je buljio u njega.

Niko nikada neće saznati šta je sve proletelo kroz njegovu glavu.

Ali, svi su se začudili zbog čega nije povukao koltove? Da li je bratovljeva smrt bila šansa da se zauvek veže za Elizabet, ili je zaista izgledao potresen?

„Ruski rulet” postao je tako koban po Tajma Denvera.

Ipak, u toj smrtonosnoj igri nije moglo biti varanja.

Sve se odigralo pošteno, pred Dipovim očima. Što je najvažnije, Tajm je predložio taj hazard.

I, to je platio glavom.

Njegov brat je najzad podigao pogled sa leša. Videlo se da na tome neće ostati. U Dickinsonu, Denverovi su bili ljudi pred kojima su svi priklanjali glave. Čak i šerif.

— Kad matori čuje za ovo... — promrmljao je Dip. A onda se zagledao u kockara.

— Imate sat vremena — polako je rekao — Samo sat. A onda ću poći za vama sa još desetak moma-

ka da vas ubijem. Bilo gde da se nađete...

To je rekao.

I onda izišao.

Vlasnik „Litl Misurija“ usplahireno je pozvao ljude sa ulice da mu pomognu da iznesu mrtvog Tajma. Spremala se bura u obliku Timotija Denvera, kada bude čuo za nesreću.

Krčmar je savetovao kockara da beži glavom bez obzira, objašnjavajući mu ukratko situaciju. Pogotovu nije želeo da nekim slučajem ostane u krčmi. Toliko lud valida nije?

Holidej je pokupio svoj novac, uzjahao i krenuo prema zapadu.

Na uglu pošte, Dip Denver je izvukao kolt i opalio u vazduh.

— Sad je vreme počelo da teče — dobacio je za Džordžijančem.

Kotkar se nije ni okrenuo.

On nije imao razloga da beži. Ni da se plaši. Jednostavno, ionako je nameravao da pođe.

Potera iz Dikinsona podelila se u dve grupe, čim je pregazila reku Mala Misuri, blizu granice Montane.

Gonioci su bili dobro opremljeni za dugo jahanje, dobro plaćeni da to izdrže do kraja, ali nisu znali koga jure.

Holidej je obeležen kao ubica, iako je Tajm Denver poginuo od sopstvene ruke. Ubila ga je sujeta.

To nisu bili dovoljno jaki razlozi za Timotija Denvera i njegovog sta-

rijeg sina. A možda ni za lepu udovicu Elizabet. Ona je sigurno trebalo pred licem ljudi da pokaže svu svoju ucveljenost i da vapi za osvetom.

Možda je hvatanje ubice bio zalog da potpuno pripadne zaljubljenom Dipu?

Mnogo štošta moglo je da bude u njihovim glavama, ali, Dok Holideja to nije zanimalo mnogo.

Jedna grupa skoro ga je „očevala“ na Prolazu Crnog Psa.

Bili su zarasli u brade, razdraženi, spremni da pucaju bez opomene. Kockar se nije trudio da zameće svoje tragove i da prethodne noći nije pala kiša — oni bi ga sigurno uhvatili u postaji „Vels Fargo“ linije za Glendajv.

Imao je sreće da je kočijom otišao neki momak sa sličnim, šarenim konjem. To obaveštenje odvelo ih je na drugu stranu, dok se Džordžijanac odmarao, iscrpljen kašljem koji ga je zadesio na putu.

Pretpostavljao je da će se možda vratiti kada se uvere da momak nije onaj koga traže.

Dip Denver nije vodio tu grupu, ali, sigurno im je dao podroban opis.

Još nije znao za kim juri.

Ni na šta može da naleti.

Do Mails Sitija put je vodio preko Kripl Krika.

Ako Dip Denver bude toliko uporan da ga i dalje juri, dobiće priliku da ga stigne.

Samo, Holidej nije verovao u toliku upornost.

Osim toga, Denver ga neće napasti otvoreno, bar ne u nekom gradu. On je možda u šakama imao zakom u Dikinsonu, ali, samo tamo.

Ovo ovde bila je Montana.

Prilično daleko od Severne Dakote...

Holidej dotače dlanom svoje kolčove. Zardaće, ako se nešto ne desi. A osećao je da će se desiti.

Njegova sudbina nije bila takva da mu dozvoli mirovanje.

Ako iskušenja nisu mogla da sustignu, onda su ga čekala negde ispred.

Možda baš u Kripl Kriku?

On potapša svog ždrepcu.

Mig podiže glavu i zatrese glavom; to obično nije činio kada ga je gospodar milovao. U stvari, nešto je predosećao...

Kockar spusti ruku prema koltu.

— Ne mrdaj! — zaustavi ga nervozan, piskutav glas.

Zastao je.

Glas je dolazio iza leđa. Znao je iz iskustva da ne bi valjalo da se okreće. Pogotovu ne naglo.

Ostao je nepokretan, iščekujući.

— Udalji se... polako... — čuo je ponovo glas, a zatim i šumove.

Učinio je što mu je rečeno.

— Još!

Sad je mogao da opazi kretanje. Bio je u pitanju samo jedan čovek. Holidej se mirno okrenuo, ruku daleko od opasača.

Ugledao je pred sobom neugled-

nog, bradatog momka od tridesetak, možda više godina.

Po licu su mu se lepili prašina i znoj.

Noge kao da su mu upadale u prašinu do kolena. Činilo se da mu je granje divlje šibalo lice. Grčio je stopala u čizmama kao da mu svaki korak pričinjava neizdrživ bol.

Lice mu je bilo puno ožiljaka; široki, spljošten nos i sitne kose oči odavale su pravog lupeža.

Desnom rukom stezao je otkočen revolver.

Levom je držao malo čebe, smotano tako da je sva četiri kraja, u čvoru, držao šakom. Nešto se u njemu nalazilo, nije se moglo nazreti šta.

— Skini opasač, brzo — naredivao je on.

Kockar se ne pomače.

— Zar si gluv?

— Nikada nisam skidao opasač osim kad spavam — odgovorio je Holidej.

Momak se osvrtao, prema zapadu, kao da odnekud nešto iščekuje.

— Nemam vremena za brbljanje — opominjao je on, kružeći koltom. — Potreban mi je konj...

— Izgubio si ga?

— Ne tiče te se. Okreni se!

Holidej je procenio da bi čovek mogao lako da opali. Bio je nervozan i pakleno mu se žurilo. Sigurno je od nekoga ili nečega bežao.

— Konj nije za prodaju — reče.

— I nemam nameru da ga kupim — zarezao je bradonja. — Okreni se!

On umiri cev kolta. Oči mu zasvetleše: bio je to trenutak u kome je kockara od smrti delio samo desetak sekunde.

On se lagano okrenuo.

Momak se približio Migu, ne skidajući pogled sa stranca u tamnom odelu. Običao je šarca sa druge strane, kako ne bi došao u situaciju da okrene leđa dok uzjahuje.

Zavešljaj je prebacio na jabuku sedla.

Zdrebac je frknuo i zatresao glavom.

Čovek je polako zajahao, a da se Holidej nije ni pomerio.

Zatim je bacio brz pogled preko ravnice.

Neko mu je bio za petama. Zašto bi za sobom ostavljao svedoke koji bi poturu upućivali na njegov trag?

On se pakleno isceri i zgrči kažiprst.

Tada se Džordžijanac pognu samo malo. Kao plameni mačevi, ukrstiše se pucnji.

Kolt drskog napadača napravi salto i odlete u žbunje. Njegovo zrno, pak, očeša Holidejev rukav. Bilo je đavolski blizu.

Razoružan, bradonja je buljio u svoju šaku, ne verujući sopstvenim očima!

Bio je tako blizu cilja, a sada su se uloge izmenile. Barutni dim još

je obavljao kockarevu šaku, kada je vratio „linkoln” za opasač.

— Sad sjaši, bratac — kazao je ledenim glasom.

Poslušao je.

— Platiću konja — rekao je muklo.

— Malopre to nisi nameravao? — podseti ga Holidej.

— Žurim se...

— Zašto?

— Ja... Imam novaca — dahao je, grizući zubima donju usnu. — Ali, ubijen mi je konj...

— Opljačkao si nešto?

Čovek se opet osvrtao prema zapadu. Očigledno, do razgovora mu nije bilo stalo. Osim toga, bio je razoružan i u nimalo povoljnom položaju.

Ničim više nije mogao povratiti svoju šansu za bekstvo osim novcem.

Ostao je bez konja, bez oružja... ali, tip koji je onako đavolski brzo i tačno ciljao u njegovu ruku, sigurno nije bio mamina maža.

Mora da je pripadao onoj finoj vrsti revolveraša koja operišu po otmenijim gradovima i džepovima.

— Daću ti deo — pokazao je na svoj zavešljaj.

— Šta je to?

— Dolari... Opljačkao sam iz banke u Kripl Kriku... Ali, ubili su mi konja, pa sam morao da se krijem i zavaravam tragove... Gone me!

Holidejevo lice bilo je neprozirno.

Pljaškaš je uzalud pokušavao da na njemu otkrije tračak pohlepe.

Da nije prenaglio?

— Hoćeš? — upitao je, suvih usta.

— Je li potera blizu? — upitao je najzad.

— Jeste, ali sam im malo dao posla — iscerio se potom. — Sreo sam jednog Indijanca... Budalal! Pucao sam na njega, oborio, a onda ostavio torbe iz banke sa nešto novca kod njega... Da liči da se borio pri podeli. Ali, najgore je što mi je i njegov konj umakao, grom i pakao!

— Ubio si ga?

— Ne znam... Ako je živ, omaštiće konopac. Ne znam zbog čega su digli toliku prašinu zbog malo novca? Ja nisam kriv što je bankar pokušao da me zaustavi...

Holidej ga je pogledao s izvesnim čuđenjem.

— Koliko te razumem, burazeru — otegnuto mu je dobacio — ti vučeš i jedan leš za sobom?

— Pa? Ima li to veze sa konjem i ovim novcem?

— Ima! Konja ne dajem, a novac nećeš poneti...

Čovek se trgao kao ujeden.

Pobledeo je.

U svakoj drugoj prilici, on bi bio spreman na svaki obračun.

Ali sada, u tamnoodeveni kicoš pred njim, sa dva teška, niklovana kolta, bio je prepreka veća od bregova Vačaki.

Ipak, smogao je snage da se nasmije.

— Čuj druškane — oslovio ga je prijateljskim tonom — ti imaš adute, znam. Mislim da je pošteno da to podelimo, a? Ti meni konja, ja tebi novac... i zbogom! Niko te neće juriti...

— Misiš? A ako me pitaju gde mi je konj?

— Tebe niko ništa neće pitati — smeškao se bandit — jer, imaš dva dobra odgovora na bedrima.

— Mora da si se prevario u računu — uzvratio je Dok.

— Kako?

— Čekaćemo poteru.

To je rekao sasvim ozbiljno.

Lupež je počeo da uzmiče; nije mu bilo jasno zašto bi neko odbio toliki novac.

Ali je možda želeo sve?

— Hoćeš li sav ovaj novac? — upitao je.

Bio je i na to spreman, samo da umakne. Znao je da ga za ubistvo bankara Bardža čeka omča.

Ali, kockarevo lice bilo je neumoljivo.

— Šta si ti? — dreknuo je pljačkaš. — Policajac?

— Ne!

— Pa ko si, gro mi pakao? Znaš li koliko je ovde novaca?

— Ne!

— Preko dvadeset hiljada... Možda trideset. Evo, sve je tvoje, samo da mi daš konja!

— Ti nisi u situaciju da predlažeš — podseti ga Holidej. — Uos-

talom, mene se to ne bi ništa ticalo da nisi potegao oružje na mene. Možda te ni sada ne bih zadržavao da nisi pomenuo Indijanca...

— Zašto? Zašto, grom i...

— Zato što mogu obesiti nevinog čoveka — odgovori Dok. — A to ne bi bilo lepo s tvoje strane.

— Šta? Zar da brineš o jednom vašljivom, crvenokožom smrdljivcu? Oni bi ga tamo obesili i da im nije sumnjiv? A da znaš, dendi... ovde niko ne voli Indijance, ali, ni njihove simpatizere.

— Možda više vole lopove i ubice?

Čovek ga je odmeravao s mržnjom. Bio je svestan da nema nikakvih izgleda. I učinio je poslednji, očajnički pokušaj...

Iznemada je zavrtlao zavežljaj sa novcem na kockara.

Učinio je to žestokim trzajem.

Desetine novčanica razletelo se pred samim licem čoveka iz Džordžije.

I sam Holidej bio je iznenađen tim potezom.

Instinktivno se mašio kolta, ali se setio da je bandit bez oružja. On je sada spasavao kožu, no umesto da okrene leđa i počne da beži, on nasrnu na kockara.

— Proklet bio — zaurao je.

Okružen zelenkastim i tamnoljubičastim novčanicama, Dok Holidej je sačekao nalet bandita.

On nije bio kavgadžija; retko se tukao, osim, ako je morao. Njego-

ve šake padale su obično na karte ili derške „linkolna”.

Ovog puta nije želeo da rizikuje.

Ponet očajanjem, bandit je sigurno dobio dvostruko veću snagu.

Umesto da se hvata s njim u koštac, Džordžijanac je munjevito izvukao kolt. I dok je bilo dlan o dlan, on obrnu cev tako da mu se nađe u šaci.

Zatim je dršku spustio na banditovu glavu.

Njegovo lice zarilo se u dolare i prašinu...

Pao je glavom do samih kockarevih čizama, uzdahnuvši samo jednom.

VII

Kripl Krik!

Tu je sunce zavirivalo samo jutrom i pred zalazak.

Ostali deo dana pripadao je hladu koji je pružalo brdo zvano Bufalova Griva.

Kripl Krik je, Može se reći, bio na reci. Ali, reku i naselje delila je samo Bufalova Griva. Bilo je nejasno zbog čega su kuće nicalle s druge strane brda, a ne na onoj koje se spuštalo u Jeluston River.

Neki kažu da ja to zbog toga što se reka često izlivala i nanosila neviđene štete.

Drugi tvrde da je na drugoj strani, nekada, bilo zlatne žice pa su ljudi pohrlili da je iskoriste.

U svakom slučaju, Kripl Krik je bio tu gde je.

Sastojao se od dvadesetak lepih kuća i desetak krovinjara. Imao je ulicu, u stvari nastavak drumu koji se odvajao od glavnog puta Teri — Majls Siti.

Potera koja je šćepala Beguma Šejlona vratila se u naselje oglašavajući povratak pucnjima iz kolto-va.

Pegavi čovečuljak, Sid Kameron, važno je jahao na čelu grupe, rame uz rame sa Džekom Darlovom.

Mandani ratnik još uvek se nalazio onesvešten, prebačen preko Kameronovog sedla.

Ostali su sa različitim raspoloženjem ulazili u Kripl Krik, ali svi su bili ubeđeni da će Rodžeru Bardžu, bankaru, biti lakše na „onom svetlu“ ako obese jednog od ubica.

Grdosija Merfi Dunkan, smrškanog nosa, zaboravio je na svoje lice i zadovoljno se kliberio mašući konopcem.

Grupi su se pridružili i prolaznici s ulica.

Gomila je neosetno, ali vidljivo rasla.

Jahači su se našli okruženi stanovnicima Kripl Krika i morali su da odgovaraju na mnogobrojna pitanja.

Posle prvih rečenica, mnoštvo se ruku preteći podigao u pravcu Indijanaca.

Niko, kasnije, nije umeo da objasni zbog čega se cela ta rulja za-

ustavila ispred krčme „Pauder“. Ali, vlasnik je vešto iskoristio metež da posluži pićem umorne ali lovom zadovoljne gonioce. Šejlona su bacili ispred vrata, ostavivši Kameona da ga pazi, a ostali su se poređali duž šanka.

Pomoćnik šerifa, Džek Darlov, odbio je taj poziv.

Vrteo se ispred krčme, nadajući se da će čuvar zakona Tod Majler stići na vreme da spreči linč.

On je bio mlađ, skroman i pošten, ali nedovoljno odlučan da se odupre volji većine.

Sid Kameron, Merfi Dunkan, Pol Hardvik, Van Dugal i ostali, bili su toliko stariji od njega. Osim toga, pripadali su gradskom odboru, bili su uticajni, drski, neumoljivi i ubedljivi, pa je Darlovu preostalo samo da se nada Majleru.

Šerif je umeo s njima.

On ne.

Bar ne zasada.

Ljudi su galamili, upadali jedan drugome u reč, klimali glavama i mahali rukama.

A sve je to pratilo praznjenje čaša.

U jednom trenutku, starac vodnjakavih očiju, Varn Dugal, odgurao je svoje piće i lupio nekoliko puta dlanom po ploči.

Žagor se polako stišao.

— Stanite — podigao je Dugal obe ruke — nećemo da nam neko prebaci da smo bili pijani kad smo vešali lopova!

— Mi nismo pijani — isprsi se grmalj Dunkan, već zaplićući jezikom.

— Umukni, Merfi! — prasnu Dugal. — Rodžer Bardž nije zaslužio da ga svetimo pod uticajem alkohola... A ni šerifu Majleru to se ne bi svidelo...

— Tako je!

— Umirite se — nadjačao je glasom Dugal. — Popili smo nekoliko čaša, ali, mozak mora da nam bude čist! Kao i savest.

— Šta hoćeš tim pričama, Varne? — upitao je Pol Hardvik, telegrafista. — Mi smo...

— Znam! — prekide ga starac. — Sve ja to znam. Hoću samo da budemo svesni onoga što činimo, da se posle ne pogledamo u oči i kažemo: pa, bili smo zagrejani...

— Ko je zagrejan? — okrenu se oko sebe Dunkan.

— Nije niko? — upita Dugal.

— Ne — zagrajaše ljudi.

Starac ponovo lupi šakom o ploču.

— Svi znate Bardža — kazao je.

— Možda ga Sid Kameron poznaje najbolje jer je radio kod njega kao glavni blagajnik, sve dok nije otišao u penziju... Bardž je zadužio ovaj grad više nego bilo ko od nas! Nudili smo mu da bude gradonačelnik, nije hteo! Ostao je skroman, u svakom pogledu. Znao je samo za rad! I pomagao nas je, sve. Nikada

nije želeo da na nekome zaradi, setite se! Ima li među vama nekoga kome se Bardž zamerio? Nema! On je živio sa nama, među nama... Takvog bankara nije imao Zapad. Niti će imati...

Dugal je zastao.

Svi kraj njega su ćutali.

— ... Mnogima je pozajmljivao, a nije tražio da mu se vrati. Setite se udovice Gulam... Pa farmera Čestera... pa trgovca Ganinga kome je izgorelo pola dućana... Svi ma se našao pri ruci... I šta biva?

U krčmi muk.

— Jedna hulja ulazi u banku pod izgovorom da hoće da uloži novac i to u vreme kad se banka zatvara, u poslednji trenutak. Kao da je znao kada treba da upadne. Unutra su Bardž i Bejts koji broje pazar i stavljaju gotov novac u sef. Šta biva, pitam ja vas? On ubija Bardža, onesvešćuje Bejtsa i beži napolje sa dvadeset šest hiljada dolara!

Sid Kameron proviruje na ulaz i sluša pažljivo.

— Taj ubica se baca na konja, uveren da će uteći. Srećom, Darlov mu je pogodio konja, ali, ovaj je uspeo da šmugne u šupražje. Vešto se krio, mi smo lutali okolo, uzalud tražeći tragove... Evo, da skratim: našli smo bančine torbe i malo para kod ovog crvenokošca! Mora da je on jedan od saučesnika. To je sigurno. I zato vas pitam: hoćemo li suditi ili...

— Na vešala s njim! — dreknuo je Kameron.

Dugal je samo za časak bio prekinut.

— Onog drugog će Majler sigurno uhvatiti. Možda će biti besan ako sazna za našu odluku... Razmislite: hoćemo li svi stati pred njega i reći da smo bili složni u uverenju da pravedno kažnjavamo jednog ubicu?

— Hoćemo! — u horu se odazvaše ljudi.

— Nas je stotinu — busao se u grudi grdosija Duncan — a šerif je samo jedan.

— Onda ostavite piće — pozvati starac — i krenimo da to jednom svršimo!

— Konopac je ovde — podiže ruku Duncan.

— I mi smo ovde — prihvati Hardvik — obesimo Indijanca!

— Drvo za vešanje je spremno — urlao je Kameron.

— Napred!

Za tili čas krčma je bila ispraznjena. Vlasnik nije želeo da propusti predstavu: zaključao je vrata „Paundera“ i produžio se povorci.

U međuvremenu, Begum Šejlon je došao sebi.

Jedini je on bio na konju.

Ostali su žurnim koracima hitali prema proširenom delu ulice gde se nalazilo veliko, granato drvo.

Indijanac je znao šta ga čeka.

S ovog sedla sleteće samo jednom, i ostaće da visi. On, ratnik Mandani

plemena, budući čuvar grobnica poglavica — prvi put je pomislio da ga je Veliki Duh napustio...

Nije gledao lica oko sebe.

Ispravio je ramena i podigao glavu. Oči su mu zastale na nebu koje se plavilo prema zapadu. Tamo su bili Vačaki bregovi.

Oko sebe je osetio zadah pića, „vatrene vode“ kako su je zvali ratnici. To je bio dobar znak da će sve biti brzo gotovo.

Ruke su mu bile vezane na leđima.

Konja su svi doticali i gurali napred. Desetine ruku, desetine polupijanih, pretećih pogleda obećavali su mu samo smrt.

Vodio ih je pegavi čovečuljak, Sid Kameron.

Kao da mu se žurilo da ga što pre obesi, iako ga nikada pre toga u životu nije video niti poželeo da ga mrzi.

Mladi belac sa zvezdom, takođe je bio tu, ali, sve bespomoćniji.

Begum Šejlon se malo osmehnulo.

Tamo u logoru, koji je trebalo da postane rezervat, njegova braća veruju da je on uspeo! Veliki Savet odlučio je da on, Begum Šejlon, napusti rezervat i preuzme ulogu Velikog starca!

Borio se Šejlon, kao mladić, protiv plavih bluza. Neko vreme je proveo kao izviđač za tvrđavu Fort Star, kada su plemena Osage povećala rat do istrebljenja. Verovao je da

će Mandani, živeći u miru sa belcima, ostati na svojim lovištima.

Sad nije verovao ni u šta.

Merfi Dunkan je preko najdeblje grane prebacio laso i vešto napravio omču.

— Dovedite ga! — drečao je Kameron i svojim pokretima zapaljivao gomilu.

Prosto su poneli konja s Indijancem pod drvo.

Pegavi Kameron se zlorado cerio Šejlonu. Indijanac ga je pogledao samo jednom, a onda pljunuo!

Kameron je pokušao rukom da spreči taj ponižavajući dodir, ali, uspeo je jedino da ga zbriše sa obraza.

— Prokleti psu! — zacičao je. — Sad ćeš visiti... i poljubi tvog Manitua, gore!

— Završi to jednom, Side — opomeni ga Varn Dugal, žmirkajući svojim sivim, vodnjikastim očima na suncu.

— I hoću! Hajde, Merfi!

Grdosija namače omču Šejlonu na vrata.

Odjednom se, posle toga, oko osuđenog napravi prazan prostor.

Ispred konja nalazilo se prolaz, taman koliko da može odgalopirati kad primi udarac po sapima.

I Sid Kameron zamahnu...

— U pakao! — povika.

Poslednje reči razvejao je iznenadan pucanj!

Udaren, konj je poleteo napred.

Međutim, istovremeno konopac je bio prekinut i Indijanac je pao na zemlju.

Nastao je muk.

Glave su se okrenule na onu stranu, odakle je dolutao hitac.

Ne, to nije bio šerif Tod Majler!

Džek Darlov se obradovao prera-
no. U stvari, pucao je neki stranac, ali, time nije mnogo pomogao ni Indijancu ni njemu.

Gomila će se razbesniti još više.

Kameron je besno gledao čas u jahača čas u Šejlona koji se nalazio na zemlji.

Dugal, koji je rastom nadvisio ostale, glupo je blenuo u tamnu priliku na šarou.

Barutni dim već je iščilio. Kolt se nalazio u ruci, presijavajući se na suncu. Sve je izgledalo nestvarno: drvo, prekinut konopac koji se još pomalo klati, stranac odeven u crno...

— Šta to znači? — oglasio se najzad Varn Dugal. — Šta ste to uradili, čoveče?

— To pitajte sebe — odgovorio je stranac metalnim glasom.

— Ja ću... — pisnu Kameron, ali se povuče. Cev niklovanog kolta Doka Holideja odjednom mu se učini kao tunel smrti.

— Ne mešaj se — zapretio je ogromnim šakama Merfi Dunkan. — Najbolje da se nosite odavde dok...

— Dok?

— Možda i on hoće da se pridruži Indijancu? — pitao se Dugal.

Kameron je ćutao.

Iza kockara nalazio se još jedan jahač, oborene glave. Šešir mu je skrivao lice, dok su mu ruke bile vezane ispred.

Konj pod njim nije imao sedlo, samo šareno ćebe. Bio je to Indijančev vranac.

Niko, baš niko se nije setio da upotrebi oružje.

Stajali su kao omađijani.

Onaj koji hi je najviše gonio da vešaju, sada se ućutao. Kameron je, istina, držao šaku na svom vojničkom koltu, ali to je bilo sve što je činio.

— Ko ste vi? Šta hoćete? — javi se Dugal, odvajajući se od grupe.

— Ništa! Prolazio sam ovuda i video da vešate...

— Pa?

— Ne volim vešanje. Pogotovu nevinih.

— Nevinih? — podrugnu se starac. — Šta vi znate o tome, mister?

— Znam ponešto — odgovorio je mirno Džordžijanac — dovoljno da se umešam.

— Vi nemate nikakva prava — počeo Dugal.

— Oslobodite tog Indijanca! — prekide ga kockar.

— Šalite se? — jeknu Kameron.

— On će visiti i to odmah! Produžite dalje, ili ćemo vas strpati pod zemlju...

Holidejev zarobljenik podiže gla-

vu; kao da je pogledom potražio nekoga u gomili.

— Rekao sam da ga oslobodite — ponovi Holidej.

I, na opšte čuđenje, obrnu kolt oko prsta i vrati za pojas.

Bila je to šansa za Merfija Dunkana.

Cereći se, on provuče ruku pored Dugalovog ramena i nanišani na stranca.

Hitac je planuo!

Urlajući, grdosija ispusti oružje i stisnu zdravom šakom svoj smrskani zglob!

Nebesa!

Svi su videli da je stranac vratio kolt u korice — a on se, opet stvorio u ruci kao da ga nije ni vraćao.

Zrno je prohujalo tik uz Dugalovo rame.

Starac je prebledeo.

— Budalo — prosiktao je na Merfija — mogao je mene da pogodi!

Ovaj je samo stenjao i huktao.

Pomoćnik šerifa u Kripl Kriku najzad se odlučio da učini ono što je trebalo odavno.

Prišao je Šejlonu, podigao ga na noge i jednim potezom noža presekao veze.

Mandani ratnik je nekoliko puta skupio i opružio prste da bi povratio strujanje krvi u venama. Ruke su mu bile slobodne, ali, to nije značilo da je svemu kraj.

Sid Kameron je bio kraj njega.

— Ako mrdneš, pseto... ubiću te!

U stvari, prišunjabo mu se iza leđa i došapnuo.

Šejlon je ostao miran. Prekrstio je obe ruke na prsa i tako ostao.

— Nisam znao da zakon odobrava linč — primeti Holidej, kada Darlov istupi napred.

Mladić se osetio neprijatno. Stranac je bio u pravu, ali, njemu nije išlo u prilog da ga prekoreva svaka skitnica, bez obzira što je gizdavo obučena.

— Šerif nije ovde — rekao je promuklo — a ovaj Indijanac je uhvaćen s otetim novcem... Ljudi su besni, voleli su bankara i...

— Taj Indijanac nema veze sa pljačkom — prekide ga Dok.

— Nema?

— Nakakve!

— Ali, otkuda onda novac i...

— Neko mu je to podmetnuo, kako bi za sebe obezbedio više vremena za bekstvo. Na žalost, Indijančev konj mu takođe pobegao, pa je pokušao da se domogne mog...

— Ko ste vi?

— Nije važno — uzvratio je Džordžijanac. — Na vašem mestu, ja bih pre pitao gde je taj begunac.

— Možda čovek pored vas?

— Nije možda, nego jeste...

— Zašto ga slušate, ljudi? — završava Kameron. — Hoće da nas zbune! On je sigurno treći član bande, dva kolta, lepa kočulja, namirisani možda i njen vođa? Pogledajte ga, premazan svim mastima...

Kockar iznenada skide nešto sa sedla i baci pred Darlovljeve čizme.

Bio je to zavešljaj s novcem.

Pri padu, on se odvezao, i pred

zanemelom gomilom rasuše se novčnice!

— Do vraga — ote se Dugalu.

— Je li to... Je li to novac Rodžera Bardža? — pokaza rukom pomoćnik šerifa.

Ne poznajem Bardža — odgovori kockar — ali, to je opljačkani novac.

— A ovo je ubica? — procedi Darlov, podigavši, to prema bradonji.

— Verovatno.

— Onda ćemo njega — dreknu Dulkan.

— Dosta! — ražesti se Darlov.

— Nema više nikakvog vešanja! Razumete li? — Zatim se okrete prema kockaru: — Sigurni ste da je on opljačkao?

— Poverio mi se. A možete ga i sami pitati...

— Možda ga je naterao da prizna i ono što nije učinio? — umeša se Kameron, još uvek stojeći iza Šejlonovih leđa.

— Zašto bi? — okrenu se Darlov.

— Ne znam, ali, tako je...

— Obojica su stranci — razmišljao je Darlov. — To može da ne znači ništa, ali, činjenica je...

Vilard Bejts, Bardžov knjigovođa, polako je pristupio Darlovu. Bio je to omalen, hrom čovek srednjih godina, čelavog terena i prilično aljkavog izgleda. Ali, govorilo se, vrstan službenik.

— Da podignem ovaj novac, Džek? — upitao je.

— Naravno — uzmače Darlov.

Zatim priđe banditu.

— Kako se zoveš, prijaško? — upitao je.

— Harvi Hok — zakolutao je očima lupež — ali, da znate da to nije sve moje maslo...

— Pokušavaš da se izvučeš — namršti se šerifov zamenik. — A Indijanac? Je li tvoj saučesnik?

Hok je oklevao s odgovorom. Možda bi potvrdio da slučajno nije okrznuo pogledom Holideja. A ono što je naslutio u njegovim zenicama plavim i hladnih poput glečerskih jezera, bio je pakao!

— Ja... Nema taj veze, ali...

— Znači, ti si sam?

Bandit se preznojavao.

Bio je priklješten. Možda bi se izvlačio na neki način da je kockar bio dalje bar desetak jardi.

Međutim, njegova blizina mu je saterala strah u kosti.

Čak i da počne s lažima, predosećao je da bi se izdao i zbunio.

— Nisam sam — procedio je najzad.

— Ko je još bio s tobom?

— Niko...

Darlov poenu glavu.

— Time sebi ne olakšavaš nimalo — dobacio mu je. — Ubio si Rodžera Bardža i to će ti koštati...

— Ne — kriкнуo je Hok. — Morate mi suditi... Neću da me obesite bez suđenja!

— Biće ti suđeno — obeća Darlov. — Čim se šerif Majler vrati. Ali, u svakom slučaju visićeš!

Harvi Hok je dobio pepeljastu boju.

Izgledao je kao da su mu već zamakli omču na vrat.

— Ja nisam sam — povikao je, kao da će skočiti sa konja — ja ni-

sam... nisam ni znao za Bardža! Čujete li me?

— Šta hoćeš da kažeš? — okrenu se Darlov. — Ti si ga ubio, zar ne?

— Jesam, ali... Neko me je poslao tamo. Neko odavde!

Stari Varn Dugal se približi ubici.

— Ko to? — upita. — Neko iz Kripl Krika?

— Da...

— Kako to: poslao te? — iskrenu glavu starac.

Harvi Hok uzdahnu. Zaokružio je pogledom po gomili a onda rekao.

— Samo što sam stigao i hteo da svratim u „Pauder“ taj čovek me je odveo u stranu i počeo da zapitkuje: ko sam, odakle, tražim li posla, imam li para... Kada sam mu otvoreno rekao da sam švorc i da bih uradio bilo šta za recimo hiljadu dolara, ponudio mi je dve, da opljačkam banku...

— Šta? — smrknuo je Darlov. — O kome to govoriš?

— On smišlja kako da se izvuče — dobaci Kameron.

Harvi Hok nervozno otrese ramenima.

— Taj čovek mi je dao hiljadu dolara odmah — nastavio je lupež. — I tačno mi rekao kuda da uđem, u koje vreme, kad je najmanje ljudi u banci. Pred zatvaranje, kazao je. Biće gazda i još jedan čovek... Govorio je tako kao da je tamo provodio dane i dane...

Ljudi su slušali nemo.

— Ja sam pristao. Nije mi jedino rekao da je gazda naoružan i da ni-

je kukavica. I još nešto... Rekao je da će me sačekati na izlazu i pomoći da pobeegnem, ali me je prevario!

— Tako? — oteže Darlov. — Ko bi to mogao biti, a?

— A ako laže? — umeša se Dugal.

— Ne giné mu omča — primeti Darlov — zašto bi nekog od nas, koje ne poznaje, nabedio kao podstrekača?

— Ne znam — priznade stranac. Harvi Hok je iskrivljenih usta iščekivao šerifovo čitanje. Unapred je znao kako će glasiti.

— Je li taj čovek ovde? — pitao je Darlov.

— Jeste!

— Baš ovde? Među nama?

— Naravno, i vidim ga i čujem...

— Pokaži ga!

Hok podiže glavu.

Iznenada, Sid Kameron se progura napred i pre nego što su mogli da ga spreče, opali u lupeža!

Samo jednom!

Darlov mu udarcem noge izbl revolver iz šake.

Harvi Hok se zanesse, pogođen u grkljan. Preyruo je očima, a onda skljkao na tle.

Holidej vrati ruku s opasača.

Dugal i Darlov držali su Kamerna, koji se koprcio poput teleta pred žigosanjem.

— Šta si uradio, Side? — drao se starac. — Ubio si ga!

— Ubio sam Bardžovog ubicu — vrištao je Kameron — presudio sam mu! Pustite me! Zar ne vidite da

je sve hteo da učini kako bi okaljao još nekog ovde...

— Možda tebe? — preseća ga Darlov.

Pegavi čovečuljak umuče.

Šerifov zamenik ga pusti i izvuče svoj kolt.

— Šta to znači? — promuca Dugal.

— On je poludeo — pokaza Kameron na mladića. — Sad je u stanju i mene da optuži za nešto! Ljudi, on brani Indijance, brani ubice... Šta se dešava s njim?

Ali, mladića to nije zbunilo.

— Ostani miran, Side — posavetova ga. — Sprečio si zatvorenika da govori.

— Samo sam mu vratio, za Bardža!

— Lažeš!

— Ja lažem? Mogao bih otac da ti budem...

— Svejedno! — podviknu Barlov.

— Kad je Hok trebalo da pokaže čoveka koji ga je najmio da pljačka ti si ga ubio. To nije teško prozreti zbog čega.

— Zbog čega onda, Džek? — prosikta Kameron.

— Jer si ti taj — odbrusi mu ovaj.

Pegavo Kameronovo lice si osmehnu, u trzajima.

— Znaš li uopšte šta govoriš? — upita.

— Znam! Ubio si ga, kad nije mogao da se brani. Osim toga... on je pomenuo da čovek, koji ga je najmio, izgleda kao neko ko dobro poznaje banku. Ti je poznaješ, Si-

de! Bio si doskora Bardžov blagajnik!

— Uh — ote se Dugalu.

— Dokažil — stisnu Kameron usta.

— Ja bih nešto rekao — odjednom se javi Vilard Bejts. Još uvek je držao zavežljaj s novcem u ruci.

— Reci — podrža ga Darlov.

Bejts s prezrenjem pogleda u Kameronu.

— On je otišao u penziju ranije nego što treba — rekao je tihim glasom. — Zna li zašto? Potkradio je Rodžera Bardža! A kada je ovaj to otkrio, umesto da ga optuži i pritvori, dao mu je rok da to vrati za godinu dana i poslao u penziju...

— Nebesa! — ponovo se ote Dugalu.

— A da se to ne bi ponovilo, rekao mu je da će dokaze o njegovoj prevari držati za svaki slučaj. Mislim da Kameron to nije mogao da podnese, jer nije imao otkale da vrati...

— Ti si to sve vreme znao? — pitao je Dugal.

— Jesam — odgovori Bejts — ami, nisam se nadao da će Kameron otići tako daleko...

— Zato je žurio da obesimo Indijanca?

— Uhapšen si! — mirno je rekao Darlov pegavom čovečuljku koji je sada izgledao dva puta manji.

Kameron nije odgovorio ništa.

Ljudi su počeli da se odvajaju od Šejlona. Nisu mu se izvinjavali, ali, nisu ga ni izbegavali.

Holidej baci pogled prema krčmi „Pauder”. Možda bi mogao da svrati na plće.

Indijanac mu priđe.

— Šejlon duguje život „munjevitom ruci” — kazao je dubokim glasom.

— Ne duguješ mi ništa, burazeru — odgovorio je kockar. — Ja sam u prolazu.

— „Munjevita ruka” ne voli zahvalnost, baš kao i ja.

— Tačno! Ovaj konj je tvoj?

— Zovem se Begum Šejlon! Pobegao sam iz rezervata kod Fort Pek Jezera.

— Zašto mi to govoriš?

— Tvoj pogled je leden, ručka kao munja, jezik poput noža... ali, sve je to kora oko pravednog srca.

— Indijanci uglavnom nisu brbljivci — primeti kockar. — Ti dobro govoriš engleski. Kuda si krenuo tako sam? Ovo je predeo belih.

— Šejlon mora u Vačaki brda. Mojam da ispunim zavet Velikog Starca — odgovorio je Indijanac više za sebe.

— Bićeš čuvar grobnice Mandanija?

Šejlonovo lice kao da posive.

On brzo pogleda u Holideja, s bljeskom u očima. U tom pogledu bilo je divljenja, podozrivosti i nedoumice.

Najmanje se nadao tome da će bilo koji čovek znati deo tajne Vačaki brda.

— Ti znaš? — istisnuo se Mandani ratnik.

— Znam!

— Poznaješ li Troula?

— Zar bi trebalo?
 Šejlon je ćutao.

— Bio si u Vačaki bregovima?
 — upita potom. Nisu opazali da im prilazi Džek Darlov.

— Nisam! Ali sam od jednog pustinjača, ispod Big Horna, kod Kaspera, čuo legendu o grobnici velikih ratnika.

— Da li je pustinjač spomenuo još nešto? — polako je upitao Šejlon, napregnuto iščekujući odgovor.

Nešto kao osmeh zaiskri u plavim kockarevim zenicama.

— Misliš na zlato — reče. — Pomenuo je to, ali sam brzo zaboravio.

— Ima li „munjevita ruka“ ime?
 — Ja sam doktor...
 — Beli vrač?

— Ne, već zubar. Zovem se Džon Henri Holidej, ali me znaju kao...
 — Doka Holideja?

Sad je na Džordžijanaca bio red da se začudi.

— Gle? — rekao je. — Je li to sve što znaš o meni?

Šejlonove usne se razvukoše blago.

— Čuo sam priču o velikom kockaru u Džordžiji. Ispričao ju je traper Frenkl Holden, prijatelj Mandanija. Bio je, kaže, u Rejpid Siti-ju kada e velika gomila novca prešla na stranu jednog stranca. A kada su sevnuli revolveri, stranac je bio brži od svih...

— Možda je to bio neko drugi?
 — Rekao je da te poznaje. Dok Holidej! Begum Šejlon neće zaboraviti ovaj susret.

— Možda ćemo se sresti nekada?

— slegnuo je ramenima kockar. — Mene juri jedan čovek čak iz Dickinsona...

— Mene takođe...
 — Ko?

— Kadak Troul. Saznao je kuda sam krenuo i hoće da oskrnavi našu grobnicu...

— Zavaraj mu trag?
 — On čita tragove, kao i ja. On zna da ja moram stići treće noći kad bude pun mesec. Ako me ne stigne, čekaće me.

— Šta hoće? Zlato?
 — Beli ljudi samo to žele... I zbog zlata se ubijaju.

— Ti jedini znaš tačan ulaz u grobnicu, zar ne?
 — Da!

— Onda te niko neće dirati..., dok ne stigneš. Posle ćeš se nekako snaći.

— I ja se nadam...

Holidej napusti sedlo. Šejlon prihvati uzde svog vranca u trenutku kada Darlov stiže do njih. U ruci je nosio kolt.

— Ovo je tvoje — pružio je Šejlonu.

Mandani bez reči prihvati i stavi u futrolu.

— Pa... ne znam šta bih još rekao... — promrmljao je, osećajući se nelagodno.

— Mladom šerifu je teško izreći reči izvinjenja, ali Šejlon čuje njegovo srce — rekao je Indijanac i poput mačke se vinuo na konja.

Onda je ispružio ruku, s dlanom okrenutim prema kockaru.

— Mir s tobom — rekao je i stavio šaku na srce.

Kockar dotače prstom obod svog šešira.

— Neka te Manitu prati — odgovorio je.

VIII

Posle bedno prospavane noći, Pajk Most je jedva uspeo da ogreje kosti na prepodnevnom suncu. Usput je neprestano gundao da je u stanju sve da podnese osim hladnoće. Kleo se da je ovo poslednje noćivanje pod vedrim nebom, ali Kadak Troul nije mario za njegove jadikovke.

Bivši poverenik za indijanska pita nja pažljivo je osmatrao tragove ispred sebe.

Kada je pomislio da će se morati vratiti desetak milja natrag, na početak, video je na vrhu jednog žbuna pramen.

Ne, ta nije bila kosa, već konci.

Ipod žbuna nazirali su se tragovi konja. Očigledno, bez jahača, bez tereta.

Troul uze konce i pažljivo ih zagleda.

— Šta si sada našao? — upita Most.

— On je blizu — odgovorio Troul.

— Ko?

— Indijanac... Nešto se desilo, jer mu je konj projurio sam...

— Kako do đavola znaš da je to njegov?

— Po čebetu. Ovo su konci iz čebeta koje Indijanci prebacuju preko konja.

— Ja prvo to ne bih nikada video — progundao Most — a onda, to za mene ne bi značilo ništa!

— Zato sam ja tu da ti objasnim...

Troul se zagleda ispred sebe.

— Vidiš li onaj suvarak tamo?

— Gde? — žmirnu njegov partner.

— Sa strane onog stabla... Malo levo.

— Vidim!

— Skini ga!

— Kako?

— Puškom. Hoću da vidim jesi li u formi. Ako ne uspeš da ga skineš, ostavljam te ovde.

— Je li to neka šala?

— Nikad se ne šalim s takvim stvarima — hladno ga ubedi Troul.

Most je razmišljao: promaši li, to znači da je beskoristan za Troula. A ako je tako, onda će ga on ostaviti ovde, ali mrtvog.

Pomislio je da bi možda najbolje bilo da pušku okrene na njega?

No, to bi bilo presporo. I vrlo riskantno.

On izvuče pušku iz uvlake i malo se izdiže u sedlu.

Nišanio je malo duže nego obično.

Morao je posred...

Što su se više približavali beguncu, Troul je bivao sumnjičaviji. Može da se pribojavao da Most ne pobegne i ne ostavi ga samog? Ili mu je zaista bio potreban pred neki okršaj? Prokletstvo, razmišljao je suvonjavi lupež, zar jedan Mandani ratnik može da zabrine lisca kao što je Kadak?

On pritisnu orož...

Grančica odskoči uvis, pogođena pri dnu, tamo gde se spajala sa stablom.

Umesto pohvale, Troul samo istisnu.

— Hajdemo dalje.

Post sleže ramenima, vrati pušku i potera konja za svojim kompanjonom.

Iako je bilo vedro, sa puno sunca, Post je tvrdio da mu je hladno. Moglo je danima da greje, ali, Montana je za njega i dalje bivala hladna i neprijatna.

— Koje je naselje najbliže? — pitao je Post.

— Kripl Krik.

— Nadam se da imaju salun...

— Bilo bi bolje da manje misliš na piće i krevet — primeti Troul.

— Trenutno mi je samo to na umu.

— Ja ipak mislim da budemo oprezniji...

— Zašto?

— Imamo goste.

Majk Post se osvrnu.

S njihove desne strane dolazila je grupa jahača. Izbrojao je petoricu.

Izgledali su prilično zapušteni, zarasli u brade i ulepljeni prašinom. Od sedla su im odskakale ispraznjene čuturice. Imali su smotuljke čebadi, lasa, puške, bisage... kao da su dojahali s one strane granice.

— Ko su oni, Kade?

— Znam koliko i ti.

Troul zateže uzde i iskrenu se tako, da je mogao sasvim komotno da dođe do svog revolvera ako treba.

Jahači su galopirali pravo na njih.

Pažnju je privlačio vođa.

Za razliku od ostalih, imao je na

sebi otmeno, kicoško odelo sa prslukom. Sada je, naravno, bilo u jadnom stanju, ali je ostao kroj.

Glava mu je bila široka i kosmata; dugi zulufi skrivali su polovinu ušiju. Obrve su se sastavljale iznad širokog nosa, a dole, obešeni brkovi, činili su lice surovim ali dovoljno muškim.

Bio je snažan, širokih ramena i mišićavih udova.

Ispod kaputa, pod prslukom, nalazio se opasač, prilično nisko pripasan.

Lice, odelo, šešir ovalnog oblika, čizme... sve je to prekrivala prašina. Njegovi pratoci behu momci običnog izgleda. Zajednički su im bili koltovi u izlizanim futrolama. Ostalo, moglo se pripisati ljudima širom Zapada koji se iznajmljuju za osrednju cenu, zavisno od posla.

Čovek je podigao ruku i zaustavio grupu.

Kada Troul je čekao oprezno.

— Jedno pitanje, mister? — javio se vođa protežući ramena. Nije izgledao ratoboran, a i njegovi ljudi su se držali podalje od oružja.

Uostalom, bilo ih je više.

— Zovem se Dip Denver — kazao je malo zatim, skidajući šešir. Dlanom je istresao čitavu šaku prašine sa njega, a zatim ponovo stavio na glavu. — Danima već tragam za jednim tipom...

Post se promeškolji u sedlu.

Prokletstvo, pomislio je, valjda ne jure i oni Indijanca?

— Da? — izusti Troul.

— Možda ste ga videli? Treba da je u ovom kraju...

— I mi nekoga jurimo — nešto slično osmehu pojavi se na Troulovom licu.

— Vidim — klimnuo je glavom Denver.

Tek tada, Pajk Most bi svestan da pridošlica sa ustezanjem zuri u Troulovu šerifsku zvezdu ispod kožne jakne.

Nebesa! Kad ju je samo pre prikačio?

Čovek koji se predstavio kao Dip Denver, činilo se, nije više imao želju da se raspituje. Troul je zaključio da je i ova potera sastavljena iz ličnih pobuda, a ne „po zakonu”.

— Kako izgleda vaš begunac? — upita on, da bi eventualno izbegao raspitivanja o svom.

— Pa, prilično neobično. Visok, crno odelo i bela košulja, dva kolta... Jaše šarenog ždrepcu.

Troul protrlja prstima bradu.

— Opis je prilično jasan — odgovorio je — ali, na žalost, nismo ga sreli. Je li to neki ubica?

— U neku ruku — odgovorio je okolišući Denver.

— Žao mi je što vam nismo pomogli...

— Ne smeta, naći ću ga ja!

— Pa, srećan lov...

— I vama... šerife!

Prošli su pored njih, oborenih pogleda.

Pajk Most ih je dugo pratio pogledom. Nije mu bilo jasno zbog čega jahači, ovako prašnjavi i umorni, ne idu u pravcu naselja, da predahnu?

Hteo je da o tome porozgovara i sa Troulom, ali, ovaj je već izmicao.

IX

Dikinson, Severna Dakota.

Nalazio se na glavnom putu Bizmark—Glendajv, najusamljeniji u tom delu oblasti.

Putnik je mogao, usput, da svraća i naselja i naseobine, da predahne, opruži noge i prehrani sebe ili konja, ali je u Dickinsonu tek mogao da se najede, zabavi i opusti.

Mogao je u Denverovom salunu da oproba burbon ili brendi iz Topeke.

U Denverovim trgovinama snabdeli bi ga svim što mu je potrebno za put. Onima koji bi pazarili za više od deset dolara, davali su pride duvan, kutiju metaka ili laso.

Bio je to grad u usponu.

Najlepše kuće nicala su dalje od centra, koji je ostajao siv, prizeman i naheren, još iz doba u kome su prvi doseljenici udarali temelje novom gradu.

Malo pomalo, nekadašnje „srce” Dickinsona pretvaralo se u periferiju.

Bolji i svetliji deo produžavao se na zapad, ograđujući se metalnim i živo obojenim drvenim ogradama.

Najbogatiji i najugledniji među njima, Timoti Denver, zašao u pozne godine, kratko je tugovao za nestankom svog mlađeg sina, Tajma.

Taj neradnik i kockar, bio je za njega mrtav onog dana kada se odrekao svih svojih obaveza prema porodici. Bar da mu je nagovestio naslednika — unuka. Ni to! Samo

se kartao, orgijao sa sumnjivim ženama i putovao.

Njegova uzdanica bio je Dip.

A eto, on se dao u potragu za ubicom. Kao da je iskušavao sudbinu...

Stari Denver bližio se sedamdesetoj godini. Delilo ga je samo četiri dana. No, on nije mislio na proslavu svog rođendana kao što je to činio nekada.

Imao je visoko čelo, dugu sedu kosu oko ušiju, oštar nos i smežurana, u grču stisnuta usta. Svetložuđkaste pege širile su mu se po celoj glavi, bore su postajale sve dublje, sve brojnije.

Uprkos godinama Timoti Denver je imao stas poput bora. Koračao je polako ali pravo, zategnutih ramena i izbačenog stomaka.

Uvek je imao čistu, belu košulju i zelen prsluk. Po kući se kretao u kaputu, koji mu je na lični zahtev otpremila robna kuća „Slezinger“ iz Omahe.

Pužio je lulu sa jako mirišljavim duvanom, od čega je zaudarala cela kuća.

Poslugu je sačinjavalo osam lica: četiri sobarice, dva poslužitelja, jedan garderober i sekretar, Džefri Drejk.

On je primao izveštaja o poslovanju trgovina i saluna, sređivao i sve tako sređeno dostavljao starom Denveru na uvid.

Tog popodneva, on se povukao iz velike sobe za prijem, u kojoj se nalazio sa snahom.

Drejk je bacio pogled na Elizabet, kratko se osmehnuo i tiho zatvorio velika dvokrilna vrata.

Timoti Denver nije ni pogledao papire.

Izgledao je da drema u fotelji.

Njegova snaha trudila se da mu u svemu ugoditi. Nebesa. razmišljao je ponekad on, kako je lepo kada o tebi brine mlada, lepa žena!

Da se kojom srećom Dip oženio pre, možda bi mu u sobi već skakutalo unuče?

On otvori oči.

Elizabet se taman spremala da se na prstima iskrade iz sobe.

— Kuda ćeš? — upitao je.

Žena zastade i osmehnu se.

— Mislila sam da spavate — rekla je. — Htela sam da priprelim čaj...

— Neću čaj — namršti se starac.

— Ostani ovde...

— Kako vi kažete, oče.

Sela je preko puta.

Gledao ju je kroz poluspuštene trepavice.

I sada je bio očaran, kao i prvi put kada ju je Tajm doveo.

Radila je u nekom salonu, za šesire ili tako nešto. Delovala je ljupko i sveže, kao prolećni vetar, uprkos skromnoj odeći na sebi. A kada se udala i odenula pravim haljinama, njena raskošna lepota izbila je kao izvor.

Nije shvatio kako je moguće da Tajm više voli karte od svoje žene?

Bila je samo naizgled krhka.

U nešto lakšim haljinama nazirali su se njeni oblici, lepe grudi i struk za kojim bi žudila svaka muška ruka. Koža joj je bila glatka i beloputa, oči zelene, pogled prava mešavina nevinosti, ženstvenosti i ljubavi. Kao da nije umela drukčije

da gleda; zenice su se pri tome širile i pozivale. Gledajte me, govornice su oči, i uživajte u meni...

Đavolski je bila lepa Elizabet Denver.

Usne su joj bile uvek vlažne i otvorene. Donja joj je često podrhtavala, pred osmeh, ili pred neku reč. Smeđa bujna kosa otkrivala je samo delić malih ušiju i prednju stranu dugog, finog vrata. Padala joj je na ramena poput slapova Misurija.

Nije Timoti Denver bio tako naivan, kao što se mislilo.

Naslućivao je on da se nešto dešava između snaha i Dipa. Naslućivao, i oćutkivao.

A kada je Tajm poginuo, svojom krivicom, intimno je odahnuo: Dip će moći da se, kasnije, oženi njom i da ima decu.

Tajm ionako nije vredeo mnogo.

Istina, to nije značilo da će se i snaha složiti. Ona je na kraju krajeva ipak bila Tajmova žena i htela je da se ubica uhvati.

Starac se nije protivio.

Okupio je desetak oprobanih revolveraša i poslao u poteru. Dip ih je vodio. Ako uhvati kockara, možda će u snahinim očima porasti još više. I sve će biti u redu...

Bogatstvo Denverovih ostaće u pravim rukama.

Nije želeo ni da pomisli na to da bi se Dipu nešto moglo desiti.

On je umeo da se snađe, bio je snažan, vešt i okretn.

Ponovo je zatvrio oči.

Dotle nasmešeno snahino lice nag-

lo se promenilo. Oči su joj zablistale i između lukova obrva usekla se mala bora.

Dvokrilna vrata su se skoro bešumno otvorila, po drugi put. Sekretarovo lice pojavilo se, napregnutog izraza. Davao je neke znakove ženi.

Ona je, pak, pogledala u starca, ne verujući da je zaspao. Nikada nije bila sigurna u svekra. Njegove reakcije umele su da budu neočekivane čak i za njena izoštrana čula...

— Drejk? — iznenada je progovorio on i skamenio ženu i čoveka u vratima.

— Ja sam, mister Denvere — javi se ovaj.

— Ne šunaj se — opomenu ga starac zatvorenih očiju — već daj to što imaš!

— Telegram, mister Denvere... Tada je otvorio oči.

— Odakle?

— Iz Glendajva.

— Pročitaj, Elizabet... To je od Dipa.

Žena uze papir. Drejk se povuče tiho.

Ona pročit:

„U Glendajvu sam. Kockar mi izmiče, uvek za neki sat prednosti. Idem do Majls Sitijs. Ako ga ne uhvatim, vraćam se.“

— Vraća se? — ponovila je Elizabet, više iznenađena nego razočarana.

— Naivno, dete moje — odgovorio

je Timoti Denver — najzad, Tajm je ubio samog sebe, zar ne? Dip ne može mesecima juriti duhove. Potreban je meni... a i tebi, nadam se?

— Da... Tako je, kako vi kažete... — promucala je žena.

Starac skopi oči.

Sad možeš ići po čaj — dobio je. — Ali ga donesi kasnije... kad se ohladi.

— U redu...

Izišla je, vukući po tepihu dugu, ljubičastu haljinu zakopčanu do grla.

Džefri Drejk je čekao u hodniku.

Prošla je pored njega namrštena i besna. Sva ljupkost isčezla je sa njenog lica; oči su joj poigravale, a usne, dotle poluotvorene, behu stisnute do bola.

Ušla je u svoju sobu, praćen Drejkom.

Kad je on zatvorio vrata, okrenula se ljutito prema njemu.

— Šta je sa Kvajlom? — upitala je.

— Tu je — odgovorio je Drejk.

— Malopre je stigao.

— Jesi li mu objasnio?

— Ne! To ostavljam tebi, dušo...

— Ne zovi me tako, budalo!

Denverov sekretar je bio mlad čovek, blizu trideset godina. Znalo se da je pametan i vičan poslovanju, što je i starac nekoliko puta javno potvrdio. Međutim, imao je on i nekih drugih osobina. Odlično je glumio, što se pokazalo kasnije, kada je pored Tajma i Dipa preuzeo veliki deo Elizabetinog srca za sebe.

Imao je neke sličnosti sa ženom:

zelene oči i izraz oko usta, pomalo nevin pomalo otrovan. Crna, tala-sasta kosa uvek je bila namirisana i začesljana. Nosio je odela s Istoka i stajala su mu zaista izvanredno. Voleo je tamnoplavu boju, sa pozlaćenim dugmadima. Imao je struk, bio je visok, snažan i nadasve lukav.

Drejk je odustao od pokušaja da zagrlji ženu.

Otvorio je vrata i izišao u hodnik. Tamo se malo zadržao, a onda je uveo u sobu visokog, mršavog stranca sa zatupastim cilindrom na glavi.

— To je on? — upitala je Elizabet s prizvukom podozrivosti.

— Jest! Edi Kvajl, najskuplji revolveraš s ove strane Misurija.

— Ne izgleda pouzdan...

— Ništa ne brini. On je skup, ali zato nepogrešiv.

Kvajl se bezrazložno smejučio svojim širokim ustima. Obrve su mu bile podignute na čelo, ukoso, kao da su se vrhovima dodirivale. Šiljak uzanog nosa skoro je doticao nešto izbačeniju donju usnu.

Nekoliko zgusnutih dlaka bilo je na vrhu brade, ostalo je glatko izbrijavalo.

Od odeće imao je crni kaput do kolena, nešto između svešteničke mantije i koporana do grla zakopčano.

Ništa više nije imao. Ni opasač, ni košt.

— Liči na popa — primeti Elizabet.

— To je zbog utiska — odgovori Drejk.

Edi Kvajl, koji je doživljeno zurio u Denverovu snahu.

No, bio je dovoljno oprezan da to javno ne ispolji.

— A oružje?

Kvajl raskopča veliko dugme na sredini i rastvori peševe.

Na jednoj strani postave nalazila su, pričvršćena, tri revolvera različitog kalibra. Na drugoj, skraćena puška, „skatergan“, i dvogled. Bio je to mali arsenal oružja koji se jedva opazio kada se „manti-ja“ zakopčavala.

Kvajl je bio upadljivo mršav, pa je to pomoglo da se obline revolvera i „skatergana“ ne primete.

Drejk se smeškao zadovoljno. Njegov izbor mora da je bio više nego dobar.

— Misis Denver — oslovi je revolveraš — ja imam svoju cenu. Ona iznosi pet hiljada dolara. Koga treba da ustrelim?

— Ostani kraj vrata, Džefri — dobacila je Elizabet Denverovom sekretaru. — Ako neko naiđe...

Drejk se udalj.

Kvajl ponovo zakopča svoj kaput. Elizabet priđe svom stočiću s ogledalom i sede. Polako je uzela veliku četku i njome provukla kroz kosu sao kroz najfiniju svilu.

— Treba ubiti mog devera — rekla je, posmatrajući revolverašev lik u ogledalu. — Poslednji put javio se iz Glendajva. Odlazi za Majls Siti...

Kvajl je slušao pažljivo.

— Vozom se može brzo stići, jer, on jaše tragom, i to mu usporava kretanje. Ako ne stignete, mister

Kvajl, imate priliku da ga sačekate. Meni je svejedno.

— Razumem!

Žena otvori fiočicu i izvuče neku sliku.

— Ovo je on — pružila je prema revolverašu. — To je fotografija sa našeg venčanja, ali je prilično jasna.

Edi Kvajl je nekoliko časaka gledao u sliku, a onda je vrati natrag.

— Zapamtio sam ga — reče.

— Je li to dovoljno? — upita Elizabet.

— Jeste!

— Onda krenite odmah. Neka vam Džefri isplati unapred dve hiljade. Ostatak kada donesete dokaz.

Revolveraš se pokloni. Dok je izlazio, u prolazu, uzeo je iz sekretareve ruke svežanj novčanica, strpao pod kaput i oprezno izašao u hodnik.

— Bolje da sada odeš — preduhitrla je Denverova snaha Drejkov pokret ruku. Išao je prema njenim plećima.

— Niko nas ne vidi...

— Svejedno!

— Računaj da je Dip mrtav — smeškao se Drejk, taknuvši je prstom po nosu. — Poznajem Edija odavno. Pouzdan je, kao sat.

— Videćemo — uzdahnula je Elizabet.

— Sumnjaš? — namršti se Drejk.

— Želim samo da budem sigurna — odgovorila je i ustala sa stolice. — Sad moram da idem po čaj za starog.

— Elizabet? — zaustavi je Drejk.

— Jesi li sigurna...?

— Da?

— Sigurna si da će sve pripasti tebi?

— Hoće! — zbacila je kosu žena.

— Matori me voli, a kada bude saznao da mu je i drugi sin mrtav, ja ću mu biti sve.

— Timoti Denver je lukav — podseti je sekretar — pazi da te ne pročita...

— Ne brini! Reći ću mu da čekam Dipovo dete...

— Šta? Njegovo je zaista?

— Možda bi više voleo da je tvoje — nasmejala se dvosmisleno i širom otvorila vrata. — To je sve, mister Drejk — nastavila je glasno — mister Denver je poručio da ujutru donesete obračun o kreditu rančera.

Drejk se pokloni i ćutke iziđe napolje.

Elizabet se nasloni na vrata i ostade tako nekoliko trenutaka zamišljena ali zadovoljna.

Njen plan je počinjao...

Dugo je trpela i izigravala smeru ženu. Dolazio je dan potpunog trijumfa. Biće sve njeno! Sve zajedno sa Džefrijem Drejkom, ako ga tada još bude želela...

X

U suton sledećeg dana Begum Šejlon je prošao bez smetnji „Lobo Kanjon“.

Međutim, imao je utisak da ga Troul još uvek prati.

Iako se nije pojavljivao, njegova

senka nadvijala se nad Indijančev put kao kišni oblak.

Mandani ratnik odlučio je da jaše dalje. Tek kada bude stigao u Vačaki brda, možda će imati vremena da zamétne trag, ili da se sukobi sa progoniteljima.

Predeo koji se pružao pred njim bio je sve divljiji.

Bez naselja, bez puteva.

Samo putinja i brda. I poneki ranč, tamo gde ima vode.

Šejlon je mogao dugo da izdrži gladan i žedan.

Njegovi gonci mogu da uzmu ili kupe hranu, už put. On nije želeo da rizikuje.

Morao je da stigne na cilj.

Po svaku cenu!

XI

Edi Kvajl sišao je sa voza u Majls Sitiju kasno uveče.

Kasnili su dva časa, jer je šerif iz Paudervila zadržao na stanici kompoziciju zbog pretresa vagona. U bekstvu se nalazio nadaleko čuveni Kid Vajoming, alias Brek Solejd.

Sve je govorilo u prilog tome da će Solejd pokušati, najbližim putem, da umakne na jug.

Voz za Majls Siti bio je prilika za to. Ali, Kida nisu uhvatili. Čekali su da se pojavi, u svakom vagonu se nalazio po jedan čovek sa zvezdom, ali, jedini koji se malo, u početku preznojavao, bio je Edi Kvajl!

No, i to je pregrmeo.

Sada se nalazio na daščanom pe-

svakog meseca
DOK
HOLIDEJ
najbolje priče vesterna

ronu, zasut oblacima pare iz lokomotive.

Žučkaste svjetiljke u potkrovlju stanične zgrade osvetljavale su put prema gradu.

Kvajl je nosio samo malu kožnu torbicu preko ramena. Oružje mu se nije videlo pod dugim kaputom.

Revolveraš je bio iz Ajove, Devenport. On i Džefri Drejk poznavali su se od malena. Bežali su iz škole, tukli se po dokovima Misisipija što je zapljuskivao ivice ovog grada, provodili prve dane mladosti po zatvorima ili u sedlu, bežeći od zakona.

No, kasnije, Drejk se opametio; okrenuo je „list” i nastavio sa školovanjem u Tenesiju. Završio je prava i počeo da se bavi advokaturom. Nije se zadržavao mnogo na Istoku, s obzirom da je tamo bilo previše tesno za ljude njegovog poziva.

Sve više se primicao Zapadu, dok nije, četiri godine kasnije, bacio koren u Dikinsonu, kao lični Denverov sekretar.

Kvajl je pošao drugim putem. Uvideo je da ne voli mnogo da radi. Služile su ga karte, odlično je rukovao koštovima, a kada je počeo da ga iznajmljuje i uspešno obavlja poverene zadatke, bez tragova za sobom, cena mu je porasla.

On i Drejk sreli su se, pre Dikinsona, još jednom. Bilo je to u Mobridžu, na severu Južne Dakote. Drejk se u to vreme nalazio u nekoj vrsti „potere” za Tajmom Denverom, koji se zaduživao u pokeru i tučama, pa ga je stari slao da po-

ravna te dugove, kako mu se ime ne bi vuklo po sudovima ili krčmama.

Tog dana, Džefri Drejk je pozvao Kvaja da ga poseti u Dikinson, ali, vrlo diskretno.

U međuvremenu, Elizabet Denver je tražila poverljivu ličnost koja će obaviti prljavi zadatak.

Drejk je predložio Kvaja, garantujući za njega.

Lista smrti suvonjavog, ciničnog Ajovljanina, brojala je najmanje šest naručenih ubistava. Ne računajući dvoboje i sukobe, koji su iskrsavali protiv njegove volje.

Svih šest bili su izvanredno izvedeni, i sa dobrim alibijem. Ona bez alibija obavijao je veo tajne.

Potom je Kvajl iščezavao.

Njegovo lice moglo se samo naslutiti; izgledao je vrlo neupadljiv, a mada kožna torbica koju je nosio sa sobom, sadržavala je nekoliko perika, lažnih brada i brkova!

Svoje pravo lice zadržavao je samo za sebe kada nije imao posla.

A na zadatku, stavljao bi prikladnu periku ili bradu.

U Majls Sitiju je sišao kao prosequi pedesetogodišnjak, malo poguren, naizgled izgubljen a rasejan. S vremena na vreme bi se glasno iskašljavao i, laganim polustaračkim hodom, krenuo preko perona.

Sada je to bio sasvim drugi čovek.

Edi Kvajl nikada nije vukao sa sobom konja. Ili se prebacivao železnicom ili kočijom. U mestima

gde mu je jahanje bilo neophodno, jednostavno bi iznajmio kakvog ždrepcu, ili kupio, ako je predstojalo duže galopiranje.

Te večeri nalazio se na početku.

Morao je u toku noći, ili najkasnije rano ujutru, da sazna da li je Dip Denver dolazio u Majls Siti ili će tek doći.

Gde bi mogli da se nađu pet jahača te večeri u gradu?

Odgovor je bio dosta lak: ili u nekoj krčmi, uz piće, ili u jednom hotelu, u krevetu.

Verovao je u ovo prvo.

Jahačima posle dugog traganja najpotrebnije je piće. Spavanje se ostavlja za poznije sate.

Kvajl iz džepa na pantalonama izvuče sat i pogleda. Tek je prolazilo osam.

— Hej, ko sam ja? — zapitao se glasno.

Gegajući, on je pogledom tražio velika svetla.

Revolveraš je imao veliko preimućstvo: on je znao Denvera, a ovaj nije imao pojma o njemu.

Ispred jedne krčme video je nekoliko osedlanih konja.

Nemoguće da je tako brzo na cilju?

Prišao je konjima i redom ih opipavao dlanom. Koža im je bila još topla i mokra, posle jahanja. Mora da su bili privezani nedavno, možda najviše pre pola časa.

Edi Kvajl pogleda u natpis: „Samson”. To ime mu nije značilo ništa.

Na tremu nije bilo nikog. Jedna stolica za ljučenje ležala je obo-

rena kraj samog ulaza. Čula se cika nekih žena i smeh. Zveket čaša, miris duvana i znoja.

Poznavao je dobro te zvuke.

Pre nego što je ušao, Edi Kvajl otkoči jedan od koltova na levoj strani postave. Za svaki slučaj.

Onda se malo povio i, kašljući, odgurnuo vratanča.

Čudno, pomislio je, revolveraš.

Nikada ranije nije mu se desilo da tako malo traga.

Dip Denver nalazio se tu, licem okrenut prema njemu.

Da, on glavom! Zapamtio je dobro onu sliku i tu se retko varao. Lica osuđenih nosio je u sebi sve do trenutka kada mu više nisu bila potrebna.

Likvidiranje je zavisilo od situacije. Mnoge žrtve obarao je iz puške, sa velikih daljina. Imao je dvogled koji je montirao na „skater-gan” i nikada nije promašio.

Denverovo odelo izgubilo je svoj oblik i boju. Prašina ga je prosto urnisala; bilo je izgužvan, prljav i razdražljiv.

Njegovi momci nikada nisu bolje ni izgledali.

Međutim, oni su bili plaćeni da jašu sa svojim poslodavcem i da uhvate begunca.

Dip je vodio poteru.

Možda je neko od njih mogao i bolje da vodi i predskazuje kockarevo kretanje, ali poštovali su njegovu volju.

„Samson” je bila krčma, kakvih je na Zapadu bilo stotinama. Ni bolja ni gora. Malo oskudnog svetla na stubovima, nabacanih stolova

i stolica, puno dima... Prijava zavesa na jednom separeu skrivala je od pogleda sto sa zelenom čojom.

Petorica iz Dickinsona držali su u rukama čaše.

Pogledi im nisu mirovali.

Dočekivali su s podozrenjem svakog ko je ulazio. Pa i Kvajla.

Međutim, maskirani revolveraš nije im dugo ostao u vidokrugu.

Očekivali su nekog drugog.

Sigurno su obišli sve salune, bez vidljivog uspeha. Čovek koga su tražili najverovatnije nije ni prošao tuda.

Kvajl došepa do šanka.

— Ovo nije mesto za vas oče — dobaci mu barmen, momak lepuškastog lica i vasokog čela.

— Da? — trže se Kvajl. — Ja... nisam ja pop, mladiću — odgovorio je i stavio lakat na ploču.

— Nego?

— Ja sam mormon — izbaci revolveraš prvo što mu je palo na pamet.

Okrznuo je pogledom Dipa Denvera. Sedeo je zamišljen i bezvoljan. Izgledao je kao čovek kome je svega dosta, a najviše trčkanja za beguncem.

— Mormoni ne piju — javi se barmen. — Oni su pobožni ljudi...

— Ja i jesam pobožan — prekrsti se Kvajl — ali sam morao da svratim na čašu vode.

— Ima na ulici pumpa...

Kvajl nervozno mrdnu ramenom.

— Ja sam specijalan mormon — kazao je tiho — koga su prognali

iz svog stada. Hoću da pređem u neznabožačku veru.

— Zbog čega?

— Zbog cura...

Barmen je buljio u Kvajla, ne znajući šta da misli. U početku je zvučalo ozbiljno, ali, sedokosi stranac je imao šaljiv način da govori o sebi.

— Onda, vodu? — reče.

— Da! Iz one boce... — pokazao prema viskiju.

Momak je zavrteo glavom, ali nije prestao da bude ljubopitljiv.

U njegov lokal su svračali svakojaki, ali ovako čudo još ne. Ni sam Ajovljanin nije znao šta da odgovori ako ga upitaju odakle je, pa je sada prihvatio igru.

— Odakle dolaziš stari? — pitao je barmen.

— Odande — glavom je mahnulo Kvajl prema jugoistoku.

— Pregazio si Pauder Krik?

— Vraga! Preleteo sam ga — smejuljio se Kvajl.

— Kako? — unese mu se barmen u lice.

— Opelješio me jedan kockar, pa sam posle toga bio lak kao ptičica...

Momak se nasmeja.

— Kockar? Da nije... — zatim se uozbilji i pogleda prema ljudima iz Dickinsona. Kao da se nečega dosećao.

— Gde se to dogodilo? — nagnuo se prema Kvajlu.

— Nije važno. Dogodilo se, i tačka. Šta je sa viskijem?

— Neko ovde isto tako traži jed-

nog kockara — promrmljao je barmen i stavio čašu pred revolveraša.

— Ko?

— Oni tamo — pokazao je momak prema Denveru.

— Nadam se da to nije taj isti — namršti se Kvajl.

— Zašto?

— Jer hoću da ga smaknem, lično. Tu prokletu varalicu!... Samo, ne verujem da su isti. Kakav je taj njihov?

Barmen je slegnuo ramenima.

— Kažu: visok, u crnom odelu i beloj košulji, sa dva kolta...

Kvajlovo lice živnu.

— Tako? — samo je procedio.

— A kakav je tvoj? — interesovao se barmen.

— Debeo, pokvaren, mali... prava svinja!

— Kako misliš da ga ubiješ? Pogledom? — smeškao se ovaj.

— Pa... naći će se nešto. Možda će mi i gospod pomoći?

— Hoće, ako je kalibra 45.

Kvajl je odsutno gleda prema Dipu Denveru i njegovim pratioci-ma.

Jedna misao počela je da mu izne-mada sazreva u glavi.

On iskapi viski ne trepnuvši.

— Naspi — kratko naredi barmenu.

Posle toga uze čašu i ponese je prema Denverovom stolu.

XII

Sve dok senka nije pala preko njegovih čizama, Denver nije primećivao ništa. Njegove misli bile

su daleko, u Dickinsonu, kod žene koje se uželeo kao nikada dotada. Začudo, prvi put je počeo da razmišlja i o tome koliko je njegova veza sa snahom zaista čvrsta?

Tamo, gde su bili zajedno iz dana u dan, o tome nije stigao da razmišlja.

Međutim, više od nedelju dana on jaše za sablastima. Da bi zadovoljio nju. Kad je, poslednjeg dana, počeo da sabira i oduzima, došao je do zaključka da su protekli dani u njemu istisnuli i ono malo žara za osvetom.

Taj kockar koji je samo pod pritiskom igrao „ruski rulet“, najmanje je kriv što je budala poput Tajma kušala svoju sreću i, ona ga je napustila!

Šta je, zapravo, radio u Majls Sitiju?

Ništa! Čekao je vreme obračuna ili vreme povratka.

Sada mu je na neki način bilo lakše. Telegram koji je poslao iz Glendajva skinuo je sa njega svaku odgovornost neuspeha. On je učinio što je mogao, a otac neka objasni Elizabet da hvatanje kockara ne može oživeti Tajma.

Podigao je pogled ispod gustih, zamršenih obrva i ugledao mršavog, povijenog čoveka sede kose, ali mladolikog izraza.

Očigledno, nije slučajno tu zastao.

Jedan od njegovih momaka je počeo da se pridiže sa stolice, ne bi li oterao nasrtljivca, ali ga Dip preduhitri.

— Nešto si izgubio? — upitao je Kvajla.

— Razgovarao bih sa vama — odgovorio je ovaj ,

— O čemu?

— Nasam!

Denverove obrve se sastaviše.

— Ja ništa ne krijem od mojih ljudi — rekao je bezvoljno.

— Onda ništa — odmahnuo je Kvajl i pošao da se okrene.

Denverova radoznalost bila je probuđena.

— Čekaj — procedio je. — Ko si ti?

— Ni ja nisam vas pitao ko ste — slegnuo je revolveraš ramenima. — Ali, barmen mi je nešto pomenuo o nekom kockaru koga jurite...

— Video si ga? — pridiže se Dip sa stolice. — Ovde?

On nimalo nežno uhvati Kvajla i povede prema kraju šanka gde nije bilo gostiju. Za trenutak, u njemu zaplamsa zapretni plamičak osвете. Ako je starac bio u Majls Sittiju, Denverov povratak u Dickinson biće svečaniји nego što je računao.

— Video si ga? — ponovo je upitao Dip.

Kvajl se nakašlja.

— Nisam siguran da je on, ali...

— Šta to treba da znači? — smrknu se Denver.

— Onaj momak — pokazao je Kvajl na barmena — reče da goni te kockara u crnom odelu, beloј košulji i sa dva kolta?

— Da!

— To je prilično mršav opis — otegnuto je zaključio Kvajl. — Imate li da dodate još nešto?

— Biće bolje da ne zabašuruješ stvar — opomenu ga Denver. — Moji ljudi imaju te na nišanu. Da te nije on poslao, možda? Ko si ti? Stranac?

Međutim, Kvajl nije pokazao da se plaši.

— Kockar koga jurite možda se kockao i sa mnoгm nedavno.

— Kako izgleda?

— Pa... Mršav, crno odelo, bela košulja...

— To si mogao čuti od barmena — podrugnu se Dip.

— Ima ledenoplave oči i jaše šarčica...

— To je! — skoro uzviknu ovaj i oči mu bljesnuše. — Mislio sam već da ga nikada neću uhvatiti... Znaš li gde je sada?

— Video sam nekog sličnog ovde,

— Gde?

— U drugom salunu...

— Mi smo prošli svuda i nismo ga zatekli. Kako to da ga ti prepoznaš?

Kvajl sleže ramenima.

— To pitaj njega — reče.

— Pokaži nam! — naredi Denver,

— Ne pada mi na pamet — odbi revolveraš.

— Kako?

— Prvo: ne želim da se nađem između dve vatre, jer taj tip je opasan. Više nego što možete zamisliti. A drugo...

— A drugo?

— Hoću nagradu za obaveštenje,

Dip ga prezrivo pogleda. Odmeravao je njegovo lice, kaput, čizme, vraćao se gore, a onda nabra nos.

— Platiću — pristao je — ali, prvo da vidim da li je to on,

— Biće manje sumnjivo ako pođemo samo nas dvojica — predloži Kvajl.

Denver se dvoumio samo časak.

— U redu! — reče.

Zatim dade znak momcima da oslanu na svojim mestima. Edi Kvajl je samo to i čekao. No, nije želeo da se na njegovom licu bilo šta pročita.

Izišli su na poluosvetljeni trem.

Revolveraš iz Ajove nije imao pojma gde se nalazi drugi salun. On je prvo svratio u „Samson” i odatle se nije makao.

No, pomogao mu je sâm Denver.

— Je li u „Preriji”? — pitao je, glavom pokazavši na deo ulice na koju je padao šarenkasti snop svetlosti u istom redu kuća.

— Jestel!

— Hajdemo!

Kvajl krenu za njim.

Sve mu je išlo na ruku.

Konj u blizini, mračna strama ulice sve do „Prerije”, opusteli tremovi u večeri punoj prohladnih zvezda.

Široka Denverova leđa prosto su mamila...

— Ako je to onaj koga tražimo — dobacio je ovaj preko ramena — dobićeš pedeset dolara!

Kvajl se nasmeja u sebi.

Šta je bednih pedeset dolara prema pet hiljada koje ga čekaju?

On zavuče ruku pod kaput.

„Skatergan” ili kolt?

Možda je kolt manje glasniji, ali skraćena karabinka je tri puta sigurnija.

On obuhvati vrat kundaka i spert

no izvuče oružje napolje. Upravo su se nalazili u prolazu između uglova saluna i taverne „Tomson”.

Dip Denver je čuo iza sebe poznati zvuk i nešto hladno obuze mu kičmu.

Zastao je.

Kvajlov „skatergan” dodirnuo mu je leđa.

Hteo je da se okrene, ali ga preduhitriše reči.

— Ne okreći se...

Sada je glas bio mnogo, mnogo drukčiji nego malopre. Bio je oštar, znalački sračunat da opominje, čvrst i rezak.

— Ko si ti? — procedi Denver.

— Podigni ruke... Tako! A sad se skloni s ulice!

— Šta hoćeš?

Kvajl ga dohvati za okovratnik i uvuče u mrak.

— Ne mrdaj... ili ću ti razneti ceo grudni koš s ovim topom!

— Šta hoćeš? Je li to neka greška ili...?

— Nije greška. Došao sam da te ubijem.

Rekao je to mirno, kao da naručuje viski u krčmi.

— Pucaćeš mi u leđa?

— Skini opasač i okreni se.

Denver je oklevao.

— Meni je svejedno kako ću te ubiti — dobacio je cinično revolveraš. — Glavno je da te nema.

Denver sporim pokretom otkopčava pojas. Grozničavo je razmišljao kako da nađe izlaz iz ove neočekivane situacije? Naložio je momcima da ga čekaju, a on je glupavo krenuo za nepoznatim...

Okrenuo se i zanemeo!

Nebesa!

Pred njim se nalazio sasvim drugi čovek!

— Ali... — promućao je, iskreno zapanjen.

— To sam ja — pogađao je njegove misli Edi Kvajl — ali, sa pravim licem.

Denver je spustio pogled i video u levoj šaci periku i brkove. Maskarada je, u svakom slučaju, bila izvanredna. Sada je gledao čoveka najmanje dvadeset godina mlađeg.

— Ko ste, do đavola, vi?

— Zovem se Edi Kvajl — predstavi se revolveraš — no, to nije važno... Žao mi je, ali moram da vas ubijem.

— Edi Kvajl? — dosećao se Denver. — Plaćeni ubica? Dakle... neko vas je poslao? Ko?

— Ne odajem imena svojih poslodavaca.

On podiže oružje.

— Vi blefirate! — dobacio je Denver. — Pucanj će čuti pola Majls Sitija.

— Kad neko dođe, ja ću već biti daleko. Znojite se? Znam kako je. Ali uzalud se trudite da me uspostavate pričom. Ništa vam neće uspeti. Niko vas ne može spasti.

Zaista, ulica je bila pusta.

— A što se tiče kockara — dođao je Kvajl, zatežući obarač — znam koga žurite.

— Znam i ja...

— Ne verujem! Bilo bi loše po sve vas da ste ga sustigli. To je Dok Holidej.

— Šta...?

— U svakom slučaju, pre ili kasnije, smrt kuca na vaša vrata, mister Denvere.

— I ime mi znaš? — zaškripao je zubima bogataš iz Dickinsona. — Da mi je znati ko te je platio Hajde, završavaj svoj prljavi posao!

Kvajl iznenada oseti u vazduhu dim cigarete.

Dolazio je odnekud i uvukao mu se u nozdrve. Da li mu se to činilo ili...?

Morao je požuriti.

Dip Denver je znao da nema šanse. Učiniće možda toliko da ubrza svoju smrt. Verovatno će pokušati da skoči na njega, u ludoj nadi da se spase.

Ali, Edi Kvajli nikad nije promašio.

Pogotovu ne iz te blizine.

— Zbogom: mister Denvere! Pozdravlja vas...

Nije završio.

Pre nego što je povukao obarač, preko njegove glave proleteo je mali, užareni predmet. Napravio je luk i pao kraj Denverovih čizama.

Bio je to žar cigarete!

Dakle, onaj miris... nije bio slučajan.

— Spusti to, burazeru! — naručio je tišinu noći hladan, neumoljiv glas iz tamne

XIII

Edi Kvajl je sačuvao hladnokrvnost. U svakom slučaju, nije se isplatilo da okreće cev od Denvera.

Ko bi to mogao da bude?

Ako je Kvajlu bio iza leđa, Denveru nije.

Pa ipak, gonilac iz Dikinsona video je samo mutno belasanje. Zatim su zaškripali koraci.

— Ne spuštaš? — upitao je glas.

— Ne! Ma ko da si, skloni se!

— Tvoj problem, bratac!

Zatim je prasnulo hitac.

Samo jedan.

„Skatergan” je izleteo iz revolveraševih šaka poput igračke!

U mraku, sa te udaljenosti, pogoditi samo oružje — to je mogao jedino satana u ljudskom obliku!

Samo jedan trenutak bio je za bezeknut Dip Denver.

A onda je skočio i spustio svoju snažnu šaku na uzano, mršavo Kvajlovo lice.

Revolveraš je taman zavlacio šaku pod kaput po novo oružje.

Izbezumljen, Denver nije sačekao da Kvajl padne, već ga je još u vazduhu mlatnuo drugom rukom.

Onda je zastao, zadihao, ne verujući da je živ!

Čovek iz mraka pojavio se potpuno.

Bila je to noć puna iznenađenja.

Kockar za kojim se vukao dani-ma, iskršao je pred njim, sa koltom koji se dimio i presijavao. Iza njega videla se plemenita glava indijanskog šarca.

Dok Holidej!

Spasao mu je život! Da li je znao kome spasava? Ili je to za njega bilo svedjedno? Da li će ga prepoznati?

Pucanj nije ostao nezapažen.

Prvi su izleteli Denverovi momci iz „Samsona” a potom neki gosti iz „Prerije”.

— Šta se desilo? — pitao je trbušast čovek, sa zvezdom na kaputu. Činilo se da je pao sa krova, tako se brzo stvorio uz Denvera i kockara. — Ko je taj dole? Je li mrtav?

— Nije! — odgovorio je Dip.

— Nije? Pa, zašto onda leži?

— Od čega?

— Prestravio se.

— Od moje ruke, šerife! Bila je to šala, mi smo prijatelji, iz Dikinsona.

— A ko je pucao?

— Ja — odazva se Holidej. — Omaklo mi se...

— Čudni odgovori — mrštio se debeljko. — Jedan pada od straha, drugi puca bez veze, a meni se pričaju bajke...

— Šerife — prekide ga Denver mirno — kako bi bilo da častite jednu turu pića?

— Ja? Znae li kolika mi je plata, stranče?

— Znam... — podnese mu Denver svežanj novčanica pod nos i zagolica ga. — Ostaće i vama, prilično! — dodao je šapatom.

Šerif uze novac, procenjujući da ima najmanje tridesetak dolara. Lice mu omekša, levo oko zatitra nekolicu puta.

— Sigurni ste da taj momak na zemlji zna za šalu? — pitao je.

— Garantujem!

— U redu, onda platiću jednu turu... Hajde, razidite se, niko nije mrtav. Znae ne znate za šalu?

WAT DILLON

svakog
1.
mesecu

Ljudi su se razilazili.

U mračnom prolazu ostali su samo Holidej, Dip Denver i njegova četiri momka.

Kockar je obrnuo svoj „linkoln“ oko prsta i bacio u korice. Onda je kundak prekrpio kaputom.

— Njega odnesite u sobu — naredio je Denver ljudima. — Prvo ga osvestite, a onda ne skidajte oči sa njega.

— Hej! — povikao je jedan od momaka, podižući ošamućenog Kvajla. — Šta on to ima pod kaputom?

— Prava artiljerija!

Revolveraš je sporo dolazio sebi. Denverova ruka mora da je imala snagu konjskog kopita. Sve do „Samsona“, njegove čizme su se vukle po daskama; pred ulaznim vratima dobio je nekoliko šamara da bi se „po vratio“ u život.

Dip Denver je ostao nasamo sa Holidejem.

Znao je da neće posegnuti ničim protiv njega. Ne samo zbog toga što mu je spasao život, već i zato što u njemu nije ostalo ni traga od osvetoljubivosti.

— Čini mi se da niste mnogo bežali od mene — javio se Dip.

— Nikad ne bežim — odgovorio je Džordžijanac. — Tu sam! Šta je na redu?

— Ništa! — slegnuo je ramenima ovaj. — Ne shvatam samo otkuda ste se stvorili, baš u ovom trenutku, u mraku?

— Konj mi je hramao — pokazao je kockar palcem na šarca — pa je

put od stanice dovde ispao nešto duži.

— Na moju sreću — priznade Dip.

Denver podiže opasač sa zemlje i prikopča.

— Drugi deo potere stići će možda u zoru — nastavio je. — Odmah se vraćam u Dikinson. Vas nisam uopšte našao, Dok!

Kockar je ćutao.

Ramena Dipa Denvera bila su opuštena, glas bezbojan. Činilo se da razmišlja o nečem sasvim drugom; možda o tome čije je uputstvu sledio Edi Kvajl, kad je hteo da ga ubije.

Ko je mogao znati gde se nalazi, osim onih najbližih?

Ko?

— Toliki put... — promrmľjao je zatim. — A unapred sam znao da od toga neće biti ništa! Kve je prošlo, ljutnja, bes, mržnja... Sve je glupo! Čini mi se da sam ja najglupiji.

I ne sačekavši da kockar kaže bilo šta, on mahnu rukom u znak pozdrava i krenu prema „Samsonu“.

XIV

Soba u kojoj se nalazio, bila je u mraku. Nije ni palio svetlo.

Prijalo mu je da sedi okružen tamom i lagano ispija bocu brendija.

Dole, u prizemlju „Prerije“ ljudi su tek počinjali da zalaze u noć. Nje mu se nije ostajalo. Uprkos stolovima gde su se kockali, pošao je u sobu.

Promena klime nije mu donela ništa dobrog. Suvi vazduh Kanzas, Kolorada ili Teksasa nisu mogla da zamene brda Montane.

Jedino što ga je ovamo dovelo bili su gradovi kroz koje prolazi prvi put.

To je bila promena: ljudi koji ga ne prepoznaju, zakon koji ga ne proganja, mesta u koja ulazi slobodno.

Stavio je svoj „kalifornija“ šesir na kuglu krevetskog stuba, a opasao na sto. Prozor je bio samo malo odškrinut. Sa te strane nalazila se terasa koja je povezivala prozore još dveju soba.

Čuo je kako se susedna vrata otključavaju i bat čizama. Dvojice ili trojice?

Neobjašnjivo je osetio nemir.

Zatim je video kako mutna svetlost prodire u veče, preko dasčane ivice terase „Prerije“.

On prinese čašu ustima... ali ne ispi.

Neka senka u šesiru izbi na prozor i zadrža se samo nekoliko trenutaka.

— Ni ovde nema... Ugašeno je!

Zatim senke nestade.

Očito, nepoznati ga nije video.

Zbog čega je proveravao?

Holidej nije po prirodi bio radoznao, međutim, neobjašnjiv nagon da krene, podigao ga je i ovog puta iz polukružne fotelje.

Opkoračio je nisku ivicu prozora i našao se na terasi.

Bio je samo u beloj košulji sa riševima i prsluku. Veče mu se od-

jednom uvuče u kosti u hiljadama ledenih iglica.

Od tri sobe, svetilelo je samo u srednjoj.

Video je dva čoveka, sa nekim za vežljajima. Izgledali su prilično zapušteni i prašnjavi.

Jedan je imao čudno, avetinjsko lice. Natečeni, poluspušteni kapci, zelene oči, glava bez kose, slična mrtvačkoj lobanji.

Sve na njemu bilo je od kože.

Njegov partner izgledao je povijen i mršav kao bolesnik kome su odbrojani dani. Oko vrata je držao umotan dugi šal. Nosio je pantalone sa dva velika džepa sa strane i pohabani kaput.

Kadak Troul i Pajk Most!

Dva lupeža skrenuli su sa traga koji vodi u Vačaki brda, da bi se u Majls Sitiju snabdeli namirnicama za duže jahanje po bespuću.

To se Mostu najmanje dopadalo.

Nije prestajao da gundča, ali Troul je vodio glavnu reč.

Bivši indijanski poverenik stavio je platnene torbe na okrugli sto i počeo da vadi stvari.

— Sve je tu — kazao je, kako bi prekinuo Mostovo mrmljanje.

— Kad samo pomislim na sneg i vetar...

— Snega nema — odgovorio je Troul. Kockar je jasno čuo svaku njegovu reč. Možda bi i otišao sa terase da ga nije prikovao sledeći dijalog:

— A Indijanac? Dokle ćemo da mu gledamo u pete?

— Dok bude trebalo.

Džordžijanac ispi ostatak brendi.

ja. Nečega je počeo da se priseća. Nečega što se nedavno zbilo u Kripl Kriku.

— Ovde je sve što nam treba za dva dana — nastavio je Kadak Troul. — Kafa, sušena govedina, duvan, pasulj, pune čuturice sa vodom, kutije sa mecima...

— A čebad?

— Imamo četiri!

— Meni bi pristajalo bar dva puta toliko! Srećom, uzeo sam krznenu kaput. Malo je iznošen, ali, podneće...

Troul izvuče svoj kolt i proveri burence.

— Kada krećemo?

— Rano ujutru! Za dva dana, vraćemo se kao milioneri.

— Zaista?

Pajk Most se prvi put iskezi; misao na zlato povratilo mu je raspoloženje. Ali, ponovo se smrкнуo kada je video da Troul seda na ivicu kreveta i skida čizme.

— Hej! Zar nećemo dole? — upitao je.

— Gde?

— U salun!

— Potrebno je dosta sna, Pajk. Nemoj da ujutru dremuckaš u sedlu.

— Ne brini za mene. Ja ću otići na pola sata samo...

— Ne ideš ti nikuda! — odseče Troul.

— Do đavola, Kade, pa sve vreme sam mislio o tome da sednem u gužvu, popijem viski i pošteno zagrijam neku žensku...

— To ćeš kada se vratiš.

— Ja nisam klinac! — pobuni se ovaj.

— Baš zato!

— Često te ne shvatam, grom i pakao!

— Ne brbljaj! Ne želim da ti se dole razveže jezik i da laneš ono što ne treba, razumeš li?

— Paziću.

— Ne dolazi u obzir...

Post žestoko pljunu na pod. Ništa mu drugo nije ni preostajalo.

On besno priđe prozoru i otvori oba krila.

Holidej skliznu u senku...

Sa mesta na kome se nalazio, video je profil čoveka, isturenu gornju vilicu i ulubljeni šešir.

— Prokletstvo — dobacio je Pajk Most u noć — toliko sam čekao da se dokopam krčme i grada, a ovamo... — Onda je dobacio preko ramena, Troulu. — Najradije bih tog Mandanija nafilovao olovom!

— I za to ima vremena — uzvratio mu je ovaj.

— Mogu da izdržim još dan i noć, ne računajući ovu. Posle ću prvo da se ogrejem, sa bar dve cure u postelji. A onda...

— Onda bi bilo najbolje da zatvoriš prozor.

— Pa, niko nas ne čuje?

— Ko zna?

Pajk Most se povuče i zatvori prozorska krila.

Kockar se vrati u svoju sobu.

Ponovo je seo u fotelju i potražio na stolu pozlaćenu tabakeru. Zatim je zapalio mirišljavu cigaretu i zatvorio oči.

Nije imao nameru da pali svetiljku.

Sve što ga je čekalo bio je put

za Vajoming. Ali, nešto mu nije da valo mira.

U oblacima duvanskog dima iskrsnulo je bakarno, ponosito lice Beguma Šejlona.

Dileme nije bilo: oba čoveka iz susedne sobe jurili su za Indijancem.

Setio se i imena koje je pome-
nuo, Kadak Troul.

On nasu brendi u čašu, ali, više mu se nije pilo.

XV

Magle su se razile iz kotlina.

Jahač na najvišoj steni pogledao je prema brežuljcima, koji su se u talasima gubili u modrini novog dana, na zapadu.

Sa desne strane nalazila se reka.

Šoni Krik!

U ovo doba godine bila je pusta, a s proleće su se po njoj brčkali medvedi u potrazi za ribom.

Kao obezglavljeni, okamenjeni prolaznici, nanizali su se kaktusi u dolinu. Na škrtom suncu njihove bodljice podsećale su na riđu bradu umornih jahača.

Sa leve strane pružao se Kanjon Kojota.

Kupaste stene, poput šiljaka, zbijale su se jedna uz drugu i činile neravnomerani, neravan niz sivih oblika.

Mnogi vrhovi uranjali su u izmaglicu.

Begum Šejlon potera vranca padinom. Pod kopitama se odronjavalo sitno kamenje i sa sobom povlačio prašinu i sasušeno granje čeperela.

Indijanac je pregazio reku na nazužem delu. Išao je neko vreme uzvodno, da bi izbio na kamenjar gde se tragovi nisu mogli lako naći.

Nije gajio iluzije da će Kadak Troul odustati.

Znao je da će ga sustići kad-tad.

Te noći, koja bude nailazila, pun mesec označiće kraj njegovog puta.

Pogledao je u nebo.

Nekoliko lešinara prhnulo je iz doline koju je polako napuštao. Ne ko ili nešto ih je uznemirilo.

Šejlon je izvukao kolt, po drugi put tog jutra, ne verujući u gorku istinu: ostalo mu je samo dva metka!

Ostatak je potrošio loveći uz put divljač da se prehrani.

Sada je imao samo dva. I nož za pojasom. Ništa više!

Da situacija bude gora, vranac je pokazivao znake umora. Povremeno je hramao, a nedavni susret sa zvečarkom učinio ga je nervoznijim.

Lešinari su neko vreme kružili ne bom, a onda lagano skupili krila na nekom drvetu. I sve je opet postalo tiho i nepomično.

Jedino je Šoni Krik žuborio suda-
rajući se u plićaku s kamenjem.

Izišao je na drugu obalu, obrisao tragove, a onda se u lukku vratio natrag. Hteo je da proveriti prati li ga ili su se grabljivice uplašile od nekog prerijskog mesoždera.

Konja je vodio za uzdu.

Njegove oštre oči mogle su da otkriju svako kretanje po žučkastom tlu ili grmlju.

Priljubljen uz kamene ploče nasklagane jedna na drugu, Šejlon je zaključio da je njegova prednost svedena skoro na nulu.

Bili su mu toliko blizu za petama da im je skoro osećao dah.

Pretpostavljao je da su svraćali u Majls Siti po hranu, sveže konje, a možda i jednog rezervnog. Njegova prednost bilo je vreme. Međutim, iscrpljeni vranac dao je od sebe što je mogao. Sada je malaksavao.

Bio mu je potreban konj.

Sreća mu se osmehnula: potera se izgleda razdvojila i krenula obema obalama Šoni Krika. Na strani na kojoj se nalazio, jahao je mršavko velikih ušiju i dugog kaputa. Preko jabuke sedla držao je pušku, verovatno zategnutog oroza.

Umesto pred sebe, kružio je pogledom po ivicama stenjaka. To mu je sigurno predložio Kadak Troul. Taj lisac je znao unapred šta može da ga čeka. Jer, po ovakvom terenu tragovi na tlu bili su varljivi; trebalo je da se pouzda u oči.

Indijanac kome su bili na vratu, reagovao je upravo onako kako je očekivao.

Zastao je da se reši bar jednog iz potere.

No, Mandani je želeo samo konja.

On nije bio ubica.

Nečujno kao puma, Indijanac se prebacio sa glatke površine stene na peskoviti deo.

Dole, Pajk Most kao da je uhvatio Indijančevu misao. Njegov konj je zastao i nekoliko puta zatresao grivom. Lupež je podigao glavu i stavio kundak pod mišku.

Ništa posebno nije video.

Stene, drveće, nebo uskovitlano oblacima, kaktusi i žubor Šoni Krika.

Onda je preneo pogled na drugu obalu. Međutim, Kadak Troul se nije uopšte video. Kao da je propao u zemlju.

— Do vraga, gde se izgubio? — glasno se zapitao Most.

Obuzela ga je drhtavica, ali, ne od hladnoće već od iznenadnog saznanja da je sâm. A dogovorili su se da budu blizu, da se vide.

Begum Šejlon se približavao, od drveta do drveta, pazeći da ne odroni kakav kamen u pravcu jahata. Sve u njemu bilo je zategnuto: nervi, mišići, misli...

Most je gledao u njegovom pravcu, ali, nije ga opazao. Indijanac je bio tako priljubljen uz stablo da se nije razlikovao od sivila njegove kore.

Neobjašnjiva tišina prekrila je predeo.

Ni list da zadrhti.

Pajk Most je predosećao opasnost. Ali, nije znao sa koje strane. Čak se i konj pod njim uznemirio. Razmišljao je da li da nastavi dalje, ili da skrene prema reci. Ako me moraju da traže, neka to čine udvoje.

Pogledao je na tu stranu, nadajući se da će videti Troula. I opet ništa. A onda... Kao da je iznad sebe osetio nečije prisustvo. Nešto što se nadnosi i preti da mu strgne vrat!

Naglo se okrenuo!

Učinio je to u čašu kada je snažno, mišićavo Indijančevo telo pracknulo kroz vazduh, prema njemu.

Nije stigao da okrene pušku.

Osetio je žestok udar i sleteo je sa sedla na zemlju.

Otkotrljali su se nekoliko metara oboje. U tom klupku udaraca, psovki i krikova, Begum Šejlon je bio mnogo spretniji i jači.

Pajk Most se umirio pod njim, očekujući smrt!

Oba Indijančeva kolena nalazila su se na njegovim mišicama. Nije mogao da makne.

Tamno Šejlonovo lice s prezirom je dočekalo bledilo na Mostovim ob razima. Začudo, njegove oči nisu blistale smrću.

— Šejlonu je potreban konj — kazao je Indijanac.

— A ja? Ubićeš me...

— Šejlon nije ubica!

On istrže Mostov kolt i baci daleko od sebe, među stene. Onda mu vešto skide opasač i stavi oko svojih bedara.

Zatim ustade.

Tako visok i snažan, učinio se lupežu da je glavom dotakao nebo.

Onda su obojica uhvatila šum sa strane.

Šejlon je zakasnio sa svojim potezom; dlan mu je sleteo na kolt, ali, već se nalazio na nišanu.

Mrtvačko lice Kadaka Troula izronilo je iz granja poput aveti. Cev puške bila je spuštena prema Indijančevom stomaku. Nije podrhtavala, iako je on koračao.

Most se priđiže na laktove, odahnuvši.

— Do đavola, gde si bio? — otelo mu se iz usta punih prašine. —

Ovaj crvenokoži pas zamalo me nije...

— Ubio? — dopuni ga Troul. — Nije tako izgledalo...

Mandani ratnik je ćutao. Nije ni pomišljao da se obračunava. Njemu je bilo stalo da stigne živ u Važaki brda.

— Dobro si to izveo, Pajk — kazao je Troul.

— Izveo? — potresao je prašinu lupež, dohvatajući sa zemlje pušku.

— Šta time hoćeš da kažeš?

— Poslao sam te kao mamac.

— Šta? I to mi sada govoriš??

— Da sam ti rekao ranije, bio bi sumnjiv... Ovako si lepo to izveo.

— Izveo? Mogao mi je vrat slo-miti kad je skočio! Mogao me... zaklati! Mogao je... Grom i pakao! Gde si bio sve ovo vrenje?

— Iza tebe.

— I video si sve?

— Naravno! Trebalo je da budem siguran da li smo mu blizu, ili, uspeo je da umakne. Pretpostavljam sam da će mu trebati svežiji konj. I nisam se prevario.

— Pakao! — huktao je Pajk Most. — Odsada se ne odvajam od tebe. Ni za živu glavu.

— Više neće biti potrebno.

On puškom dade znak Šejlonu da podigne šake.

— Najbolje da krenemo zajedno, Indijanče — predložio je.

— Kuda?

Troul se iskezio, kao da je čuo dobar vic.

— Znaš ti dobro kuda — rekao je. — Kod mene ne vredi da se pra-

PORUČNÍK BLUBER

U STRIPOTEČI

viš lud. Uostalom, jednom si odbio da sarađuješ. Sad nemaš kud.

Hladno, nepokretno Sejlonoovo lice nije kazivalo mnogo.

— On te ne čuje — dobaci piskavo Most.

— Čuje — potvrdi Troul. — Meni je dosadilo da celim putem bujlim u zemlju. Ovakvo je lakše, Mandani.

— Šejlon ne razume — odgovorio je Indijanac.

— Krenimo! — naredi Troul. — Mene tvoje groblje ne zanima, već samo neke sitnice u njemu.

— Beli čovek tamo ne može ući — odbio je Sejlono.

— Zašto?

— Veliki Duh to ne dozvoljava.

— A ja ti kažem da se ne bojim tvog duha — reče lupež. — Ako se pojavi, puškom ću ga po zubima!

— Beli čovek je lud. Mandani ga neće povesti.

— Moraćeš!

— Mandani može samo umreti.

— Znam i to. Ali, nemaš vremena mnogo, Indijanče. Ti moraš stići u Vačaki brda sledeće noći. I to živ. Pošto ti jedini znaš ulaz u grobnicu, idi ćemo sa tobom.

— Beli čovek ne može tamo — bio je tvrdoglav Sejlono.

Pajk Most je pronašao svoju pušku u grmlju i sa miržnjom posmatrao snažnog, uspravnog Indijanca. Najradije bi mu poslao nekoliko metaka u srce i naučio ga pameti!

— On je tvrd kao mazga — okrenuo se Most prema svom partne-

ru — uzalud ga nagovaraš! Ništa ga neće pomeriti!

— Onda ćemo čekati da se predomisli — slegnuo je ramenima Troul.

— Ugrabiće priliku da nam pobegne!

— Kako? Veži ga...

— Odvezaće se!

Troul se ponovo isceri.

— Baš si se nagutao straha, Pajk — rekao je. — Ali, ako misliš da je tako opasan, prostreli mu jedno koleno i sve će biti u redu?

Pajk Most je razvukao usta i zaklimao glavom.

— Ta ti je dobra — dobaci. — Ja bih mu smrskao oba!

— Može da iskrvari — zaključio Troul posle kraćeg razmišljanja — pa neće moći da jaše. Samo jedno, Pajk!

Ovaj otkoči oružje i namesti se bolje. Primeo je kundak obrazu i nanišanio.

— Beli čovek s ušima kao u zeca, ne bi trebalo da puca — polako je izgovorio Mandani.

Nastao je tajac.

Pajk Most skrenu kogled na Troula, ne shvatajući.

— Šta on to priča? — upita.

— Zagovara te — mejunulio je lupež. — Ako ga počneš slušati, skočiće ponovo na tebe i zaklaće te.

— Vraga! — ljutnu se Most i ponovo nanišani.

— Ja sam rekao! — podiže Sejlono ruku. — Ovo je zemlja mojih predaka. Begum Sejlono ne može umreti!

— Videćemo! — razbesne se Most i opali.

Međutim, uradio je to brzopleto i, promašio!

— Ja sam rekao — podrugnu mu se Mandani neustrašivo i prekrsti ruke na grudi.

— Ja ću — odgurnu Mosta Troul i samo podiže cev.

Nije ni nišanio.

— Kakav ćeš to biti čuvar svete grobnice čopav ili blizu smrti? — dobacio je. — Zar se nećeš predomisliti? Dajem ti još jednu šansu! Mandani je ćutao.

Njegove oči gledale su pravo u Troula. Bile su sive i teške, poput olova. Umesto mržnje, u njima se ogledao beskrajni prezir.

— Beli čovek sa glavom mrtvaca je pokvaren, kao i meso koje je davao mojim ratnicima i od kojeg su se razboljevali i umirali...

— Bolje da zavežeš, Indijanče. Ja čekam tvoj odgovor.

— Nema odgovora — završio je Šejlon.

— Puzićeš ti do Vačaki brda...

Mandani je gledao nekuda više njegove glave. I kao da se nečemu osmehivao. Da li je to bila neka molitva pred pucanj? Obraćanje Manituu?

— Pucaj, Kade — dreknu Most.

— Dobro došao, „Munjevita ruko” — pozdravio je Šejlon nekoga iza njih. — Mandani nikad neće za boraviti da si mu dva puta spasao život!

Pajk Most se namršti.

— Zar je poludeo? — upita.

— Blefira — nabirao je Troul nos i počeo da pritiska obarač. — Misli da ćemo nasesti na taj stari trik...

— Nije trik! — zaori se iza njihovih leđa glas kao ledom preliven.

Pajk Most se zagrcnu.

XVI

— Bacite oružje!

Troul je bivao bleđi nego inače. Kolebao se.

Ali, Šejlon je iskoristio trenutak. Njegova duga noga zapara vazduh i izbi pušku iz lupežovih šaka.

Biće da je to osvestilo iznenađenog Troula. Bacio se, posrćući, na trag, i izvukao svoj kolt.

— Na njega, Pajk! — povikao je, okrećući se.

Videli su na maloj zaravni jahača.

Šareni ždrebac, kao u zemlju sraštao, a na njemu čovek u crnom.

Nisu mu videli šake, koltove, ništa. Sve je prekrivao tamni ogrtač sa belim krznom.

Kako se stvorio tu?

Kako da ga nisu ni čuli ni zapazili? Prikratio se poput sablasti, dok su se oni natezali s Indijancem.

Kadak Troul je padao na laktove i povlačio oroz.

Pajk Most je umezvereno skrenuo cev na tu stranu.

Čovek iz Džordžije je malo izdigao ramena. Krajevi plašta su se razgrnuli i otvorili put niklovanim cevima legendarnih „linkolna”.

Sevnulo je, pa odmah zatim zagr-melo!

Šejlon izbroja tri pucnja.

Dva su pripadala Holideju, jedan Troulu.

Onda se oglasio i četvrti.

Taj je dokusurio lupežovu borbenost, odbacivši mu sa zemlje revolver za dve jarde dalje, u gustiš.

Zatim se sve umirilo.

Pajk Most je po drugi put tog dana ostao bez puške.

Troulova šaka je krvarila neznatno.

Demoniski strančevi pogoci uklopili su se u stravično priviđenje. Ako je i naličio na avet, sada je to potvrdio hicima.

Sa te udaljenosti, sa konja, on ih je razoružao ne pomerivši se.

Kadlak Troul nikada neće saznati kuda je prošao onaj njegov jedini metak koji je uspeo da izbacij kroz cev...

Ostao je na zemlji, nemo psujući.

Most je uvukao glavu u ramena i bio spreman na sve osim da umre.

Sareni ždrebac krenu napred.

Šejlon se nije potrudio da pokupi izbijeno oružje.

On je gledao u kockara i čekao.

Lice mu je ostalo hladno i mirno, ali, u očima je zaplamsalo nešto nalik na poštovanje i divljenje. To nije mogao sakriti. Niti je želeo.

— Da li je put „Munjevite ruke“ isti kao moj? — upitao je glasno.

— Taman posla! — odgovorio je kockar i sjahao. — Samo sam čuo

razgovor ova dva lupeža u Majls Sijiju.

— Zašto si došao?

— Kad bih znao odgovore, onda ne bih lutao ovom zemljom već gajio decu u Džordžiji i vadio zube prijateljima...

On vrati koltove natrag, za opasač, i sve to opet prekriše krajevi ogrtača.

— Šta su hteli?

— Da me rane i nateraju da ih vodim.

— Poznaješ ih?

Mandani klimnu glavom.

— Šta ćeš da radiš s njima?

— Možda bi ih moji ratnici ubili i skalpirali — ozbiljnim glasom je izjavio Šejlon. Most se nehotice pipnu za kosu i preblede. — Ali, ja neću. Uzeću im samo konje.

— Tako sam i mislio.

Troul uvide da je glavna opasnost minula. I sâm se začudio ovakvoj Indijančevoj odluci. Niko, pa ni Pajk Most, nije znao na šta sve računa Troul ako ostanu bez konja i oružja.

Sve je primio mirno.

Pajk Most je pogledao oko sebe i naježio se na pomisao da pešači, po brdima i hladnoći. No, nije imao drugog izbora.

— „Munjevita ruka“ je prijatelj Indijanaca — kazao je Šejlon.

— Ja nisam ničiji prijatelj — odgovori kockar.

— Ali ni neprijatelj.

On pogleda u nebo, kao da procenjuje vreme koje mu preostaje

do Vačaki bregova. Činilo se da ga ima dovoljno.

On skupi sve konje i za sebe odabra Troulovog. Zadržao je i rezervnog, sa hranom i čebadima.

Preostala dva je nameravao da potera malo dalje i pusti u preriju.

— Moj put je tamo — pokazao je rukom na sever. — Hoće li „Munjevita tuka“ da mi pravi društvo?

Bila je to čast koju pre Holideja niko nije doživio.

Šejlon ga je, u stvari, pozivao da odu do grobnice zajedno.

Ako je i imao hiljadu izgovora da odbije njegovo društvo, sada se to sve istopilo. Odbiti tu ponudu, bila bi uvreda koju će Mandani do kraja života nositi u srcu.

— Samo deo puta — pristade kockar.

— Ono dalje te ne interesuje? — upita Šejlon.

— Rekao sam ti već...

Troul je trljao svoju povređenu šaku, slušao razgovor i sve više kipteo od besa.

— Ko si ti? — povikao je, kada mu Holidej uputi oprostajni pogled. — Neka đavo odnese i tebe i tvog prijatelja...

— Mene je đavo odavno uzeo pod svoje — reče kockar.

— Ali, ko si? Zar nemaš ime?

— Zašto će ti?

— Hoću da ga zapamtim. Kad se sledeći put sretnemo, da znam ko ga ubijam!

Šejlon natera svog konja na njega.

— Mrtvačka glava“ preti? — ošt-

ro je rekao. — Nije zadovoljan što je još živ?

— Sjaši dole, pseto, da ti pokazem — razdraživao ga je ovaj.

Šejlon sjaha.

Otkopčao je opasač, spustio na zemlju i krenuo prema Troulu.

Lupež zauze stav s podignutim rukama.

Bio je vičan tučama. Tukao se po salunima i barovima, umeo da se sagne, izbegne udarce, da vrati kad mu se najmanje nadaš, sa strane od koje najmanje očekuješ.

Džordžijanac položi šake na jabuku sedla.

On je znao ishod unapred.

Varao se Troul ako je mislio da je Indijančeva mirnoća izraz smušenosti ili kukavičluka. Varao se ako je mislio da će uspeti nešto ovom bitkom. Pajk Most nije bio spreman da mu pomogne.

Sve što je nameravao da uradi, morao je uraditi sam.

Šejlon se približavao spuštenih ruku.

Lice mu se prosto nudilo ze udarac.

Troul nije oklevao.

Njegova levica uzdrma Mandanjevu glavu, ali, samo za kratko. To nije sprečilo Indijanca da nastavi približavanje.

Lupež je svu snagu uneo u svoj sledeći udarac desnicom.

Poverovao je da će tvrdoglavi Mandani i to podneti neuzmicanjem. Ali, Šejlon mu nije dao šansu

za to. Njegovo telo se povilo kao tetiva.

Troulova ruka prohujala je u prazno.

Šejlon nije udario.

On je jednostavno šćepao bandita za prsa i kuk i — podigao uvis!

On se zakoprcao u vazduhu, zaprepašćen obrtom. Nikada ne bi rekao da se toliko snage krije u Indijančevim mišicama.

Begum Šejlon je nekoliko časaka držao Troula u vazduhu.

A onda ga hitnuo prema Pajku Mostu!

Na njegovu nesreću, Most je izbegao taj „tovar” i Troul je tresnuo o podnožje jednog stabla. Jeknulo je tako da su se ogolele grane sudarile u krošnji.

Ostao je da leži, ugruvan i ponižen.

Šejlon je podigao opasač, stavio na bedra a zatim uzjahao.

— Sad ti mogu reći ko je on — kazao je Mandani, pokazujući šakom prema kockaru. — To je Dok Holidej! Ja sam rekao.

I Troul i Most se zablenuše u kockara.

Nisu rekli ništa.

Dok su se Indijanac i Holidej udaljivali sa njihovim oružjem i konjima, Pajk Most se na kolenima dovikao do Troula.

— Šta sam ti rekao? — zaškrípao je izmenjenim glasom. — Sad imamo i prokletog revolveraša na putu. Bolje da odustanemo, a?

— Budalolo! — dočeka ga prezri-

vo Troul — tek sada sam odlučio da nastavim. A ti, alko si napunio pantalone, možeš da odeš.

— Kako? — smeknu se Most. — Skakućući na jednoj nozi?

— Znam jedno mesto gde nas čekaju konji i oružje — tešio ga je Troul.

Most se zagleda u njega, a potom u predeo oko sebe.

— Čini se da si dobro udario glavom — promrmlijao je. — Ne vidim ništa osim kaktusa, stena i brda. Da to mesto nije pod zemljom?

— Ti ćeš biti pod zemljom alko se ne podigneš i počneš da hodaš!

To je bilo dovoljno za Mosta.

Troul je ponovo bio onaj stari odlučan, samouveren i nepokolebljiv.

Samo... da li je ovog puta bio u pravu?

XVII

Sveća je utrnula u velikoj spavaćoj sobi Timotija Denvera, u Dickinsonu.

Starac je legao prilično kasno; toga dana očekivao je telegram od Dipa, ali, sve je bilo uzalud. Mimo običaja, zadržao se u trpezariji posmatrajući kretanje svoje snahе. Nešto je razmišljao, ali se po njegovom licu nije moglo dokučiti šta.

Elizabet je ponela sveće u sobu i sačekala da Timoti Denver legne. Onda je namakla zavese, ugasila svetlo i izišla.

Posluga se povukla u svoje oдаје.

VAJAT ERP

svake subote
najbolji western romani

Elizabet je otpustila sobaricu i lično se pobrinula da sve bude u redu. Naročito nje što se tiče.

Ako je verovati Drejku, Edi Kvajl je možda mogao stići večernjim vozom.

Ali, voz je stigao odavno.

Ona otvori prozor da se nadiše vazduha. Lampa na noćnom ormaricu svetlela je prigušeno. Stvari su mirisale na jak, razdražujući parfem koji je samo ženama svojstven.

Ona raščešlja kosu i svuče haljinu.

Ostala je u prozirnoj spavaćici, dugoj do članaka.

Bio je to trenutak da se vidi njeno lepo telo. Čak je i sama uživala u svojim oblicima, njišući kukove ispred ovalnog ogledala.

Onda je začula tiho kucanje na vratima sobe.

Tri puta u jednakim razmacima.

Bio je to Džefri Drejk!

Ona polako odškrinu; međutim, nije uspela da zadrži njegov pritisak. Popustila je i ubrzo se našla u njegovom zagrljaju, obasipana poljupcima.

— Ali... matori još nije zaspao — prekorevala ga je, teško dišući.

On je ponese do postelje i zajedno s njom se sruči u perje. Ciknula je, osetivši njegove usne na vratu.

Ruke su mu bile vrele, pokreti užurbani.

Odeća je skliznula sa nje.

— Ludače — govorila mu je, ali nežnim glasom — zar se ne možeš stići?

— Ne — dahtao je Drejk, nema jući vremena ni da raskopča svoju košulju. — Dosta mi je matorog, posluge, iskrađanja iz sobe svega...

Ona uspe da ga odgurne od sebe i da se zavuče pod pokrivač.

— Šta je sa Kvajlom? — upitala je poslovnijim glasom.

Drejku uzdahnu.

— Ne znam — odgovorio je, dureći se. — Zašto sada govorimo o Ediju, dušo?

— Zato što je on početak mog plana. Ako je ubio Dipa, sve će biti prostije i lepše.

Drejku zagladi kožu i poravna poprse košulje. Morao je da prošetala po sobi kako bi stišao svoje uzbuđenje.

Legla je i kosa joj se rasu po jastuku. Stavila je obnažene ruke pod glavu i za trenutak je Drejku ličila na biće iz samog raja.

On dunu u plamen svetiljke i soba ogreznu u tamu.

— Šta to radiš? — pridigla se Elizabet.

— Dolazim kod tebe — dobacio je ovaj, šunjajući se.

Pokušala je da umakne, ali uzalud.

Šćepao ju je i oborio pod sebe.

— Budalo — prošaputala je sa đavolskom strašću.

Ali, prekinulo ih je novo kucanje. Sada je dolazilo s druge strane. Neka ruka udarala je o prozorsko staklo.

Elizabet pokupi pokrivač i stavi na svoje grudi.

— Ko je to? — promuklo se pitala.

— Ne znam. Da nije neko od posluge? — skliznula sa postelje Drejk.

— Posluga ne kuca na prozor — odgovorila je žena i potražila svoj ogrtač. — Skloni se negde dok pogledam ko je...

— Da nije...? Kvajl? — doseti se sekretar Timotija Denvera.

— Kvajl? Volela bih da je on...

Ona kresnu šibicu i ponovo upali svetiljku. Za to vreme, Drejk je našao za sebe mesto iza velikog sanduka u uglu.

— Imaš li revolver? — upitala je preko ramena.

— Nemam!

Žena produži dalje i zastade kraj prozora. Otvorila je jedno krilo i pogledala u noć.

Ništa nije videla.

— Mis Denver?

Trgla se.

Čovek je stajao skoro pod njom, uza sam zid. Poznala je šešir i do grla zakopčani kaput. Edi Kvajl!

No, lice mu se nalazilo u senci, pa nije mogla da zaključiti ceri li se ili ne.

— Mogu li da uđem? — upitao je tiho.

— Da uđete? Da, ali... sami ste?

— Kako to mislite?

— Niko vas nije primetio?

— Ne...

— Požurite!

Okrenula se i rukom pozvala Drejka da napusti svoje skrovište.

Denverov sekretar je po ženinom izrazu zaključio o koome je reč.

— Je li to Edi? — upitao je Drejk.

— On je... Vratio se! Nadam se da me ima čime obradovati.

U hodniku su se čuli koraci. Elizabet malo otvori vrata. Drejk se nalazio iza nje.

Edi Kvajl je ušao prilično komotno. Umesto da zastane pred ženom, uputio se prema stolu i sručio se u plišanu fotelju, sa bisagama preko ramena.

— Šta se desilo, Edi? — priđe mu Drejk. — Je li sve u redu.

Revolveraš baci pogled prema odškrinutom prozoru.

— Popio bih prvo nešto — procedio je, bacivši šešir na postelju.

Elizabet Denver htela da mu nešto odbrusi, ali se savlada. Čekala je odgovor koji joj je mnogo značio.

Edi Kvajl se nije smešio kao obično. Izgledao je dosta umorno i smušeno, mada je to želeo da prikrije.

— Jesi li uspeo? — pitao je Drejk.

Nikako da dobije odgovor. Osmehnulo se usiljeno i pogledao u Elizabet, koja je donosila kristalnu bocu sa viskijem.

— Nešto nije u redu? — zastala je žena na pola puta. Ipak je stavila bocu pred revolveraša.

Kvajl bezočno stavi grlić na usta, ne mareći za čašu.

Popio je nekoliko dobrih gutljaja.

— Mora da si uspeo, Edi — dobacio je Drejk. — Zar ne? Verujem

da si umoran od puta, ali... Elizabet je nestrpljiv. Shvataš?

— Shvatam — javi se Kvajl neobičajeno jakim glasom — u pitanju su velike pare, zar ne?

Žena izmenja pogled sa Drejkom.

— Šta to znači? — upita ovaj.

— Hoću da vidim mojih tri hiljade — rekao je Kvajl.

— Hej... Znači li to da je sve u redu?

— Da vidim — pucnu prstima Kvajl.

— Zar nemaš poverenja u mene? — naljuti se Drejk. — Poznajemo se godinama. Jamčio sam za tebe kod Elizabet, a ti tako...

— U redu! — sleže ramenima revolveraš. — Ja sam svoje obavio: po vašem nalogu ubio sam Dipa Denvera.

— Ubio? — odjednom se usplahiri Elizabet. — Sigurni ste?

— Imam dokaze.

— Koje?

Revolveraš iz Ajove zaviče ruku u bisage i iz njih izvuče opasač.

— Prepoznajete li ga? — upita.

— Njegov je — potvrdi Elizabet.

— Ali, možda ste ga ukrali?

Kvajl se isceri.

— Imam i ovo — nastavio je i izvukao Dipov šešir.

Žena malo preblede i ustuknu.

To je poznala odmah. Nije bilo sumnje, Dip sigurno ne bi dozvolio da mu neko to skine sa glave, osim, ako nije pod pretnjom.

— To i jesu i nisu dokazi — rekla je i ispravila se. — Možda ste ga

naterali da vam to preda i ostavili u životu?

Kvajl se smeuljio.

— Očigledno ste nepoverljivi, gospodo — rekao je pritvorno. — Računao sam na to.

— Da?

— Pa sam doneo najbolji dokaz što postoji. Ovde je, u bisagama.

— A to je?

— Njegova glava!

Žena se približi Drejku, ne verujući sopstvenim ušima.

— Šta ste to rekli? — drhtao joj je glas.

— Rekoh: odsekao sam mu glavu, kao dokaz. Da pokažem?

— Ne — odbila je ona, okrenuvši se licem prema Drejkovom ramenu. — To je nemoguće...

— Ja samo obavljam svoj posao, mis Denver — rekao je glasno Kvajl, ustajući. Došetao je do prozora. — Platili ste mi da ubijem vašeg denvera i ja sam to učinio. Da li je trebalo da ga dovedem živog?

— U redu, ne viči, toliko, Edi! — opomenu ga Drejk. — Dobićeš svoj novac, odmah! Idem da ga donesem...

— Zar nemaš kod sebe? — upitala je Elizabet naglo.

Denverov sekretar je zastao, privučen bojom tog glasa. Žena mu je time davala neki znak, ali nije shvatila kakav.

— Kod sebe? — ponovio je. — Mislim da nemam...

— Onda je u mojoj fioci, zdesne

strane — pokazala je prema toaletnom stočiću s ogledalom.

Drejk ode tamo i izvuče fioku.

Nekoliko trenutaka je stajao nad njom.

— Nema ovde — iscedio je iz sebe reči.

— Šta je s tobom, Džefri? — pitala se i krenula ka njemu. — Zar ne vidiš ništa?

Drejk je dobro video: u fiočici, ispod maramice, nalazio se damski revolver!

Prozreo je ženinu nameru. Međutim, on to nije mogao da učini. Bar ne Kvajlu, za koga su ga vezivale mnoge uspomene i godine mladosti.

Elizabet ga lako odgurnu.

Njena majušna, prozračna šaka obuhvati pozlaćenu dršku „deringera”.

Onda se okrenula prema Ediju Kvajlu, s uperenom cevi!

Revolveraš nije bio suviše iznenađen.

Samo se ukrutio.

— Je li to ostatak nagrade? — upitao je.

— Tako nekako — odgovorila je Elizabet čvrstim glasom. — Ne bih želela da mislim na to da ćete se u prvoj krčmi, pred nekom devojkom, izbrbljati, mister Kvajle.

Ajovljanin pogleda u Drejka, ali ovaj spusti oči.

— Vi ste jaka žena — priznade Kvajl — ali, to vam neće mnogo pomoći. Kako ćete objasniti pucanj i leš?

— Drejk će potvrditi da ste provalili u kuću. Pretpostavljam da vas negde zakon traži...

— Na sve mislite?

— Naravno! Odmaknite se od bisinga... Drejk, izvadi glavu... i skloni negde.

— Nema tu nikakve glave — reče Kvajl.

— Nema? — namršti se Denverov sekretar i oseti da u vazduhu lebdi opasnost. — Šta to znači?

— To što rekoh, Džefri.

— Pa onda...?

— Dip Denver nije mrtav!

Već sasvim bleđa, Elizabet koraknu bliže revolverašu. Lice joj se izobličilo od mržnje i gneva. Bio je to trenutak kada je mogla da puca bez dvoumljenja.

— A šesir? A opasač? — tiho mu se obrati.

— Pozajmljeno, mis Denver.

— A Dip? Gde je?

— Tu je, pred vratima...

Džefri Drejk se nervozno nasmeja. On nije verovao u Kvajlovu izjavu; revolveraš je činio sve kako bi se izvukao.

On pretraži bisage i, zaista, tamo osim nekog prljavog veša i jednog smotanog čebeta nije bilo ništa.

— Zaista nema — procedio je.

— Šta to znači? — upitala je žena. — Da li te je Dip bolje platio, huljo? Džefri, zar si za njega jamčio? Izdao nas je!

— On igra neku igru — dobaci Drejk.

— Na žalost, igru ne igram ja. Sve što smo razgovarali ovde, neko je čuo kraj prozora.

— Zato si govorio glasno — smrknu se Drejk i okrenu glavu. — Ko je bio? Dip?

— I on!

Elizabeth Denver je izgledala kao da će se onesvestiti.

Zatim su se vrata počela otvarati.

Džefri Drejk se baci prema opasaču, koji je iz bisaga izvadio Edi Kvajl.

Okrenuo je cev prema prvom koji naiđe.

Zaboravio je na prozor...

Tamo se pojavilo narogušeno, mračno lice Denverovog sina.

I kad se na vratima pojavio šerif Rajdler, Dip je povukao obarač.

Pogođen u leđa, Džefri Drejk se poveo napred, natrag, a onda pao na kolena.

Iza Rajdlera pojavio se Timoti Denver.

Izgledao je nekoliko godina stariji. Kada ga je videla, Elizabeth Denver se zanesa.

Deringer izskliznu iz njenih šaka.

Dip Denver opkorači prozor i uđe u sobu. Edi Kvajl je ćutke čekao sudbinu.

Što se tiče Džefrija Drejka, on je svoje okončao.

— Čuli smo sve — rekao je glasno šerif Rajdler. — Zbog podstrekanja na ubistvo i...

Timotijeva ruka preseče Rajdlerovu govoranciju.

On je gledao u svoju snahu s mešavinom bola i samilosti. Nije bilo mržnje. Ali, ni praštanja, samo tuga.

— Neka ode! — rekao je.

— Da ode? — zablenu se Dip u svoga oca. — Htela je da me ubije? Da me ubije, čuješ li?

— Čujem — preseče ga stari Denver. — Ali, neka ode...

Šerif se počea iza uha.

Elizabeth podiže glavu; no, u očima nije više bilo ni nadanja ni borbenosti. Izgubila je svežinu, nešto od lepote, od obličja...

Neko vreme vladala je tišina.

Elizabeth je ustala i pošla u hodnik, kao omađijana. Na vratima je zaustavi starac.

— Ne možeš samo tako, dete — kazao je. — Obuci se i ponesi nešto stvari.

Žena zavrte glavom.

— Ne treba mi ništa — kazala je oporim glasom.

Zatim ih je sve pogledala s prezirom.

— Neka ste prokleti — dobacila je. — Svi vi, Denverovi! Svi!

— Ona je poludela? — kucnu se prstom po čelu šerif Rajdler.

Dip Denver je oborene glave ispratio snahu. Deo njegovog života zauvek je iščezavao njenim odlaskom iz ove sobe i ove kuće. Začudo, umesto mržnje osetio je samo prazninu.

Ogromnu, beskrajnu prazninu!
I, možda, gomilu sećanja koja će kasnije dolaziti u prohladnim jesenjim noćima.

Serif Rajdler se okrenuo prema Ediju Kvajlu, ali, njega više nije bilo u fotelji!

Dok su se oni bavili odlaskom Timotijeve snahe, revolveraš se nečujno iskrao iz sobe kroz poluotvoreno prozorsko staklo.

— Do vraga! — opsovao je Dip Denver. — Pobegao je!

Rajdler izvuče kolt i otrča do prozora.

Kasno!

Čuo se topot konja. Kvajl je uzeo jednog iz Denverove pratnje i odjurio u noć.

Dip besno ispali nekoliko hitaca za njim, nasumce.

— Hoćemo li za njim? — povika neko.

— Vraga — promrmaljao je Rajdler. — Toga ni u paklu ne možemo stići. Bar ne večeras...

— Konj mu je umoran...

— I ostali su... — jetko primećti Dip. — Ali, naći ću ga ja već! To je naručeni ubica iz Ajove, Edi Kvajl. Traže ga u četiri države!

On odgurnu besno sve oko sebe i iziđe u hodnik.

Nadao se da će u nekom krilu kuće ili prolazu prema ulici ugledati čugu, svilastu kosu Elizabet.

No, ništa od tog!

Samo se sa neba, njemu u lice, terio mesec. Jasno ga je video sa stepeništa.

XVIII

Edi Kvajl je zategao uzde svom zahuktalom konju i okrenuo ga prema Dickinsonu.

Nečega se setio.

Pošto za sobom nije čuo bat kopta potere, vratio se šesira natučenog na čelo.

Ona senka... Koju je video dok je bezglavo bežao?...

Ona!

Edi Kvajl se iscerio, zadovoljan.

— Hajde — mamuznuo je konja.

Držao se neosvetljene strane ulice. Svetla u Denverovoj kući ispunila su skoro sve prozore. Mora da su bili zauzeti većim problemima nego što je bekstvo revolveraša.

Ili nisu? U svakom slučaju, hteo je da reskira. Od oružje je imao samo pušku o sedlu.

Njegov arsenal koltova i „skater gan“ zauvek su ostali u Denverovim bisagama.

Zastao je u senci „Tačerove pivnice“.

Ispred kuće Denverovih nekoliko senki motalo se oko osedlanih konja. Da li su to nameravali za njim da krenu? I da li je moguće da je Denver-junior pustio Elizabetu da jednostavno ode?

On se povinovao trenutno želji svoga oca da je puste, ali, kasnije će prevrnuti zemlju i nebo da je nađe i da joj se osveti na neki način.

Edi Kvajl se osmehnu cinički.

Žena je izišla iz kuće samo u kućnom ogrtaču, u noć koja lagano ali sigurno leđi krv u žilama.

Kuda bi mogla da krene?

Jedino u neku krčmu, ili kod prijateljica, ako ih je imala.

Ako je Elizabet Denver bila đavo od žene, onda su mogli zajedno da se kuvaju u paklu! Njemu bi sigurno bilo dobro.

On skrenu konja dublje u prolaz i zaobiđe „Tačerovu pivnicu” s druge strane.

To je učinio nekoliko puta, oko svake zgrade.

Onda je naišao na nju.

Stežući ogrtač oko svog tela, žena je hitala prema stražnjem ulazu u „Loti-bar”. Ta krčma pripadala je Nemici Lotini Baumberg i sigurno je da su se poznavale bolje nego što su mnogi slutili.

Nemica je važila za ženu kod koje su mogli naći utočište bogati, nezadovoljni muževi i prolaznici koji su imali šta da ostave pod njenim jastukom. Bila je to žena građena kao od kamena: čvrstih, izraženih oblika po kojima su padali samo delovi rublja. Neodređene godine davale su draž njenoj figuri i zrelost njenoj ljubavnoj veštini.

Edi Kvajl natera konja pred Elizabet Denver i zaustavi njeno koraćanje.

Pogledi im se ukrstiše. Njen se bljesnuo kratkim iznenađujućim sjajem.

— I vi... — procedila je. — Puštiti su vas?

Kvajl se cerekao na svoj način.

— Davola — rekao je. — Proleteo sam kroz prozor i oni misle da sam već iza Misurijá.

— Šta hoćete?

— Ja ne bih tamo išao.

— Gde? — skupila je šake po ramenima da bi se zaštitila od hladnoće. — Ne tiče vas se...

— Stari vas je pustio, ali, mlađi će početi da vas traži, uskoro. I sigurno će znati gde će vas naći.

— Šta se to vas tiče?

On se naže u sedlu.

— Predlažem da pođete sa mnom — tiho joj se obrati.

— Sa vama? Ne pada mi na pamet.

— Kako hoćete — ispravi se revolveraš. — Ovde nemate šanse. Za pet minuta će vas uhvatiti i mučiti. On vas voli a željan je osвете. Kad se to pomeša, to je pakao i za vas i za njega...

— Sklonite se da prođem!

— Razmislite! Sa mnom imate šansu da im se osvetite.

Čutala je!

— Čekaću vas dole samo toliko da se obučete i ponesete najneophodnije. Spremiću vam jednog konja.

I dalje je čutala, ali, videlo se da razmišlja.

Kvajl pokaza prema Denverovoj kući.

— Neki jahači su počeli da se mu vaju... Odlučite se.

— U redu! — kazala je i zbacila kosu. — Čekajte me!

Zatim je nestala pod drvenim stepeništem.

Kvajl sjaha i išunja se na ulicu. Nekoliko konja bilo je vezano za gredu ispred „Loti-bara”. Trebalo je izabrati najmanje umornog.

On povede i svog konja, kao da želi da ga priključi ostalima.

Onda je svakog procenjivao po koži i nakupljenom znoju. Odlučio se za sivca širokih bokova i naizgled pitome naravi.

Odvezao ga je i bez žurbe se vratio istim putem.

Pažljivo je osluškivao sve zvukove oko sebe.

Iz pravca gde se nalazila kuća Denverovih još se nije pomalio topot. Stari Denver sigurno nije dozvoljavao veliku uzbunu, kako bruka sa snahom ne bi izbila na videlo u drukčijoj verziji nego što će je on pripremiti.

Ona se uskoro pojavila, praćena kršnom Nemicom plave kose.

Lotina Baumberg se nalazila u te snopripijenoj crnoj haljini sa čipkama. Veliki dekolte teškom je mukom zadržavao njena bujna prsa da ne „iskoče” napolje.

Elizabet je bila obučena u jahaće pantalone. Preko leđa je pozajmila kratak krzneni kaput, a na glavi joj se nalazio „španski” šešir ravnog oboda.

Vlasnica „Loti-bara” poljubi je u oba obraza i pljesnu po stražnjici.

— Gubi se! — pozdravila ju je. — I vrati se, obavezno.

— Hoću! — obećala je Elizabeta, uzjahujući.

— Važi li to i za mene? — iskrezi se Kvajl u njenom pravcu.

Lotina Baumberg se podboči.

— Tebe ću, mršavko, pretvoriti u pljuvaonicu, ako se mojoj Eli nešto desi — rekla je promuklo. — Ali, bitanga poput tebe umeće da se snađe...

— Hoće, ukoliko ga ne zadržavate više.

— Idemo! — požurivala je Elizabet.

Kvajl je zaključio da žena neće imati problema sa jahanjem. Očigledno, da je bila vična sedlu.

— Sa srećom! — mahnula je Loti Baumberg.

U noći punoj mesečine, dve senke su prešle glavnu ulicu Dikinsona.

Istovremeno, Dip Denver je napustio kuću svog oca.

Bio je čvrsto rešen da pronađe svoju snahu.

Ali, to mu više neće poći za rukom...

XIX

Kad se sa najvećeg uzvišenja, zvanog „Mazgine uši”, baci pogled u zabrežuljenu dolinu, dva čoveka su ličila na crve koji se lenjo kreću prema severu.

Bio je to mukotrpan put za noge navikle na uzengije.

Kadak Troul je ćutke podnosio hodaње, ali je za Pajka Mosta svaki korak bio pakao.

Sunce je zašlo pre ravno četiri časa.

Sad je predeo bio ogrezao u mečinu. Činilo se da se s neba sli-va led.

Lica su im bila sjajna od znoja, kosa ulepljena oko ušiju, oči natopljene, usta ispucala.

Troul je neumorno išao napred.

Pajk Most bi možda zastao, ali mu se nije ostajalo. Znao je da ga partner neće čekati, pa je trpeo i koračao.

Jedino što je mogao, bilo je da izbacuje kletve.

Crpeo je poslednju snagu; glava mu je izgledala još špicastija nego obično. Uši, ionako velike, sada su postale teret za njegovu glavu.

Hodao je kao u snu.

Bio je zadivljen Troulovom izdržljivošću. Zavideo mu je na tome i mrzeo ga zbog toga, u isti mah.

Kad god bi podizao oči s ubistve nog tyrdog tla, video bi njegova leđa. Čas bi izmicala, čas bi se približavala. Zavisno od toga da li je Most požurivao svoje noge ili su mu one otkazivale poslušnost.

— Da se malo odmorimo — prostenjao je, po ko zna koji put. — Da zapalimo vatru...

Troul je ćutao i išao dalje.

Teren je postajao sve neravniji. Sve manje zemlje, sve više kamena i stena.

— Ali, ne mogu više...

— Moraš! Ionako kasnimo.

— Do vraga sve, kad ću skapati ovde kao pas!

— Ostani ako hoćeš...

Mostove oči bljesnuše. On iznenada izvuče kolt i uperi u partnera.

— Stani! — dreknuo je. — Ili ću pucati!

Troul zastade. Okrenuo se i u Mostovom pogledu pročitao đavolski čvrstu rešenost. Osmehnulo se i prekrstio ruke.

— Mnogo si umoran, a? — upitao je.

— Samo pet minuta — skoro je cvileo Most, ali, kolt nije ispuštao.

Troul klimnu glavom.

— U redu! Pet minuta!

Most sede i duboko uzdahnu. Što se Troula tiče, on je ostao da stoji. Nije želeo da mu noge obamru sedenjem, makoliko ono trajalo kratko.

— Koliko još? — pitao je Most.

— Blizu smo.

— To govoriš već sat — nerasploženo je uzvratilo ovaj. — Glave sam... žedan... pospan...

— Rekoh da smo blizu — prekrste ga Troul. — Ustaj!

— Zar već?

— Da! I pazi: ako još jednom pokušaš nešto sa tim koltom, ubiće te,

svake subote
VAJAT' ERP

Most se pridžie s mukom.

— Prokleti Indijanac! — kleo je.

— Prokleti kockar! Da su nam samo konje ostavili...

— Ne bi ni ti, da si na njihovom mestu.

— Nadam se da to nije bio poslednji susret.

— Kladim se da nije.

— Misliš?

Troul odmahnu rukom i pođe.

Pajk Most je zaključio da se ne oseća mnogo bolje. Predah je bio previše kratak; mišići i kosti boleli su ga istom snagom kao i malopre.

Odjednom je raširio nozdrve. Osećao je neki miris u vazduhu... miris jelal

Da li sanja?

— Osećaš li ti nešto? — upitao je svog kompanjona, dohramavši do njega.

Troul klimnu glavom.

— Znači, ne priviđa mi se?

— Naravno!

On stavi obe šake na usta, napravivši tako krug. Zatim ispusti otegnut urlik kojota. Dva puta uzastopce.

Učinio je to još jednom.

— Šta ti je? — zaprepasti se Most. — Koga dozivaš?

— Prijatelje — odgovori Troul.

Most se osvrtao oko sebe, ali, nije video nikoga.

— Čekaju li te?

Troul sleže ramenima.

— Ne znam — reče. — Možda su

tu, možda ne. Ali, siguran sam da je tu skrovište.

— Skrovište? Zašto ne odemo odmah...

— Ubili bi nas. Moram da se najavim.

Čulo se krckanje grančica, zatim šuljanje čizama. Pa onda, muk.

— Jesi li čuo? — šapnu Most.

— Samo dalje ruke od pojasa — opomenu ga partner.

Stajali su i čekali.

Činilo se da im u tome prolazi večnost.

Onda se šum začuo sasvim blizu, sa strane. Nisu videli ništa, ali su osećali prisustvo čoveka.

— Da čujem opasače kako padaju — dopre do njih prigušena naredba.

Most pogleda u Troula i vide da on klima glavom.

Učinili su što im je naređeno.

— Krenite napred. Polako.

Poslušali su.

— Sad stanite... Ko ste i koga tražite?

— Tražim Kida...

— Kako znaš da je ovde?

— On zna kako.

— Reci ime.

— Troul! Kadak Troul!

Odjednom, noć se ispuni zvonkim, neobuzdanim smehom.

Jedna senka izroni iz tame, oblivena mesečinom kao srebrom. Veliki obod šešira, pantalone sa kožnim umetkom i crna, svileni košulja sa riševima.

Nije prestajao da se smeje iako se približavao. Pušku je držao spuštene cevi, uz nogu. Izgledao je visok, viši od obojice.

— Neka me kojoti rastrgnu — rekao je čovek — ako to nije ona hulja s kojom sam drugovao pred pet godina?

— Kide? — promrmljao je Troul. Sagnuo se i dodhvatio opasač sa zemlje. — Prvi put sam srećar što te vidim...

— Mora da te nešto gadno nateralo u ova brda, momče.

— Sam si?

— Taman posla! Tu su Fraj i Di Alen. Meknil je otišao juče u Maps Siti po neke stvari.

— Gone li te?

— Aha! A tebe? Koliko znam, bavio si se nekim indijanskim problemima?

— Bavio sam se...

Pajk Most je sve vreme ćutao. Čovek koga je njegov kompanjon oslovio sa „Kid“ sigurno nije bio cvećka, čim se vucarao po ovakvoj puštari.

— Gle? — iznenadi se zatim Kid. — Opasači su vani prazni. Šta se desilo?

— To je priča uz vatricu — odgovori Troul.

— U pravu si! Ko je s tobom?

— Pajk Most, moj prijatelj... A ovo je Brek Soleid. Poznatiji je kao Kid Vajoming.

— Kid Vajoming? — ponovi

Most. Ime tog lupeža bilo mu je poznato odavno, ali, ni u snu se nije nadao da će ga sresti. — A kakve ti imaš veze sa...

— Jahali smo nekađo zajedno — reče Troul.

— Bila su to lepa vremena — složi se Kid. — Hajdemo!

On, pođe napred.

Mostu nikako nije bilo jasno gde bi tu moglo da se nalazi sklonište. Istina, miris je odnekud dolazio, ali nigde nije bilo dima, krova, pećine. Samo žbunovi i retko drveće, na padini koja je umesto trave imala kamenje i zmijske.

Kid Vajoming je najзад zastao i čučnuo.

Onda je zviznuo četiri puta kratko.

Na Mostovo zaprepašćenje zemlja ispred njih počela je da se izdiže!

Zapravo, bio je to „poklopac“ nekog podzemnog ulaza, pokriven granjem i lišćem. Dve ruke su ga izdizale a zatim se pojavilo bradato lice nekog čoveka.

— Imamo goste, Fraje — kazao je Kid.

Dole se primećivala svetlost. Miris nekog pečenja postao je još jači i pljuvačka izbi na Mostove usne.

Sišli su grubim stepenicama u pravo podzemlje.

Našli su se u prostoriji okruglastog oblika. Unutra su se nalazila dva čoveka, za sklepanim stolom od

balvana i tronožnim stoličicama. Pod je bio zastrven suvim lišćem i nekim starim čebadima, a jedan širok ležaj sa strane, načinjen od nekih sanduka i kolja, mogao je da primi dvojicu. Za trojicu je bio pretezan, ali, nevolja ne bira uslove.

Svetiljka se nalazila na jednoj izbočini.

Vazduh je strujao kroz otvor na „tavanici“, koji se nadovezivao na jedan šupalj, izbušen panj.

Mala vatra cvrčala je pod mesom divljači.

Kadak Troul nije poznavao ni Fraja ni Alena. U vreme kada je jahao sa Kidom, bili su sasvim drugi ljudi. Otada je prošlo dosta vremena; dovoljno da neki poginu ili zaglave u Šeridanu.

Derek Fraj je bio bradat, snažan momak opakog izgleda. Neljubazno je dočekao nenadane goste i čutke seo na svoje mesto, zavijajući cigaru. Što se tiče Di Alena, on se iscerio na pozdrave, jednom rukom visoko podigao poderani šešir, a drugom nastavio da okreće pečenje nabodeno na dugi vojnički bajonet.

— Podelićemo večeru — rekao je Kid. — Nadam se da će i Meknil stići noćas sa hranom i municijom.

— Šta si sada skrivio? — upitao je Troul.

— Malo nespornazuma sa nekom stokom oko Paudervila — smeškao se Kid.

Bio je visok, reklo bi se simpatičan na prvi pogled. Malo riđe, skoro crvenkaste brade bilo mu je posuto po obrazima. Imao je tamnoputu kožu i kratku, kovrdžavu kosu. Kad se smejaao, zubi su mu svetlucali kao biseri.

Opasač od crne kože nalazio mu se na bedru, sa nisko privezanom futrolom za butinu.

Pajk Most se sruči na zemlju, glasno uzdahnuvši. Jedva je osećao noge. A na tabane nije smeo ni da pomisli, mora da su u ranama.

— Šta te je dovelo ovamo, Kade? — pitao je Kid. — Godinama nisi bio.... Kako si znao da smo ovde?

— Pretpostavljam sam. Nisam imao drugog izbora...

— Šta se desilo? A konji? Oružje?

— Preskočio bih to — slegnuo je lupež ramenima. — Bilo je nekih neprilika, priznajem. Ali, to nije važno...

— Nije? — nasmeja se ovaj. — Nekada to ne bi tako olako primio srcu.

— Sada imam razloga.

— Koji su to?

— Možda milion dolara?

Odjednom je nastupio tajac.

Derek Fraj je ispuštao duvan i papir; sve mu se rasulo po nogavicama i čizmama. Glupo se zablenuo u došljaka sa mrtvačkim licem.

Mat Dilon

odabrani stripovi svakog
1. u
meseću

Di Alen umaio nije ispustio pečenje na žar.

Slično se osećao i Kid Vajoming. No, za razliku od ostalih, on je odmah poverovao u to. Kadak Troul ni je bio tip koji se razbacuje rečima.

— Baš milion? — upitao je i seo na zemlju.

— Možda nešto manje — odgovorio je Troul — a možda i više.

Derek Fraj odbaci od sebe duvan i priđe bliže.

Pajk Most je zurio u pečenje, pitajući se kako će ta mala divljač pod neti toliko ustiju u ovom podzemnom „hotelu“.

— O čemu se radi? — ogłosi se Fraj.

— Da se razumemo — rekao je Troul. — Nama su potrebni hrana, oružje i konji za duže jahanje.

— To nemamo ovde...

— Imat Dvojica neka ostanu, dvojica neka pođu sa nama.

— Kuda?

— U Vačaki brda.

Kid Vajoming pogleda u svoje lju de. Bilo je teško doneti odluku ko bi ostao, a ko bi krenuo. No, pre svega je hteo da čuje gde se nalazi toliko novaca.

— Koliko znam, u Vačaki brdima nema banke — primeti on.

— Duhovito — osmehnuo se Troul. On prihvati bocu sa viskijem ko

ju mu je tutnuo Fraj. Povukao je samo gutljaj. — Da skratimo, momci... Vreme izmiče. Treba da stignemo tamo kad bude pun mesec. Prolaz zna samo Indijanac kojega smo pratili.

— Indijanac? — namršti se Kid. — Ali...

— Radi se o grobnici Mandanija — prekide ga lupež. — Puna je zлата. Zlatnih narukvica, posuda, ogrlica, svega što može samo da se pretopi u poluge. Sve se to sahranjuje sa mrtvim poglavicama i velikim ratnicima. Nijedan belac tamo nije ušao. Niti zna ulaz...

— Pa, kako onda... — procedi Fraj.

— Indijanac koga pratimo preuzeo je dužnost Velikog Starca, koji čuva tajnu grobnice. On će nas tamo odvesti.

— Do đavola — ote se Kidu — pa gde je on?

— Ja ću ga naći.

— Kako?

— To je moja briga. Zlata ima za sve. Ali, sada su nam potrebni konji, oružje i hrana.

— Većuješ li mu? — okrenu se Derek Fraj Kidu. — To mi liči na legendu...

— Troulu verujem — odgovorio je ovaj. — Kad on kaže nešto, onda ga treba samo slušati. Samo, da

će da ide osim mene? Ti, Fraj, Alen ili Meknil?

— Bacajte kocku.

— Čekaćemo Meknila — složi se Alen.

— Ako ne dođe za sat, moramo krenuti. Bez njega — zaključio je Troul.

— Milion dolara — vrteo je glavom Di Alena. — To zvuči neverovatno. Toliko neverovatno, da ga ne bih menjao za ovo pečenje!

— Tu si potpuno u pravu — javi se Most. — Kad ovde zvoni za večeru?

XX

Bilo je to popodne pred kojim sva kome zastane dah. Predeo Vačaki njegov prelivao se u najzanosnijim bojama. Najviše vrhove pokrivaio je snežni pokrivač; ličili su na blistave, bele kape za zelenim porubom šuma.

Bezimeni potok slivao se niz svoju stenovitu putanju prema dalekim, malim jezercima.

Borovina se prostirala kao tepih. Zgasnati vrhovi zabadali su se u oblake, a sasvim gore, plavetnilo nebo šarali su odblesci sunca na izlasku.

Begun Šejlon ostao je minutima nepokretan i zagledan prema zapadu.

Lice mu je dobijalo sve bakarniju boju, da bi se skoro pozlatilo od unutrašnjeg sjaja.

Bio je na cilju!

Iza njega, lako oslonjen o jabuku sedla, nalazio se čovek iz Džordžije.

Senka od oboda šešira pokrivala mu je skoro celo lice.

Bila su to dva čoveka koja su malo govorila. Put kojim su prošli bio je posejan samo šakom rečenica. Nisu ni imali razloga da razgovaraju, osim ponekad.

Mandani je hitao da u brda stigne pre noći.

Holidej ga je pratio, i to je bilo sve.

Sada je mogao i da se vrati.

Lice Beguna Šejlona ispisivala je radost. Pružio je desnu ruku prema oblacima i rekao.

— Manitu! Ja sam došao!

I nastavio da čuti.

Holidej je čekao strpljivo. Laki, prohladni povetarac razvejavao je krajeve njegovog ogrtača. Ali, ako je priroda pred njima i oko njih bila veličanstveno mirna i spokojna, on je osetio za sobom hladni dah opasnosti.

Osećao je to celim putem.

Šejlon je raskopčao svoju bluzu. Oko pojasa imao je nešto obmotano. Sada je to izvikao i razvio...

Bila je to traka s perjem, odličje poglavica Mandan plemena!

Bacio je s glave šešir i stavio per-janicu.

Padala mu je po plećima i činila ga višim i dostojanstvenijim. Mož-da mu je nedostajalo iskičeno kop-lje... možda grupa ratnika.. ili zvuci bubnjeva pred pohod.

Ipak, Šejlon je bio ratnik.

I ovako usamljen, sjedinio je u sebi prošlost predaka i neizvesnost sadašnjosti.

Kao poslednji, neuhvaćeni bufalo.

Okrenuo se i pogledao u kockara.

— Noćas će biti pun mesec — re-kao je. — „Munjevita ruka” može da me isprati do svetog mesta.

— Rekao sam ti da ne želim — odgovorio je Dok. — Ali, morao bi da požuriš...

— Ima vremena!

— Nema! Oni dolaze — pokazao je rukom iza sebe.

Šejlonove obrve se sastaviše

— Oni?

— Video sam malo prašine dole. I svetlucanje! To je od metala.

— Dvojica?

— Više!

Šejlon obema rukama obuhvati perje i skide sa glave. Ostao je golo-glav; vetar mu je raznosio crne vla-si po čelu i slepoočnicama.

— Šejlon će se boriti — rekao je.

— I oni će — dodade kockar...

— Našli su konje i novo društvo. Blizu su! Idi, ja ću ih zadržati.

Indijanać se osmehnuo krajičkom ustiju.

— Šejlon će se boriti — rekao je — ali, tamo gde on izabere. Ne ovde!

On potera konja malo napred, ne bi li otkrio kretanje svojih prog-onitelja.

Ali, nije primetio ništa.

— Kad je Holidej video ljude? — upitao je.

— Pre jedan sat.

— Šejlon je bio zauzet svetim mi-slima i nije gledao natrag.

— Ja obično gledam — primeti kockar, milujući vrat svom šarcu.

— I pitam se kakav je taj momak koji nam prati tragove po ovakvom kršu? Vredan je pažnje.

— Jest! Šteta što je sa druge strane ljudskog srca.

On ponovo stavi traku na glavu i okrenu konja.

— Hajdemo!

Nastavili su ćutke.

Brda su smenile kotline naćickane grmljem. Posle toga su pregazili potok i zašli u šume. U njima je bilo tamno, kao u večeri, iako se gore još probijao dan.

Kada su izišli iz spleta stabala i granja, ukazao se klanac. Duboka provalija iskrsla je kao nova pret-nja. Iznosila je sigurno dvadesetak jardi dubine.

Šejlon je pružio ruku levo

— Tamo! — pokaza.

[illegible]

Kockar ugleda veliko deblo prebačeno s jedne strane na drugo. Njim su sigurno prolazili ljudi, a ne koze. Ali, kakvi su ljudi živeli u ovim brdima?

Odgovor nije morao da traži. Tim mostom niko se skoro nije koristio. Bio je prekriven naslagama mahovine. Možda su njime, nekada, prelazili sami Mandani, bežeći ispred najezde belih doseljenika.

Šejlon je prvi sjahao i poveo svog konja.

Deblo je bilo taman toliko široko da prođu, nogu pred nogu. Čvrsta Indijančeva ruka povelala je konja preko opasnog puta, ali vezanih očiju. Na glavu mu je bacio svoju bluzu i tako prešao.

Holidejev šarac je samo jednom zatresao grivom, na početku. Zatim je mirno krenuo za gospodarem.

— Sad i ja vidim — rekao je Mandani.

Za trenutak se u nebo uzdigao oblačak prašine.

I, nestao!

Šejlon ponovo uzjaha. Levom rukom je držao uzde, desnom se prihvatio puške. U njegovoj ruci izgledala je kao „tomahavk“.

Utrnuo je i poslednji odblesak sunca.

Druga strana klanca nije imala

kraja; pretvarala se u uzvišenje i činilo se, vodila put u nedogled. Više nisu mogli ni da jašu.

Šejlon je prvi skliznuo sa sedla i poveo konja preko kamenjara.

Iznenada, pred njima se ukazao ogroman otvor neke pećine!

Zjapio je svojim tamnim ždrelom, usečen u stenje, siv i žučkast po ivicama. Putevi do njega bili su načičkanj oštrim kamenjem.

Mandani je zastao i pružio ruku.

— Tamo! — rekao je.

Holidej je kažiprstom pomerio obod svog šešira. Visina na kojoj su se našli bila je preteška za njegova pluća. Teško je disao, ali, nije želeo da to Indijanac opazi.

— Grobnica?

— Samo ulaz! Ulaz u hiljadu ulaza...

— Šta to znači?

— Ovo je samo ulaz — objašnjavao je Mandani. — Odatle počinju hodnici, na sve strane. Desetine hodnika. A svaki od njih opet ima početak novih hodnika. Čovek uđe, ali, nikada ne iziđe iz njih. Umre lutajući...

— Da li je neko umro?

— Belac nije, jer nije ni ulazio. Put do grobnice vodi kroz jedan od tih hodnika.

— Ti znaš koji?

— Samo ja znam. Veliki Starac, čuvar, rekao mi je kako ću da uđem. Svaki hodnik ima svoj poseban ob-

lik, svoj miris. Ja znam koji je pravi miris mog puta...

Kockar se okrete iza seb

Smrkavalo je.

Begum Šejlon se udalji nekoliko jardi dalje i zastade nad jednim kamenom. Onda je klekao i počeo da iz sebe izvlači zviždanjem neku uspavljujuću, čudnu melodiju.

Pred iznenađenim Džordžijancem ukaza se neobičan prizor: dva klupka zmija se ispraviše i dve glave se zanjihase u ritmu melodije.

Izgledalo je kao da kamen oživljava.

Ne prestajući da zvižduće, Mandani pruži ruku i ispod kamena izvuču neki blistav predmet.

Zatim prestade da zviždi.

Zmije se povukoše.

U Indijančevim rukama svetlucala je traka; celom dužinom bila je prošivenima uglačanim komadima čistog zlata!

— Ovo je obeležje čuvara — rekao je Šejlon i pridigao se. — Zmije čuvaju amanet Velikog Starca. Odsada će Šejlon ovo nositi do poslednjeg dana.

On stavi traku oko vrata i zakopča pozadi.

— Šejlon mora da ode — rekao je malo zatim, čvrsto stegnuvši vrat svoje puške. — Kad izađe pun mesec, velika vatra biće zapaljena da osvetli duše mrtvih Mandanija! Ja sam rekao.

— A, ako te oni spreče? — pokazao je kockar prema senkama u podnožju, koje su se šunjale, napustivši sedla svojih konja.

— Neka dođu — rekao je on. — Niko neće izići...

— Mogu te ubiti?

— „Munjevita ruka” je činila čast jednom Mandaniju i dopratila ga do svetog mesta. Neka sada nesmetano ode. Šejlon će ga štititi.

— Ne pada mi na pamet — uzvрати Holidej. — Meni na ovom svetu ništa nije sveto, kao tebi, recimo. Zato ja ovde ostajem! Ti ideš!

— Ne! Šejlon će ostati.

— Onda grobnica može da čeka godinama na drugog čuvara. Šta će reći tvoji preci? Veliki Duh će se naljutiti što si zbog jednog belog čoveka zaboravio na svoj zadatak?

Indijanac se namršti.

U njemu su se sukobila različita osećanja.

Na jednoj strani plemenska obaveza, na drugoj odgovornost za bezbednost čoveka kome je dugovao život.

Čemu će prikloniti?

— Ja sam kockar! — prekinuo je tok njegovih misli Holidej. — Ne mogu da izgubim.

— Oni će te ubiti.

— Ne mogu! Znaš zašto ne mogu? Zato što se boje za svoj život... a ja ne.

— Zašto?

— To je duga priča, prijatelju. Idil

Ali, Mandani je oklevao. Da je smeo, pred kockarem, on bi podigao ruke uvis i zatražio pomoć od Manitua. Međutim, sada je morao sam sebi da pomogne u odluci.

Holidej se udalji prema jednoj ravnijoj steni i sede. Zatim izvuče špil karata i poređa po hladnoj kamennoj površini.

Činilo se da je zaboravio na Indijančevo prisustvo.

Više ga nije ni pogledao. Samo je stavio pušku kraj sebe i udubio se u karte.

Kada je, minut kasnije, pogledao na onu stranu gde se nalazio Šejlon, njega više nije bilo.

Iz kamenjara što se peo prema njemu, izbio je grumen narandžastog žara.

Zatim još dva.

Hici su opasno blizu prohujali porred Džordžijančevog šešira. Nije imao vremena da pokupi karte; skliznuo je sa stene odnoseći i pušku.

Video je nečiju glavu kako se prebacujen a drugi položaj.

Opalio je, ne prinoseći pušku ramenu.

Odgovorio mu je krik!

A onda, žestoka vatra pušaka i revolvera. Oko njega je prštalo sitno kamenje i bodljikava prašina stenja. Umesto da se sakrije, kockar je mirno izvukao cigaretu i zapalio.

Verovao je da Šejlonu više ne pretil opasnost. Putevima koje je samo on znao, Indijanac se dokopao ulaza pećine.

Dole, senke su ponovo krenule uzvišenjem.

Dvojica su pucala, dok se treći približavao svojom stranom, četvoroonoške. Zatim je on otvarao vatru, ali, štiteći jednog, ne dvojicu. Onaj treći ostao je tamo gde ga je i pronašao Holidejev metak.

Holidej prisloni cev na stenu i pritisnu obarač.

Olovo je zasulo prašinom lice najbližeg napadača. Čuo je psovku.

— Hej, ti gore... — odjeknulo je brdima.

Kockar izabci čauru i ostavi nišan puške da se poklopi sa sledećim potezom protivnika. Njegov položaj bio je itekako povoljniji od njihovog.

— Prestani da pucaš — vikao je glas. — Ovde je Kid Vajoming! A ti, ko si?

— Šta hoćeš? — uzvratio je Holidej.

— Jedan više ili manje, svejedno... Jednog si mi čoveka ranio. Prekini, ima zlata za sve!

Holidej je oćutao.

— Nisi valjda prijatelj tom Indijancu? Taj će te ubiti čim mu okreneš leđa! Pusti da prođemo gore, svi zajedno. Bićemo bogataši! Čuješ li me?

— Čujem!

— I šta kažeš na to?

— Kažem da ostaneš gde si.

Umesto psovki, kockar začu cerekanje.

— Misliš da si mudar, a? — vikao je Kid, ali pognute glave. — Dok smo te zagovarali, dvojica su s druge strane ušli u pećinu. Pogledaj!

Holidej se okrenu.

U sutonu, kožno odelo Kadaka Troula samo je malo zasijalo, a zatim se stopilo sa tamnim otvorom u steni. Za njim je zalelujuao veliki svileni šal srebrnaste boje.

— Šta sad kažeš, stranče? — cerekao se Kid.

— Kažem da ti nećeš proći, Solejde!

Za trenutak je nastalo komešanje.

— Znaš mi pravo ime? — pitao je Kid, s prizvukom začuđenosti. — Mnogo znaš izgleda! Ako mi ne možemo da prodemo, nećeš ni ti na ovu stranu. Bićeš između dve vatre, amigo!

Pošto kockar nije odgovarao, Kid Vajoming se osmeli da se pridigne na laktove.

— Ako si takva sila, umesto da se kriješ, što se ne pokažeš? Obekavam ti pošten dvoboj! Samo ti i ja! Dajem ti reč!

→ Čiju reč, Solejde?

— Mojul! Ona je još jaka, iako je razbojnička...

— Verujem ti!

— Onda završimo to...

Kid se prvi podiže. Ruka mu se nalazila kraj opasača, lako zanjihan, opruženih prstiju.

Preko crne bluze s riševima nalazio se prsluk od dabrovog krzna.

I Holidej je ustao.

U plaštu, visok, u tamno odeven, imao je samo mrlju beline oko vrata. Ostalo je prekrivala paučina sumraka. Peševi ogrtača ostali su zabačeni iza drški koltova.

— Mora da ti znam ime — dobacio je Kid.

— Verovatno!

— Mene zovu Kid, Kid Vajoming...

— A mene Dok Holidej!

— Šta? Dok... Dok Holidej? — procedio je lupež i uvukao glavu u ramena. — Nemoguće! Troul mi to nije kazao!

— Možda nije želeo. Možda ti ne bi pošao s njim?

— Đavolski si u pravu — rekao je Kid. — Ne želim ništa s tobom. Do đavola i zlato, ako si ti između njega i mene, Dok!

On se okrete prema svom čoveku.

— Hajdemo, Fraje! — pozva ga.

— Zašto? — pobuni se ovaj. Za njega, kockar je bio laka meta. Samo da malo spusti cev puške i da ga oduva sa uzvišenja. — Zar sada da odustanemo?

— Ti bi ostao?

— Bih!

— Pa ostani!

Rekavši to, Brek Solejd, alias Kid Vajoming, krenu natrag. Kockar je jasno video kako se saginje da prihvati ranjenika i s njim nastavlja put.

Ostao je Derek Fraj. On je verovao u zlato, jer se nije plašio Holi-

dejevog imena. Nije ga dobro pozna-
vao. Nije o njemu dovoljno slušao.

Kockar je još uvek stajao i kao
da se nudio za pogodak.

Fraj spusti cev i ispravi se.

Nije mogao promašiti!

Povukao je... ali, čovek nije pao!
Odjek mu je uzvratio pucanj; činilo
se da zrno udara o bregove i sa sva-
kim udarom jenjava...

Derek Fraj nije bio kukavica. Me-
đutim, učinilo mu se da iznad njega,
usečen u tamno nebo, stoji fantom!

Fraj ovog puta nanišani bolje.

Ali, Holidej nije iskušavao sudbi-
nu. Obe ruke su mu se zgrčile u po-
tezu.

Oba kolta su izletela iz korica.

Niklovane cevi bljesnule su u
modrini sutona i izbacile smrtonosni
tovar u krupnog razbojnika.

Urličući, Derek Frej je posrnuo.
Kao da je hteo nečega da se dohvati
i zadrži. No, oko njega je bio samo
vazduh. Ništa ga više nije moglo
održati na nogama.

Oružje mu se skotrlja padinom.
Poželeo je da krene za njim, prema
Kidu. Odjednom, bio je svestan da
je Kid život. Odlazio je nepovređen,
ni bogat ni siromah.

A on... on je umirao.

Usijane kugle iz Holidejevih re-
volvera razrešile su ga brige o zlatu.

Zaurkao je još jednom; kao ranjeni
lav, podigao je ruke s nemom klet-
vom na usnama. Zatim je Frajeva
rika umukla.

Bio je mrtav!

I odjednom, nebo se smrači na
tom delu.

Sa druge strane pak, puni mesec
je izgrevaao da dočeka Šejlonovu
vatra.

Ili smrt.

XXI

Šarac je mirno stajao iznad koc-
kara.

Iz pećine se još nije čulo ništa.
Troul i njegov pratilac ušli su unu-
tra pre tačno dvadeset minuta.

Da li su Indijanca pretekli u nje-
govoj misiji?

Da li su ga ubili ili primorali da
ih odvede na mesto gde nije kročila
noga belog čoveka?

Ili još uvek lutaju hodnicima, ne
nalazeći ni Šejlona ni izlaza?

Holidej je sedeo na hladnom ka-
menu. Dim cigarete peo se spokojno
i uspravno, prema raštrkanim obla-
cima, po čijim se južnim ivicama
srebrila mesečina.

Oko njega bio je samo muk.

Kid Vajoming je otišao odavno!
Derek Fraj je ostao pod gomilom
kamenja, koju je na njega nabacao
kockar.

Mandani sigurno neće pucati u
neprijatelje.

On neće želiti da narušava mir
svojih predaka. Pustiće Troula i
Mosta da lutaju sve dok ne zaključe
da nema izlaza. A tada će biti straš-
na smrt. Strašnija nego sve olovo
ovog sveta.

Takvu smrt Holidej nije želeo ni-
kome. Ni najvećim neprijateljima.

Ali, Šejlon nije imao izbora.

Onaj ko uprlja svetilište Mandanija, umreće na ovaj ili onaj način. Troul je na to morao da računa. On je znao šta za njih znači grobnica Velikog Starca.

Mesec se približavao pećini. Činilo se da hoće u nju da zađe; otimao se sa oblacima, povlačio, gurao se napred i sve sigurnije osvajao sredinu neba.

Tada je pećina zasvetlela!

Iz nje, iznenada, izbi sjaj, sve jači, sve silniji.

Šejlon je upalio svoju vatru!

— Hajdemo, Mig! — potapša koc-kar ždrebca i povede niz kamenjar.

Mandani je uspeo. On nije znao kako, ali, sigurno da mu dva bela lupeža nisu mogla ući u trag. Osuđeni na lutanje, oni uzalud ovog trenutka traže komad neba, odričući se bogatstva...

Uzalud!

KRAJ

**DOK
HOLIDEJ**

**svakog
1.
u
mesecu
u
vašem
kiosku
nova
epizoda**

**svakog
1.
u
mesecu
u
vašem
kiosku
nova
epizoda**

**DOK
HOLIDEJ**

Izdaje i štampa NIP „FORUM“ Novi Sad, Vojvode Mišića 1.

Odgovorni urednik Svetozar TOMIC

Štampano: 22. januara 1976.

Oslobođeno osnovnog poreza na promet mišljenjem Pokrajinskog
sekretarijata za obrazovanje nauku i kulturu SAP Vojvodine.

broj 413-279/73 od 10. maja 1973 godine.

